

Dansk udgave

Meddelelser og oplysninger

59. årgang

24. februar 2016

Indhold

I *Beslutninger og resolutioner, henstillinger og udtalelser*

BESLUTNINGER OG RESOLUTIONER

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

EØSU's 512. plenarforsamling den 9. og 10. december 2015

2016/C 071/01	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs resolution om flygtninge	1
---------------	---	---

UDTALELSER

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

EØSU's 512. plenarforsamling den 9. og 10. december 2015

2016/C 071/02	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forenkling af den fælles landbrugspolitik (sonderende udtalelse)	3
2016/C 071/03	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om universiteters engagement i udformningen af Europa (initiativudtalelse)	11
2016/C 071/04	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om ingeniørernes rolle i forbindelse med genindustrialiseringen (initiativudtalelse)	20
2016/C 071/05	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om konkurrencedygtighed i den kemiske industri gennem nanoteknologi (initiativudtalelse)	27

III *Forberedende retsakter*

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

EØSU's 512. plenarforsamling den 9. og 10. december 2015

2016/C 071/06	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om rapport fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Beretning om konkurrencepolitikken 2014 (COM(2015) 247 final)	33
---------------	--	----

2016/C 071/07	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet — Et fair og effektivt system for selskabsbeskatning i Den Europæiske Union: 5 centrale indsatsområder (COM(2015) 302 final)	42
2016/C 071/08	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: En europæisk dagsorden for migration (COM(2015) 240 final)	46
2016/C 071/09	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om indførelse af en flytningsordning i krisesituationer og om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 604/2013 af 26. juni 2013 om fastsættelse af kriterier og procedurer til afgørelse af, hvilken medlemsstat der er ansvarlig for behandlingen af en ansøgning om international beskyttelse, der er indgivet af en tredjelandsstatsborger eller en statsløs i en af medlemsstaterne (COM(2015) 450 final — 2015/0208 (COD))	53
2016/C 071/10	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 2003/87/EF for yderligere at fremme omkostningseffektive emissionsreduktioner og lavemissionsinvesteringer (COM(2015) 337 final — 2015/0148 (COD))	57
2016/C 071/11	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — En strategi for et digitalt indre marked i EU (COM(2015) 192 final)	65
2016/C 071/12	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — EU-handlingsplan for bekæmpelse af smugling af migranter (2015-2020) (COM(2015) 285 final)	75
2016/C 071/13	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om etablering af en fælles EU-liste over sikre oprindelseslande med henblik på Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/32/EU om fælles procedurer for tildeling og fratagelse af international beskyttelse og om ændring af direktiv 2013/32/EU (COM(2015) 452 final)	82

I

(Beslutninger og resolutioner, henstillinger og udtalelser)

BESLUTNINGER OG RESOLUTIONER

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

EØSU'S 512. PLENARFORSAMLING DEN 9. OG 10. DECEMBER 2015

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs resolution om flygtninge

(2016/C 071/01)

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin plenarforsamling den 9.—10. december 2015 (mødet den 10. december 2015) følgende resolution med 174 stemmer for, 8 imod og 9 hverken for eller imod:

1. EØSU værdsætter helhjertet den vigtige rolle, civilsamfundet spiller i at tage sig af de flygtninge, der flygter fra krigshærgede lande, og som af den årsag skal beskyttes i overensstemmelse med Genevekonventionen. Uden denne indsats kunne den tragiske humanitære situation, vi har været vidne til i mange europæiske lande, have fået katastrofale konsekvenser. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg agter at sørge for, at denne indsats ikke går ubemærket hen og således sørge for, at den tages i behørig betragtning af EU-institutionerne, regeringerne og andre politiske aktører.
2. EØSU er i færd med at organisere studiebesøg for at møde civilsamfundsorganisationer, som yder hjælp til flygtninge, i 11 medlemsstater (Ungarn, Polen, Malta, Grækenland, Tyskland, Østrig, Slovenien, Bulgarien, Sverige, Italien og Kroatien) samt Tyrkiet, da disse lande er dem, der er mest påvirket af flygtningestrømmene. Som det organ, der repræsenterer civilsamfundet i EU-institutionerne, agter vi at være deres talerør på europæisk plan.
3. EØSU mener, at den nuværende situation fordrer, at EU opretter sikre humanitære korridorer for flygtninge fra lande, som er berørt af krig og truet af terrorisme, og at dette skal ske i samarbejde med de lande, hvor disse flygtninge er mest koncentreret. Derudover skal der etableres et egentligt fælles europæisk asylsystem baseret på harmoniserede procedurer i hele EU. Dette omfatter en ensartet asylstatus og gensidig anerkendelse af asylafgørelser, fælles ansvar og solidaritet, en indsats, når det gælder omfordeling og genbosætning, og en revision af Dublinforordningen. Det er endvidere nødvendigt med stabile og solidariske systemer til byrdefordeling, hvor det første skridt er en permanent, retfærdig og forpligtende fordelingsnøgle, der sikrer, at de, der søger beskyttelse, spredes på alle EU-lande. På grund af de ekstraordinære omstændigheder og i overensstemmelse med stabilitets- og vækstpagten bør ekstraudgifterne til at huse flygtninge efter grundige undersøgelser ikke medregnes i medlemsstaternes offentlige underskud.
4. EØSU er endvidere stærkt forurolet over den igangværende undergravning af Schengenaftalen og af princippet om fri bevægelighed, da det er en af de grundlæggende landvindinger, som alle EU-borgere nyder godt af. Det er vigtigt, at Schengenlandenes ydre grænser sikres ordentligt. Men genetablering af interne barrierer og opførelse af mure vil ikke bringe EU's borgere tættere sammen eller fremme unionsborgerskabet.
5. Det er tillige helt afgørende, at der etableres øjeblikkelige foranstaltninger for at håndtere de underliggende årsager til de aktuelle flygtningestrømme. EU er nødt til at samarbejde med oprindelses- og transitlandene om disse problemstillinger, og EØSU understreger, at Kommissionen bør anlægge en menneskerettighedsbaseret tilgang til dette samarbejde og ikke kun en sikkerhedsbaseret tilgang. Endelig fremhæver EØSU behovet for at inddrage civilsamfundet i dialogen med tredjelande.

6. EØSU mener på baggrund af sine mangeårige erfaringer inden for migrationsspørgsmål, i de senere år især gennem det europæiske integrations- og migrationsforum, at integration og inkludering af flygtninge i vores samfund skal være en tovejsproces, hvor arbejdsmarkedets parter og andre civilsamfundsorganisationer i fællesskab med regeringerne og de lokale myndigheder spiller en vigtig rolle. Prioriteten bør være at sikre adgang til arbejdsmarkedet og mere specifikt anerkendelse af kvalifikationer og tilbud om faglig og sproglig uddannelse, hvor det er nødvendigt. Den Europæiske Union bør iværksætte en række foranstaltninger i modtagelseslandene og i EU for at centralisere ansøgningerne om beskæftigelse, uddannelse og anerkendelse af kvalifikationer.

7. For at skabe den nødvendige sociale konsensus i hele Europa er det vigtigt fuldt ud at respektere ligebehandling og sociale rettigheder for såvel EU-borgere som flygtninge i Europa, med særlig opmærksomhed mod de mest sårbare blandt disse. Et tidligt engagement i at integrere flygtninge i samfundet og på arbejdsmarkedet spiller en vigtig rolle i at hjælpe flygtninge med at genopbygge deres liv og samtidig minimere potentielle konflikter med den lokale befolkning og undgå endnu større udgifter på et senere tidspunkt. Centralt for at opnå dette står afsættelse af passende midler til lokale offentlige tjenester og en civil dialog mellem flygtningene og den lokale befolkning.

Bruxelles, den 10. december 2015.

Georges DASSIS
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

UDTALELSER

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

EØSU'S 512. PLENARFORSAMLING DEN 9. OG 10. DECEMBER 2015

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forenkling af den fælles landbrugs-
politik**(sonderende udtalelse)**

(2016/C 071/02)

Ordfører: Seamus BOLAND

Kommissionen besluttede den 2. september 2015 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om

»Forenkling af den fælles landbrugspolitik«

(sonderende udtalelse).

Det forberedende arbejde henvistes til Sektionen for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, der vedtog sin udtalelse den 18. november 2015.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 512. plenarforsamling den 9.—10. december 2015, (mødet den 9. december 2015) følgende udtalelse med 196 stemmer for, 9 imod og 26 hverken for eller imod.

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. EØSU anerkender, at Kommissionen har gjort det til en prioritet at forenkle gennemførelsen af den fælles landbrugspolitik gennemgribende, og at den allerede har foreslået og fortsat vil foreslå en forenkling af nogle af Kommissionens retsakter, hvilket vil gøre EU-lovgivningen lettere at forstå og gennemføre i praksis.

1.2. EØSU mener, at øget gennemsigtighed og retssikkerhed og mindskelse af unødvendig administration og de dermed forbundne udgifter for landbrugere, andre støttemodtagere, producentorganisationer og nationale administrationer er en nødvendig del af forenklingsprocessen.

1.3. Forenklinger af systemet bør gennemføres så hurtigt som muligt og vil give især landbrugere mulighed for lempelse af reglerne. Det er vigtigt, at forenklingerne ledsages af informations- og uddannelsesbaseret støtte.

1.4. EØSU anerkender Kommissionens indsats for at forenkle gennemførelsen af den nye fælles landbrugspolitik under hensyntagen til meddelelserne fra og beslutningerne truffet af medlemsstaterne. Med den nuværende tilgang kan den fælles landbrugspolitik vanskeligt gennemgå en betydelig forenkling for landbrugerne uden at sætte den grundighed, hvormed kravene opfyldes, over styr. Omvendt er disse krav ikke altid sammenhængende og begrundede set ud fra den betragting, at de skal munde ud i egentlige offentlige goder og miljømæssige fordele.

1.5. Inspektioner og eventuelle bøder bør stå i et rimeligt forhold til det beløb, som støttemodtageren har modtaget, samt til årsagerne til manglende opfyldelse af kravene og viljen til at træffe korrigerende foranstaltninger. Klare tilfælde af bevidst svig skal behandles via de normale procedurer. EØSU anbefaler, at man mindsker de uforholdsmæssigt store støttereduktioner selv for mindre overtrædelser.

1.6. Ved anvendelse af grønne foranstaltninger skal der tages højde for uventede faktorer såsom vejrforhold, tørke og andre lignende begivenheder, som gør det umuligt at gennemføre foranstaltningerne.

1.7. Når Domstolen træffer afgørelse om spørgsmål som f.eks. varige græsarealer, er det vigtigt, at bestemmelserne vedrørende efterlevelse af dommen udformes på en måde, der minimerer og ikke øger antallet af forskrifter.

1.8. Den nuværende lovgivningsproces (Rådets forordning ledsaget af delegerede retsakter og gennemførelsesretsakter) er meget kompleks og vanskelig for borgerne at sætte sig ind i. Derfor bør der gennemføres en undersøgelse af, hvordan dette system kan forenkles.

1.9. Efter indførelsen af en standardsatsordning i forbindelse med direkte betalinger bør det komplekse system af betalingsrettigheder tages op til fornyet overvejelse.

1.10. Et græsareal i omdrift bør opretholde status som agerjord, uanset hvor længe det anvendes som græsareal.

1.11. Den nuværende definition af en »aktiv landbruger« må ikke stille landbrugere ugunstigt og bør være baseret på den kendsgerning, at støtteberettiget jord udnyttes landbrugsmæssigt af landbrugeren.

1.12. EØSU er enig i, at forenklingen af den fælles landbrugspolitik er et ambitiøst projekt, navnlig fordi landbrugspolitikken og politikken for udvikling af landdistrikter i sagens natur er komplekse. Forenkling skal være forenelig med brede politiske mål såsom:

— miljø

— fødevarerikkerhed

— fødevaretilgængelighed

— samhørighed

— beskyttelse af EU's finansielle interesser og

— fremme af social inklusion, bekæmpelse af fattigdom og økonomisk udvikling.

1.13. Medlemsstaterne bør sikre, at metodologien bag indsatsen mod fejlratere sikrer en fair gennemførelse.

1.14. Foranstaltninger, der kan lette unge landmænds adgang til ordningen for unge landbrugere, bør undersøges og indføres med omgående virkning. Unge menneskers adgang til landbruget bør støttes.

1.15. EØSU anbefaler, at der indføres en regel om begrænsning af øget bureaukrati. For eksempel kunne der vedtages en regel, som giver mulighed for at ophæve en eksisterende forordning, når der foreligger forslag om en ny.

2. Generelle bemærkninger om den fælles landbrugspolitik

2.1. Budgettet for den fælles landbrugspolitik, der beløber sig til 408 mia. EUR for perioden 2014-2020, udgør 38 % af hele EU-budgettet. Den første søjle på 313 mia. EUR udgør 77 % af alle udgifter til den fælles landbrugspolitik. De direkte betalinger på 294 mia. EUR udgør 94 % af den første søjle.

2.2. Denne udtalelse tager andre udtalelser fra EØSU til efterretning ⁽¹⁾.

2.3. Den sidste store reform af den fælles landbrugspolitik, der blev gennemført i 2013, blev vedtaget gennem den fælles beslutningsprocedure. Det betyder, at Europa-Parlamentet deltog som lovgiver på lige fod med landbrugsministrene, som var forøget fra 15 til 28 siden den foregående store reform i 2003.

2.4. Det bemærkes, at Kommissionen under en tidligere reform af den fælles landbrugspolitik fremlagde et forslag til forordning om direkte betalinger, hvor vurderingen viste en stigning i den administrative byrde på 15-20 %. Samtidig blev der foretaget nedskæringer i budgettet.

2.5. Der er allerede i de foregående år blevet indført en række ændringer, hvor der ikke altid blev skelnet klart mellem forenkling og afvikling af foranstaltninger under den fælles landbrugspolitik. Som eksempler kan nævnes:

- En fusionsmarkedsordning, der erstattede de tidligere 21 fælles markedsordninger. Oprettelsen af den gjorde det muligt at ophæve 86 retsakter vedtaget af Rådet, og mere end 1 080 artikler blev erstattet af ca. 350.
- »Sundhedstjekket« i 2009 afkoblede og afskaffede desuden en række ordninger såsom betalinger til energifgrøder og hård hvede samt udlagringsprogrammet for fløde, smør og koncentreret smør.
- Hvad angår import, blev licenskravene reduceret fra 500 til 65, og der er nu kun 43 krav om licens i forbindelse med eksport.
- Kommissionen ophævede specifikke handelsnormer for 26 typer frugt og grøntsager, hvilket betyder, at de erhvervsdrivende ikke længere skal betale efterlevelseseomkostninger, at de nationale myndigheder ikke længere skal gennemføre kontroller, og at færre produkter går til spilde.
- Landbrugerne har ikke længere pligt til at have jord til rådighed i ti måneder for at modtage direkte betalinger og får således større fleksibilitet i deres bedriftsforvaltning og i forbindelse med reaktionen på markedsudviklingen.

2.6. Ifølge GD AGRI er andelen af midler pr. udviklingsprioritet for landdistrikter som følger:

- Teknisk bistand og vidensoverførsel 3 %
- Styrkelse af bedrífers levedygtighed 20 %
- Økosystemer 43 %
- Fremme af fødevarekædens organisation 10 %
- Fremme af ressourceeffektivitet 9 %
- Fremme af social inklusion 15 %.

3. Baggrund

3.1. Denne sonderende udtalelse er en opfølgning på kommissær Phil Hogans besøg på EØSU's plenarforsamling i juli 2015, hvor han udtalte, at hans hovedprioritet var at opnå en større forenkling af den fælles landbrugspolitik, og den efterfølgende skrivelse fra Frans Timmermans, første næstformand i Kommissionen, som opfordrede EØSU til at fremlægge en sonderende udtalelse om forenkling af den fælles landbrugspolitik.

3.2. Det er kommissærens opfattelse, at en forenkling vil sikre, at den fælles landbrugspolitik's øgede kompleksitet og den større administrative byrde, den har påført landbrugerne, andre støttemodtagere og forvaltningsmyndighederne, vil blive lettet, uden at man taber de primære mål af syne.

⁽¹⁾ Gennemførelsesbestemmelser for reformen af den fælles landbrugspolitik (informationsrapport), NAT/664, Programmer for udvikling af landdistrikter (EUT C 13 af 15.1.2016, s. 89), Den fælles landbrugspolitik på vej mod 2020 (EUT C 191 af 29.6.2012, s. 116).

3.3. Kommissionen er ved at færdiggøre vurderingen af alle bidrag på grundlag af tre grundlæggende principper, nemlig at tiltagene:

- bør overholde politikkerne i reformen fra 2013
- bør fokusere på, hvad der gavner landbrugerne og andre støttemodtagere
- ikke bør bringe den forsvarlige økonomiske forvaltning af udgifterne til den fælles landbrugspolitik i fare.

3.4. Det er klart, at ingen forenklingsproces må true beskæftigelsen i landbrugssektoren.

3.5. Med søjlen udvikling af landdistrikterne udfylder den fælles landbrugspolitik en vigtig funktion med hensyn til social inklusion, bekæmpelse af fattigdom og økonomisk udvikling. EØSU bifalder udtrykkeligt prioriteterne i artikel 5, stk. 6, litra a)-c), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013⁽²⁾: jobskabelse, fremme af lokaludvikling og forbedring af adgangen til, brugen af og kvaliteten af informations- og kommunikationsteknologi. En forenkling af den fælles landbrugspolitik bør derfor sikre, at de tilgængelige fondsmidler stilles til rådighed enkelt og uden bureaukratiske hindringer.

3.6. Kommissionen har indledt en proces, der omfatter en omfattende screening af al eksisterende lovgivning med henblik på at identificere områder, hvor der kan gennemføres tilpasninger og forbedringer. Den har allerede modtaget bidrag fra medlemsstater, medlemmer af Europa-Parlamentet og landbrugsorganisationer i hele EU. Det bør bemærkes, at disse forslag indtil videre omfatter mere end 1 500 sider. På baggrund af den undersøgte dokumentation kan det konkluderes, at forslagene kan opdeles i to brede kategorier:

- mindskelse af bureaukratiet for landbrugerne
- beskyttelsesforanstaltninger, der skal bidrage til at gennemføre målene om grøn omlægning.

3.7. EØSU noterer sig prioriteringslisten over forenklingsforanstaltninger, som Rådet (landbrug) og formandskabet har udarbejdet. Denne liste kunne danne grundlag for Kommissionens forslag.

3.8. Kommissionen gør det klart, at den enkelte medlemsstat har betydelig frihed til at vælge sin egen metode til forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik, og at forenkling kan opnås ved en fornuftig fortolkning. Medlemsstaterne bør dog søge at forbedre forenklingsprocessen ved at udveksle bedste praksis.

4. Tilgange til forenkling

4.1. Det er almindeligt anerkendt, at forenkling er påkrævet, således at gennemførelsen af den fælles landbrugspolitik aldrig bliver mere kompleks end nødvendigt.

4.2. Kommissionen agter at fremsætte forslag om miljøfokusområder på en bestemt landbrugsbedrift, tilstødende miljøfokusområder, kompensation for miljøfokusområder i tilfælde af forkert indberetning og markidentifikationssystemet.

4.3. Kommissionen agter at gennemgå mulighederne for forenkling af direkte betalinger (især for grøn omlægning), udvikling af landdistrikterne, ordningen for frugt og grøntsager og kvalitetspolitik.

4.4. Kommissionen fremlægger også en pakke, der dækker aspekter af de direkte betalinger såsom unge landbrugere, koblet støtte og det integrerede forvaltnings- og kontrolsystem (IACS). Disse ændringer bør om muligt gælde fra ansøgningsåret 2016 eller senest fra ansøgningsåret 2017.

4.5. Reglerne for varige græsarealer skaber problemer for klassificeringen af henholdsvis græsarealer i omdrift som agerjord og varige græsarealer. Det bør være muligt at opretholde status som græsarealer i omdrift (udlagt som agerjord), selv om landbrugerne beslutter at benytte denne jord kontinuerligt som græsarealer i fem år eller mere. Dette vil forhindre landbrugere i at ompløje deres jord blot for at undgå, at den bliver til permanente græsarealer. De berørte jordarealer vil således kunne anvendes miljøvenligt som græsarealer i længere tid.

⁽²⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 af 17. december 2013 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1698/2005 (EUT L 347 af 20.12.2013, s. 487).

4.6. Hvad angår markedsforanstaltninger arbejder Kommissionen for en ambitiøs forenklingdagsorden i forbindelse med udarbejdelsen af de nye delegerede retsakter og gennemførelsesretsakter med henblik på at bringe Kommissionens regler i overensstemmelse med Rådets nye forordning om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter. Målet er ikke blot at reducere antallet og kompleksiteten af disse regler drastisk, men også at sikre en reel forenkling for både landbrugere og andre erhvervsdrivende.

4.7. Kommissionen har for nylig foretaget to rettidige ændringer af de nuværende regler ved at vedtage:

- en gennemførelsesforordning, der for ansøgningsåret 2015 udsætter den endelige dato for indgivelse af støtteansøgninger vedrørende direkte betalinger og støtte under visse foranstaltninger til udvikling af landdistrikterne til 15. juni 2015, for at give landbrugere og nationale myndigheder mere tid til at udarbejde disse ansøgninger og
- en delegeret forordning om ændring af reglerne om direkte betalinger ved at skabe større fleksibilitet, hvad angår de betingelser for støtteberettigelse, der skal opfyldes i forbindelse med frivillig koblet støtte til dyr, som reaktion på en anmodning fra mange medlemsstater, parlamentsmedlemmer og interessenter.

4.8. Kommissionen agter at fremlægge en række forslag om ændringer, der kan foretages i henhold til de nuværende retningslinjer. Som eksempler kan nævnes:

- Rene bælgeplanteafgrøder (f.eks. lucerne) bør ikke pr. definition betragtes som varige græsarealer efter fem år.
- Perioden for indberetning af brakjord som miljøfokusområde og den periode, der er underlagt landbrugsmiljøforpligtelser, medtages ikke i beregningen af den femårige periode for varige græsarealer.
- Kommissionen vil fremlægge en række forslag om direkte betalinger.
- En anden pakke, som Kommissionen forventes at foreslå, skal dække andre elementer end grøn omlægning, f.eks. en ordning for unge landbrugere, frivillig koblet støtte og visse aspekter af IACS. Disse ændringer forventes om muligt at blive gældende fra ansøgningsåret 2016 eller senest året efter.
- Der bliver en yderligere gennemgang af reglerne for grøn omlægning i 2016 efter det første ansøgningsår som lovet af Kommissionen i april 2014. Målet er at fremlægge en yderligere pakke af foranstaltninger i 2016 med henblik på at anvende dem i det følgende år (ansøgningsåret 2017).
- Kommissionen vil se på mulighederne for at forenkle udviklingen af landdistrikterne: programmering og godkendelse af programmer for udvikling af landdistrikterne, dobbeltfinansiering, kontroller, forenklede omkostningsmuligheder og rapportering.

5. Forenklingsspørgsmål

5.1. Den grønne omlægning af direkte betalinger er nu et afgørende element i reformerne af den fælles landbrugspolitik. Selv om landbrugere er ved at lære at tilpasse sig til disse ændringer, er de stadig bange for, at specifikke foranstaltninger ikke er tilstrækkeligt fleksible til at håndtere uventede forhold forårsaget af vejret eller svingninger i markedsprisen.

5.2. Det giver sig selv, at uanmeldte inspektioner vil finde sted. Men disse inspektioner betragtes i bedste fald som en væsentlig ulempe og kan i værste fald udgøre en stor psykisk belastning for landbrugere. Af hensyn til retfærdigheden bør der gives et rimeligt varsel til landbrugeren, inden inspektionen finder sted.

5.3. Da der vil blive pålagt usædvanligt store bøder for manglende overholdelse, frygter landmændene, at de ikke får opbakning, navnlig i form af passende information. I dette tilfælde må medlemsstaterne give passende oplysninger til landbrugere, der er mest berørt af forandringerne, med særlig fokus på landbrugere, der er ringere stillet i social og økonomisk henseende.

5.4. Med hensyn til definitionen af en »aktiv landbruger« er den gældende lovgivningsmæssige ramme ikke tilfredsstillende og vil kræve yderligere kompleks administration. Derfor er der risiko for, at landbrugere, der beskæftiger sig med produktion af landbrugsprodukter, vil blive udelukket, og omvendt kan dem, der ikke beskæftiger sig med landbrugsproduktion, være omfattet.

5.5. Landbrugerne forsøger stadig at komme overens med den grønne omlægning, som for øjeblikket er i sit første år, og de tre landbrugsmetoder, den indebærer. Diversificering af afgrøder, bevarelse af varige græsarealer og afsættelse af 5 % af arealet til miljøfokusområder er de tre aspekter af reformen, som landbrugerne skal opfylde for at være støtteberettiget.

5.6. Det er uacceptabelt, at landbrugere ofte drages til ansvar for fejl begået af officielle instanser. Især landbrugere med lav indkomst, som er afhængige af denne indtægtskilde, befinder sig i en situation, hvor deres eksistensgrundlag er truet.

5.7. »Sanktionernes forholdsmæssighed« er et tilbagevendende tema for de fleste europæiske brancheorganisationer.

5.8. Landbrugere med mindre end 15 ha landbrugsareal, eller som modtager betalinger på mindre end 10 000 EUR, mener, at overholdelsen bør være baseret på lempelig inspektion, og at yderligere inspektioner kun bør gennemføres, hvis der er foreløbige beviser for alvorlig manglende overholdelse.

5.9. Der må findes en løsning på de spørgsmål vedrørende varige græsarealer, som blev rejst ved Domstolens beslutning i 2014. Den sag fremhævede mange problematiske tilfælde af bræmmer (agerjord), græsarealer med agerjord, udtagne landbrugsarealer og landbrugsarealer underlagt landbrugsmiljøforanstaltninger, hvor landbrugerne mente, at der var en risiko for, at arealerne formelt blev erklæret varige græsarealer på grund af femårsdefinitionen.

5.10. Hvor landbrugsorganisationer ser et behov for forenkling, fleksibilitet og proportionalitet, ser miljøgrupper reelle risici. Set ud fra EØSU's synspunkt skyldes dette, at det ikke er lykkedes at forlige målene for miljøforbedring med målene for fødevareproduktion på familiebedrifter.

5.11. Hvad angår de horisontale bestemmelser, kunne der anvendes en mere proportionel og risikobaseret tilgang for kontrollernes intensitet under hensyntagen til den risiko og de beløb, det drejer sig om, omkostningseffektiviteten og de forskellige mål og resultater, man ønsker at opnå.

5.12. Man bør undgå dobbelt kontrol. I tilfælde af manglende overholdelse, navnlig mindre overtrædelser, bør betalingsnedsættelserne og de administrative sanktioner stå i forhold til overtrædelserne. Endvidere kan følgende anføres:

— Beregningen af disse sanktioner bør forenkles.

— Kontrollen af og sanktionssystemet for krydsoverensstemmelse bør også revideres med hensyn til proportionalitet.

— Man bør undersøge muligheden for at tillade betalinger, herunder forskudsbetalinger, efter færdiggørelsen af administrative kontroller.

— Det er nødvendigt at harmonisere metoden for beregning af fejlprocenter.

— Man bør fremme højere tolerancetærskler for mindre overtrædelser, som der let kan rettes op på.

5.13. Der bør være fokus på skridt, der kræver øjeblikkelig opmærksomhed, såsom forbedring af vejledninger, ydelse af teknisk bistand og fremme af samarbejde og udveksling af bedste praksis mellem forvaltninger.

5.14. Unge landmænd har svært ved at få adgang til ordningen for unge landbrugere. Unødige barrierer, der hindrer adgangen, afskrækker formentlig unge fra at blive landmænd og må derfor afvikles. Unge menneskers adgang til landbruget bør støttes.

5.15. Eventuelle ændringer til den nuværende retlige ramme skal vedtages i tilstrækkelig god tid til, at landbrugerne kan planlægge såningen på passende vis. Mere specifikt bør ændringer vedrørende ansøgningerne for 2017 offentliggøres i sommeren 2016.

Bruxelles, den 9. december 2015.

Georges DASSIS
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

BILAG

Følgende ændringsforslag blev forkastet, men opnåede dog mindst en fjerdedel af de afgivne stemmer:

Nyt punkt efter punkt 1.5

Nyt punkt tilføjes, og nummereringen ændres tilsvarende:

EØSU anbefaler på det kraftigste, at inspektioner kun finder sted på bedrifterne efter, at en rimelig frist på mindst fjorten dage er givet til landbrugeren.

Begrundelse

Landbrugere, der inspiceres uden forudgående varsel, ofte på de mest travle tidspunkter af året, sætter deres sundhed og sikkerhed på spil og risikerer psykisk stress, fordi de må opgive vigtigt arbejde som kælving, høst osv.

Afstemningsresultat

Stemmer for: 84
Stemmer imod: 104
Stemmer hverken for eller imod: 35

Nyt punkt tilføjes før punkt 1.6

Nyt punkt tilføjes, og nummereringen ændres tilsvarende:

Der bør gælde et højere toleranceniveau for mindre overtrædelser, når disse repræsenterer et lavt niveau af manglende opfyldelse af kravene, som der let kan rettes op på.

Begrundelse

Visse overtrædelser er meget ubetydelige af natur, er lette at rette op på og påvirker i mange tilfælde ikke den samlede landbrugsproduktion.

Afstemningsresultat

Stemmer for: 75
Stemmer imod: 116
Stemmer hverken for eller imod: 40

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om universiteters engagement i udformningen af Europa

(initiativudtalelse)

(2016/C 071/03)

Ordfører: Joost VAN IERSEL

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede den 19. marts 2015 under henvisning til forretningsordenens artikel 29, stk. 2, på eget initiativ at udarbejde en udtalelse om:

»Universiteters engagement i udformningen af Europa«

(initiativudtalelse).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Beskæftigelse, Sociale Spørgsmål og Unionsborgerskab, som vedtog sin udtalelse den 19. november 2015.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 512. plenarforsamling den 9.—10. december 2015, mødet den 9. december 2015, følgende udtalelse med 143 stemmer for, 1 imod og 7 hverken for eller imod:

1. anbefalinger

1.1. Europas fremtid afhænger i høj grad af, at der er adgang til den nyeste viden og talentfulde mennesker i et åbent og videnbaseret samfund. Universiteter spiller en nøglerolle i denne proces. Hvis hver enkelt medlemsstat handler alene, vil resultatet aldrig blive helt optimalt.

1.2. EØSU understreger, at kompetencerne bør deles mellem EU og medlemsstaterne og nærmere afstemmes med henblik på at skabe et europæisk område for videregående uddannelse. Endvidere er det samfundsorienterede og det entreprenørielle universitet koncepter, der kan bidrage til at højne kvaliteten af de videregående uddannelser i EU.

1.3. Den aktuelle situation viser, at selv om der sker fremskridt, er der stadig mange forhindringer og begrænsninger, som også vanskeliggør et effektivt EU-engagement. Forskellige kulturer, særinteresser, mangel på finansielle ressourcer og den demografiske udvikling gør det i mange tilfælde vanskeligt at finde tidssvarende svar på dynamiske udfordringer som globalisering, ny teknologi og mobilitet.

1.4. EØSU mener, at EU-institutionerne skal stimulere og fremskynde moderniseringen af de videregående uddannelser i EU, hvad angår såvel undervisning som forskning og innovation. Universiteterne har en selvstændig opgave, som tjener almenvellet. På grund af nærhedsprincippet og det varierede universitetslandskab er det ikke muligt at vælge en standardmodel for alle. Strategisk vejledning og støtte på EU-niveau kan imidlertid bidrage væsentligt til at skabe bedre betingelser.

1.5. Det er helt afgørende, at Kommissionen stimulerer og sætter skub i den proces, der skal omdanne de europæiske universiteter til medvirkende drivkræfter for vækst, social samhørighed og trivsel i samfundet.

1.6. I de nationale reformprogrammer og de landespecifikke henstillinger bør der eksplicit henvises til moderniseringen af de videregående uddannelser.

1.7. EU bør vise sit engagement i de videregående uddannelser gennem Europa 2020-strategien (herunder det europæiske semester), Erasmus+, Horisont 2020, regional- og samhørighedsfondene og ved at forbedre de studerendes og lærernes muligheder for mobilitet på tværs af grænserne.

1.8. Der bør gennemføres strategiske høringer på EU-plan, som bidrager til diskussioner og projekter i og mellem lande og universiteter med henblik på at fremme kvaliteten af EU's universiteter. Bedste praksis bør formidles systematisk.

1.9. EØSU understreger endnu en gang, at opnåelse af reel autonomi, ansvarlighed og gennemsigtighed i de videregående uddannelsesinstitutioner er en afgørende forudsætning for modernisering⁽¹⁾. Disse betingelser kan ikke opfyldes uden passende og tilstrækkelig finansiering.

1.10. I en tid med dybtgående samfundsmæssige og økonomiske forandringer er det en lang og besværlig proces at omdanne universiteter. Universiteterne er nødt til at indtage en åben holdning til samfundets behov og må indgå i en dialog med andre interessenter.

1.11. EØSU hilser konceptet det samfundsorienterede universitet og »triple helix«- og »quadruple helix«-modellen velkommen⁽²⁾. Der sættes fokus på at gøre de videregående uddannelser mere åbne, at gøre adgangen bredere, på den regionale kontekst, på at integrere idéer fra alle (potentielle) interessenter i programmer og på et tidssvarende, intelligent forhold mellem forskning og uddannelse.

1.12. Det samfundsorienterede universitet har en række elementer til fælles med det entreprenørielle universitet. Det fremhæver sin egen selvstændige opgave, samtidig med at det er åbent over for, at uddannelsesforløbene, forskningen og innovationen skal have arbejdsmarkedsmæssig og samfundsmæssig relevans. Interessentplatforme⁽³⁾ kan være meget nyttige, når det gælder fælles fastlæggelse af krav. Offentlig-private partnerskaber mellem universiteter og sociale grupperinger af enhver art kan ligeledes være meget gavnlige.

1.13. Undervisningsniveauet og passende forberedelse til de efterfølgende job bør fortsat prioriteres højt, uanset hvilket felt et (førende) universitet er specialiseret inden for. Høj kvalitet i undervisningen skal belønnes.

1.14. Kommissionen bør befordre krydsbefrugtningsprojekter på tværs af grænserne mellem universiteter, forelæsere og studerende, fremme indsatsen for at sikre større åbenhed over for verden, og, hvor det er hensigtsmæssigt for studerende og andre interessenter, stimulere udviklingen af instrumenter som f.eks. U-Multirank.

2. Den aktuelle situation

2.1. Der er stor forskel på universiteterne i Europa som følge af meget forskellige traditioner og kulturer⁽⁴⁾. I 1999 indledtes der med Bologna-processen en vellykket udvikling i retning af moderniserede læseplaner.

2.2. Siden 2008 har den økonomiske og finansielle krise tvunget universiteterne til at tage deres arbejde op til endnu nøjere revision, søge nye finansieringskilder og sikre mere valuta for pengene. Dette har skærpet konkurrencen om de knappe midler. Mangel på tilstrækkelig finansiering udgør et reelt problem for mange universiteter og er en hindring for gennemførelse af moderniseringsdagsordenen.

2.3. Den dybe og dynamiske omstilling, som samfundet gennemlever som følge af globaliseringen og de nye teknologier, sætter også sit præg på universiteterne. Videregående uddannelse, forskning og innovation er helt centrale elementer i en bæredygtig økonomisk genopretning, men såvel økonomiske begrænsninger som selve omstillingsprocessen har afsløret alvorlige mangler.

2.4. Et grundlæggende aspekt er den manglende autonomi, ansvarlighed og gennemsigtighed. Her er der store forskelle mellem medlemsstaterne⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ Se EØSU-udtalelse om »Universiteter til Europa« (EUT C 128 af 18.5.2010, s. 48).

⁽²⁾ Se pkt. 4.7.

⁽³⁾ Disse platforme bør bestå af virksomheder og arbejdsmarkedets parter samt regionale partnere.

⁽⁴⁾ I denne udtalelse omtales alle videregående uddannelsesinstitutioner som universiteter. I nogle lande skelner man mellem forskningsuniversiteter og universiteter for anvendte videnskaber, mens man i andre lande anvender betegnelsen universitet for begge kategorier.

⁽⁵⁾ Den Europæiske Universitetssammenslutnings resultattavle viser, at den organisatoriske, finansielle, personalemæssige og akademiske autonomi i forskellige lande stadig lader meget tilbage at ønske, <http://www.university-autonomy.eu>.

2.5. God praksis viser, at det fremmer både kvalitet og resultater, når strukturer og læseplaner evalueres, og når der udvises større åbenhed og samarbejde.

2.6. Videregående uddannelse bør være tilgængelig for alle talentfulde mennesker i dag. Der ses i stigende grad en sammenhæng mellem adgang og den sociale og økonomiske baggrund, som truer lighedsprincippet. Hertil kommer, at en videregående uddannelse i en række lande ingenlunde er nogen garanti for et sikkert job. Under krisen har højtuddannede unge på ingen måde været beskyttet mod arbejdsløshed.

2.7. Den demografiske udvikling indvirker negativt på (stadig mere) tyndt befolkede og mindre konkurrencedygtige områder. Denne udvikling har ofte alvorlige konsekvenser med hensyn til at tiltrække dygtige lærere og studerende. Nogle lande trues af hjerneflugt. Nye private universiteter i de berørte lande, som ikke har tilstrækkelig kvalitetssikring, skaber utilfredsstillende resultater. Dette problem forværres yderligere af manglende midler til de traditionelle højere uddannelser.

2.8. Ønsket om tættere forbindelser mellem universiteterne og samfundet sætter overalt gang i diskussioner om universiteternes rolle i samfundet samt om alliancer med andre interessenter såsom private virksomheder, arbejdsmarkedets parter og civilsamfundet.

2.9. Der er ofte et skærende og smerteligt misforhold mellem kandidaternes kvalifikationer og arbejdsmarkedets behov, mellem udbud og efterspørgsel. Virksomhederne klager over mangel på kvalificerede fagfolk, især inden for tekniske erhverv og IKT. De hastige forandringer i den globale videnbase kræver mere end nogensinde, at kandidaterne har de rigtige tidssvarende færdigheder til systematisk at opdatere deres viden.

2.10. Desuden tvinger nye teknologier og digitaliseringen de højere uddannelser til at tilpasse og finjustere eksisterende metodologier. Nye undervisnings- og læringsformer, herunder elevcentreret læring og onlinekurser, er ved at finde indpas. Fysiske universitetsområder vil dog fortsat spille en nøglerolle i lokal- og regionalsamfund som mødested for uddannelse, forskning og netværksaktiviteter.

2.11. Overalt i verden bliver studerende og akademikere/universitetslærere stadig mere mobile. I det øvre segment foregår der en stadig »kamp om talenter«, men den generelle tendens er bredere. De europæiske universiteters kvalitet og tiltrækningskraft er centrale faktorer, når det handler om at lokke udenlandske studerende til, hvilket bidrager til uddannelse og forskning og skaber langvarige netværk.

2.12. I deres bestræbelser på at opnå bedre resultater fremhæver (førende) universiteter ofte forskning som deres primære opgave, og de finansielle bestemmelser støtter dette. Når der primært fokuseres på forskning, er der en tendens til, at den optimale balance og interaktion mellem forskning og undervisning undergraves.

3. Omdannelse og åbning af universiteter

3.1. Udvikling af universiteter til videncentre i samfundet som en integreret del af EU's økosystem bærer ved til diskussionen om de videregående uddannelsers grundlæggende kendetegn, som den daglige praksis skal bygge på.

3.2. Der er forskellige fremgangsmåder, men det er en generel tendens, at de videregående uddannelsesinstitutioner gøres mere åbne over for input og ønsker fra offentlige og private interessenter og fra studerende samt over for spørgsmål som krydsbefrugtning mellem forskning og uddannelse, øget samarbejde og internationalisering.

3.3. For de fleste universiteter er dette en langvarig og møjsommelig proces. Det er ikke let for store, traditionelle institutioner at ændre adfærd. I mange lande er de eksisterende (politiske) procedurer for udnævnelse af bestyrelsesmedlemmer såvel som undervisere og forskere en hindring for forandringer. I sådanne tilfælde er det sjældent at se uafhængige initiativer fra og inden for universiteterne. Efter EØSU's opfattelse bør åbning af de videregående uddannelser og bibeholdelse af en åben indstilling prioriteres højt inden for de videregående uddannelsesinstitutioner i hele EU.

3.4. Forskning på topniveau er ligesom bedre rustede og højt kvalificerede mennesker en helt nødvendig forudsætning for en modstandsdygtig samfundsøkonomi. Krisen er gået ud over videncentrenes resultater. Samtidig viser analyser, at der er en direkte forbindelse mellem fremragende forskning og uddannelse på den ene side og økonomiske resultater på den anden side.

3.5. Universiteterne henvender sig ikke længere kun til samfundets øvre lag. Deres antal og størrelse er vokset dramatisk. Landskabet er blevet mere differentieret. Der er flere kategorier, især universiteter for anvendt videnskab ved siden af forskningsuniversiteter og regionale videregående uddannelsesinstitutioner ved siden af nationale og internationale universiteter samt et øget antal fakulteter, især inden for de økonomiske og tekniske sektorer osv.

3.6. I hele EU lægges der fra politisk hold med rette vægt på at sikre en bredere adgang til videregående uddannelse. I EU bør 40 % af den opvoksede generation kunne opnå en universitetsgrad. Desuden er læseplaner, undervisningsredskaber (brugen af moderne medier i blandet læring osv.), forholdet mellem forskning og uddannelse samt andre aspekter som internationalisering og offentlig interesse meget ulig det, man kendte tidligere. Dette medfører også et behov for tilpasning af de administrative metoder.

3.7. Selvstændige, ansvarlige og gennemsigtige universiteter bør gives størst mulig handlefrihed inden for en lovramme, der fremmer bundstyrede kræfter og konkurrence som et væsentligt bidrag til bredere deltagelse og intelligent specialisering.

3.8. En åben indstilling, hvor andre interesser klart bydes indenfor, vil bevare universiteterne som drivkraft for vækst, konkurrenceevne og social samhørighed.

3.9. Det samfundsorienterede og det entreprenørielle universitet kan være meget nyttige koncepter til styrkelse af lokal- og regionalsamfundets bæredygtighed. Det er koncepter, der kræver både ambitioner og tæt samarbejde mellem universiteter, disses interesser og de offentlige myndigheder.

4. Det samfundsorienterede universitet

4.1. EØSU hilser tanken om det samfundsorienterede universitet (»civic university«) velkommen⁽⁶⁾. Det rækker videre end undervisning, akademisk forskning og viden. Et samfundsorienteret universitet går aktivt i dialog med offentligheden og det omgivende samfund — på alle niveauer. Det enkelte universitet kan tilføje en samfundsorienteret dimension til sine aktiviteter ved at påtage sig rollen både som intellektuelt produktivt kraftcenter for samfundet og som modtagestation, der omsætter fremragende idéer fra andre steder til sin egen specifikke kontekst.

4.2. Sådanne processer finder sted over hele Europa — gennem forskning drevet af efterspørgsel, problembaseret læring, samarbejde mellem universiteter og lokalsamfund, skoler, hospitaler, virksomheder osv. Der er dog stadig et stort behov for kapacitetsopbygning⁽⁷⁾.

4.3. På regionalt niveau kan universiteterne støtte en helhedsorienteret tilgang og være førende, når det gælder om at bringe relevante interesser sammen for at tage fælles udfordringer op. Et velkonciperet samfundsorienteret universitet kan også spille en vigtig rolle med hensyn til at forbedre resultaterne i vanskeligt stillede regioner.

4.4. Det vil være forskelligt fra universitet til universitet, hvilken form modellen antager. Foruden de universiteter, der direkte har at gøre med mindre velstående områder med svage økonomiske resultater og/eller demografiske vanskeligheder, gælder de kriterier, som kendetegner et samfundsorienteret universitet, for en langt bredere gruppe. I dag er europæiske verdensklasseuniversiteter og de, som har lignende ambitioner, også i stigende omfang tiltrukket af det samfundsmæssige engagement.

⁽⁶⁾ Denne model har fået støtte fra flere organisationer, f.eks. European Regions Research and Innovation Network (ERRIN), og European Consortium of Innovative Universities (ECIU). En stærk fortaler er også John Goddard, tidligere prorektor for Newcastle University.

⁽⁷⁾ EØSU-workshop den 13. juni 2014 — Universiteter til Europa.

4.5. Det samfundsorienterede universitet er en model for universiteter, som vil væk fra gammeldags ledelsesmetoder og traditionel praksis. Dette er særlig vigtigt i tilfælde, hvor unge talenter skal udfordres til at bidrage til den nationale eller regionale økonomi. Et mere dybtgående samarbejde med relevante interessenter i alle regioner skal være opskriften på at fremme åbenhed og modernisering.

4.6. I Lund- og Romerklæringerne⁽⁸⁾ vedtog de respektive rådsformandskaber med rette en lignende model og understregede behovet for, at forskningen fokuserer på vor tids store udfordringer, går på tværs af stive tematiske tilgange og inddrager interessenter fra såvel den offentlige som den private sektor. Når det gælder udformningen af det europæiske forskningsrum og innovation i EU, er ansvarlig forskning og innovation et centralt mål, som spænder over alle relevante politikker og aktiviteter. Disse principper er også prioriteret i Horisont 2020.

4.7. Ved siden af »triple helix«-modellen, dvs. universiteter, den private sektor, regeringerne, findes »quadruple helix«-modellen, som også inddrager lokalsamfundene og civilsamfundet. Den har et stærkt fokus på lokalitet og formål og er gennemsigtig og ansvarlig over for sine interessenter og den bredere offentlighed. Den repræsenterer en ny mulighed for at involvere civilsamfundet.

4.8. En særlig gruppe, som det er værd at rette opmærksomheden mod, er tidligere studerende, de såkaldte alumni. Der kan gøres mere i EU for at engagere dem i at bidrage til at forbedre universiteternes resultater og image. På dette punkt kunne Europa lade sig inspirere af den almindelige praksis i USA.

4.9. Alumni bør betragtes som en integreret del af universitetsfællesskabet. De kan fungere som ambassadører for et universitet, regionalt, nationalt og internationalt, og kan være drivkræfter i diskussionen om læseplaner, hvilket er særlig nyttigt i tider med dynamiske forandringer. De kan komme med værdifulde input i diskussionen om balancen mellem forskning og uddannelse og mellem forskning og markedet. Et specifikt mål kunne være at benytte alumni som coaches for nye kandidater, især førstegenerationsstuderende, herunder studerende fra indvandremiljøer.

4.10. Alumnis øgede mobilitet skaber effektive internationale netværk, som kan være til gavn for såvel universiteterne som erhvervslivet.

5. Det entreprenørielle universitet

5.1. Det samfundsorienterede universitet har en række elementer til fælles med det entreprenørielle universitet. Universiteter er ikke virksomheder. De har en selvstændig opgave, som er i offentlighedens interesse, nemlig at uddanne, udføre forskning (på topniveau) og sikre det bredere samfunds videnednyttelse. Det entreprenørielle universitet har et tosidet fokus: på den ene side styring og ledelse af institutionen og på den anden side fremme af de studerendes iværksætterevner og initiativlyst.

5.2. Det er meget vigtigt, at uddannelsesforløbene har relevans for arbejdsmarkedet, og at forskningen og innovationen har samfundsmæssig relevans. Kommunikation og interaktion med den private sektor på nationalt/regionalt niveau er afgørende for at kunne leve op til de udfordringer, samfundet står over for.

5.3. Silomentaliteten kan ikke længere bruges til noget. Den dynamiske teknologiske udvikling og de samfundsmæssige udfordringer kræver konstante tilpasninger. Efterspørgselsiden bliver stadig mere kompliceret og kræver inter- og transdisciplinære kompetencer og en åben indstilling til enhver ny udvikling. Foruden faglige kompetencer indebærer dette også et behov for at udvikle færdigheder. Interessentplatforme kan i samarbejde med universiteter være meget nyttige med hensyn til fælles fastlæggelse af krav. Underviserstaben skal være godt forberedt til denne dynamiske kontekst. Desuden bør der undervises i iværksætterfærdigheder⁽⁹⁾ inden for alle former for videregående uddannelse i hele EU.

⁽⁸⁾ Lunderklæringen 2009, Romerklæringen 2014.

⁽⁹⁾ Henstilling om nøglekompetencer for livslang læring (2006/962/EF). Initiativ og iværksætterånd er evnen til at føre idéer ud i livet. Begrebet omfatter kreativitet, innovation og risikotagning samt evne til at planlægge og forvalte projekter for at nå bestemte mål.

5.4. Offentlig-private partnerskaber mellem universiteter og samfundsmæssige grupperinger, f.eks. erhvervslivet og sundhedssektoren, kan ligeledes være meget gavnlige.

5.5. Et værdifuldt projekt for universiteter ville være at skabe »uddannelsesværdikæder« i samarbejde med erhvervssektorer. Dette har to hovedformål:

- at lette forbindelserne og udvekslingen af information med erhvervssektorer med henblik på at øge læringsudbyttet for den enkelte kandidat og for erhvervslivet
- at fordele ressourcer og midler til de forskellige led i »uddannelseskæden«, lige fra Kommissionen og de nationale ministerier til skolemyndighederne og i sidste ende de studerende. Sideløbende hermed bør tekniske uddannelser og lærlingeuddannelser fremmes.

5.6. På samme måde vil resultataftaler, som anvendes i nogle medlemsstater, fremme universiteternes specialisering, profil og image. De kan have et bredt internationalt og samtidig et regionalt fokus og kan derudover hæve ambitions- og kvalitetsniveauet, både når det gælder programmer og studerende. Opnåelse heraf kræver et vedvarende engagement fra begge sider (regeringer og de videregående uddannelser).

5.7. Der skal ske innovation inden for såvel forskning og uddannelse som styring. Et godt eksempel på vellykkede bundstyrede forbedringer er HEInnovate, et uafhængigt onlineværktøj for selvevaluering, som Kommissionen har udviklet⁽¹⁰⁾. Der bør tilskyndes til en bredere anvendelse af dette værktøj.

5.8. For studerende, som ønsker at være mere mobile, er der internationalt udbudte universitetsprogrammer samt en bred vifte af konkurrerende onlinekurser. Sammenlignelighed og gennemsigtighed bør kunne fremme konkurrencen og konvergens mellem resultaterne. Der ligger et stort potentiale i gennemsigtighedsredskaber som U-Multirank i EU, og universiteterne må overveje, hvordan de kan bruge denne type instrument mere effektivt.

5.9. Alle talentfulde mennesker bør have en rimelig chance for at komme ind på en videregående uddannelse. Betalingsuddannelser bliver mere og mere almindelige, hvilket gør de studerende mere kritiske over for den uddannelse, de modtager. Enhver form for social udvælgelse som følge af indførelse af betalingsuniversiteter må imidlertid udelukkes. Uddannelsesstøtte (der tager udgangspunkt i den socioøkonomiske baggrund) skal sikre fair adgang for alle til en passende uddannelse. Endvidere må betalingsssystemer ikke misbruges til at erstatte eksisterende offentlig finansiering.

5.10. Den demografiske udvikling kræver også, at der gøres en ekstra indsats for at øge antallet af kandidater i de berørte regioner, især med henblik på at øge regionernes modstandsdygtighed og fremtidige levedygtighed.

5.11. Set fra både de studerendes og erhvervslivets perspektiv er det nødvendigt med en tættere forbindelse mellem de videregående uddannelser og forskningen. I modsætning hertil har finansieringsmodellerne en tendens til at favorisere forskningsresultater med den konsekvens, at færre universitetslærere er beskæftiget med egentlig undervisning.

5.12. Universiteterne må tage behørigt hensyn til, at langt de fleste kandidater med bachelor- og masteruddannelser, og sågar ph.d.'er, vil få job inden for det offentlige og i det private erhvervsliv, uden for den akademiske verden. Derfor bør uddannelsesstandard og passende forberedelse til de efterfølgende job fortsat prioriteres højt, uanset hvilket felt et (førende) universitet er specialiseret inden for. Her fremstår USA som et eksempel, Europa ikke bør følge⁽¹¹⁾. Opskriften for Europa er at stræbe efter ekspertise og lighed.

5.13. Digitalisering er et paradigmeskift, som har gennemgribende konsekvenser for de videregående uddannelser, både med hensyn til undervisning og (blandet⁽¹²⁾) læring, med hensyn til undervisernes og de studerendes kvalifikationer, og med hensyn til ledelsesstrukturerne. Det vil være nødvendigt med større dynamik og fleksibilitet på alle niveauer. Også i denne henseende er det gavnligt og måske endda nødvendigt med et tættere samarbejde mellem de videregående uddannelser og den private sektor.

⁽¹⁰⁾ Se www.heinnovate.eu, HEInnovate, How entrepreneurial is your HEI?

⁽¹¹⁾ Se *The Economist*, 28.3.2015, *Special report on American universities: Excellence v equity*.

⁽¹²⁾ Ved blandet læring gøres der (integreret) brug af både traditionel og åben (online) undervisning.

6. Profilering af den europæiske dimension

6.1. EØSU glæder sig over, at ovenstående emner og moderniseringen af de videregående uddannelser i stadig stigende grad er punkter på EU's dagsorden. Det ville være hensigtsmæssigt med en fælles strategi, der kan sikre effektiv fuldførelse af det europæiske område for videregående uddannelse og det europæiske forskningsrum.

6.2. Åbne og gennemsigtige universiteter samt en veldefineret europæisk retningsgivende strategi vil i høj grad støtte det indre marked og moderniseringen af et modstandsdygtigt europæisk samfund på den globale scene. Fri bevægelighed for studerende, forskere og viden er en forudsætning herfor.

6.3. EU's engagement i de videregående uddannelser begyndte med fremme af videnskabelig forskning i successive rammeprogrammer. I mellemtiden øges EU's engagement på uddannelsesområdet. Stabilitets- og vækstpagten fremhæver det nødvendige i at opretholde vækststimulerende udgifter, herunder navnlig videregående uddannelser.

6.4. To af de fem overordnede mål i Europa 2020 er direkte relateret til videregående uddannelse, nemlig investering i forskning og udvikling og innovation, samt uddannelse. En række kommissærer er engageret heri. I 2014 afslørede de landespecifikke henstillinger, at der i omkring halvdelen af medlemsstaterne er alvorlige problemer i form af manglende overensstemmelse mellem kvalifikationer og arbejdsmarkedets behov og fortsat manglende samarbejde mellem de videregående uddannelser på den ene side og erhvervslivet og andre interessenter på den anden side.

6.5. I de landespecifikke henstillinger påpeges det, at det er nødvendigt at se på beskæftigelsesmulighederne og den private sektors og de studerendes/kandidaternes behov som fremtidige ansatte (eller arbejdsgivere) samt på konkurrenceevnen gennem et mere effektivt samarbejde mellem de videregående uddannelser, forskningsinstitutioner og erhvervslivet. EØSU understreger, at opfølgningen på de landespecifikke henstillinger bør overvåges mere effektivt, og at Kommissionen og Rådet åbent bør diskutere resultaterne.

6.6. Selv om det er nødvendigt med selvstændige og ansvarlige videregående uddannelser, er der ikke desto mindre politiske kræfter i medlemsstaterne, som ønsker mere regulering, hvilket indebærer mindre autonomi. I disse tilfælde påberåbes nærhedsprincippet, hvilket hindrer harmoniseringen af de videregående uddannelsessystemer i EU. Dette ville skade de studerendes og det bredere samfunds interesser.

6.7. Højere og bredere kvalifikationer bør udnyttes i og uden for EU. Dette kræver grænseoverskridende positivt samspil mellem universiteter, forelæsere og studerende samt åbenhed over for verden. Et bevidst engagement fra Rådets, medlemsstaternes og Kommissionens side bør føre til bedre resultater for de videregående uddannelser gennem bedre deling og omhyggelig afstemning af nationale kompetencer og EU-kompetencer.

6.8. EØSU fremhæver til stadighed den helt afgørende betydning, som EU's forsknings- og innovationsprogrammer har. Forskning på tværs af grænserne giver valuta for pengene, EU-programmer tilskynder til at sætte fokus på nøgleteknologier og strategiske temaer, tværnational finansiering fører til bedre resultater, og europæiske videnskabsalliancer styrker i høj grad den europæiske konkurrenceevne. Med dette for øje er det nødvendigt med en bredere udveksling af ny viden, især ved at sikre åben adgang.

6.9. Inden for rammerne af det syvende rammeprogram og siden 2014 under Horisont 2020 har Det Europæiske Forskningsråd med succes støttet forskning af høj kvalitet gennem konkurrencebaseret finansiering. Der er imidlertid fortsat strukturelle hindringer for den grænseoverskridende mobilitet for forskere, akademikere og studerende.

6.10. De videregående uddannelsesinstitutioners resultater og forskning bliver i stigende omfang vurderet og offentliggjort på verdensplan. Universiteter samarbejder og konkurrerer i hele verden, arbejder på fælles forskningsprojekter, stræber efter ekspertise og rekrutterer i stigende omfang både studerende og medarbejdere fra lande uden for EU. Dette er helt centralt, men nationale regler og manglende stimulering kan sætte udviklingen i stå på dette område. Internationale målinger viser en voksende kløft mellem de universiteter i EU, der præsterer de bedste resultater, og de øvrige.

6.11. Der er behov for en større indsats for at inddrage topforskere fra hele Europa i fælles projekter. I hele EU findes der lommer af ekspertise, som må forbindes og deltage i europæiske topforskningsprojekter.

6.12. Mobiliteten blandt akademikere og studerende i Europa er begrænset, fordi der fortsat lægges kunstige hindringer i vejen for bevægeligheden på tværs af grænserne. Der er et presserende behov for at sikre lige arbejdsvilkår for forskere og akademikere samt øget konvergens mellem læseplaner og akademiske grader i Europa.

6.13. Den utilstrækkelige statistik bør forbedres, og statistikken bør udnyttes bedre til at måle og støtte mobilitetens omfang.

6.14. Det er en sund udvikling, at universiteterne åbner sig mod omverdenen og opgraderes, og det samme gælder den kulturelle diversificering, som internationaliseringen medfører. Desuden tilskyndes de studerende med støtte fra moderne sociale medier, gennemsigtighedsinstrumenter som U-Multirank og universiteternes specialisering til at træffe specifikke valg. Pragmatiske løsninger på EU-niveau bør være en hjælp for dem.

6.15. Et tættere samarbejde mellem dem, der ønsker det, kan vise vejen frem. Et eksempel herpå er den aftale, der for nylig blev indgået mellem Beneluxlandene om automatisk gensidig anerkendelse af eksamensbeviser. Dette er et afgørende skridt fremad⁽¹³⁾. Øget gensidig anerkendelse af universitetsgrader og de forskellige grader inden for videnskab vil være med til at fjerne barriererne mellem universiteterne og skabe en åben udveksling.

6.16. Passende kvalitetssikringssystemer må internationaliseres og have en klar europæisk dimension. Dette gælder også behovet for anerkendelse af akkrediteringsafgørelser. Ethvert initiativ på dette område bør hilses velkommen⁽¹⁴⁾. En gensidig anerkendelsesproces bør gradvis føre til akkreditering i hele Europa og vil især bidrage til at fremme kvaliteten af undervisningen på universiteter, som halter bagefter.

6.17. En sådan praksis vil være gavnlig i hele Europa for såvel mobilitet som beskæftigelsesmuligheder. Når man indfører en fælles grad for flere universiteter, vil fælles programmer mellem universiteter blive langt mere attraktive. Det bør også overvejes at yde støtte til venskabsaftaler. Udveksling af administrativ praksis og undervisningspraksis på stedet kan være med til at forbedre kvaliteten.

6.18. En grundlæggende forudsætning for internationaliseringen er, at der anvendes fælles sprog. Kendskab til (mere end to) sprog er ønskeligt af kulturelle og økonomiske grunde. Engelsk kunne anvendes som nutidens lingua franca. Det går for langsomt med at forbedre de sproglige kvalifikationer. Det bør overvejes at indføre krav om, at de studerende skal have kendskab til et fremmedsprog.

6.19. Erasmus+-programmet er en stor succes og et kæmpe fremskridt for fremme af mobiliteten. Erhvervslivet har også taget godt imod det. Det går meget fint i spænd med Kommissionens ledende princip om vækst og arbejdspladser. Programmets finansiering bør leve op til den voksende efterspørgsel. Eventuelle lovgivningsmæssige begrænsninger for udveksling af studerende bør fjernes.

⁽¹³⁾ Den 18. maj 2015 underskrev Beneluxlandene en aftale om automatisk gensidig anerkendelse af alle universitetsgrader. Som led i Bologna-processen anbefaler den såkaldte banebrydergruppe, at man sammen med ligesindede partnerlande på systemniveau og regional basis undersøger muligheden for automatisk anerkendelse.

⁽¹⁴⁾ F.eks. aftalte Akkrediteringsrat (Tyskland) og NVAO (NL, Bel-FI) den 9. juli 2015 at anerkende hinandens akkrediteringsafgørelser med hensyn til fælles programmer mellem landene.

6.20. De europæiske struktur- og investeringsfonde fokuserer med rette på innovations- og vækstfaktorer, herunder forskning. Kommissionen bør spille en ledende rolle med hensyn til at styrke universiteternes deltagelse i regionale projekter.

6.21. Universiteterne er som regel uafhængige af lokale og regionale myndigheder, selv om der findes markante undtagelser. Disse bør fremhæves. Et meget positivt bidrag kommer også fra ESIF-programmet, som kombinerer forskning gennem RIS3 ⁽¹⁵⁾ med EU's regionale programmer og dermed skaber et innovationsvenligt miljø.

6.22. Universiteterne bør være opmærksomme på RIS3 og dets anvendelse på forskellige niveauer. De bør sammen med engagerede regionale myndigheder spille en aktiv rolle i programmet.

6.23. Af styringsmæssige årsager udnytter universiteterne stadig ikke programmerne fuldt ud. Der bør søges synergier mellem EU-programmer (ESIF, Horisont 2020 og Erasmus+), men det vanskeliggøres ofte af indbyrdes modstridende betingelser.

Bruxelles, den 9. december 2015.

Georges DASSIS
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽¹⁵⁾ RIS3: nationale/regionale forsknings- og innovationsstrategier for intelligent specialisering.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om ingeniørernes rolle i forbindelse med genindustrialiseringen

(initiativudtalelse)

(2016/C 071/04)

Ordfører: Antonello PEZZINI

Medordfører: Zbigniew KOTOWSKI

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede den 19. februar 2015 under henvisning til forretningsordenens artikel 29, stk. 2, at udarbejde en initiativudtalelse om:

»Ingeniørernes rolle i forbindelse med genindustrialiseringen af Europa«

(initiativudtalelse).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Rådgivende Kommission for Industrielle Ændringer (CCMI), som udpegede Antonello Pezzini til ordfører og Zbigniew Kotowski til medordfører. Den Rådgivende Kommission vedtog sin udtalelse den 5. november 2015.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 512. plenarforsamling den 9.—10. december 2015, mødet den 9. december 2015, følgende udtalelse med 206 stemmer for, 1 imod og 6 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. EØSU mener, at såvel de enkelte europæiske ingeniører og teknikere som deres nationale og europæiske sammenslutninger repræsenterer en grundlæggende ressource i den europæiske genindustrialisering og kan medvirke til at fremskynde omsætningen af forskningsresultaterne til innovative kommercielle applikationer.

1.2. EU's økonomiske udvikling er i stigende grad knyttet til en genindustrialiseringsproces, der er karakteriseret ved en strategi for overgang til nye bæredygtige modeller for design, produktion og markedsføring af innovative produkter med høj værditilvækst, hvori indgår nye teknologier, materialer og tjenesteydelser af høj kvalitet i en stadig mere digitaliseret verden.

1.3. EØSU mener, at der bør fokuseres mere på den centrale rolle, som ingeniører og teknikere spiller i denne proces med hensyn til at løse de problemer, der rejser sig for det europæiske samfund som følge af udfordringerne i forbindelse med genindustrialiseringen, og anmoder om, at der iværksættes en deltagelsesbaseret **fremsynsanalyse** om erhvervets fremtid.

1.4. EØSU anbefaler at fremme en **europæisk iværksætter- og innovationskultur** ved hjælp af konkrete foranstaltninger til at relancere ingeniør- og teknikerfagene som civilisations- og velstandsskabende.

1.5. EØSU er enig i, at der er behov for **harmoniserede europæiske rammer**, som kan give ingeniørfaget **fremdrift**, og som bør omfatte:

- gensidig anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer
- mobilitet internt i EU og iværksætterånd
- europæiske modeller for formel og ikkeformel efter- og videreuddannelse og livslang læring med tilhørende støtteprogrammer
- bedre adgang til offentlige udbud, navnlig for kooperativer, nyetablerede virksomheder og netværk af især små og mellemstore virksomheder såvel som faglige sammenslutninger af ingeniører
- bedre adgang til finansiering og kapitalmarkeder

- kampagner for at forbedre uddannelsernes og karrierernes image og anerkendelsen af de faglige kvalifikationer
- støtte til tværfaglighed og aktiviteter baseret på digitale netværk
- fleksibilitet og fremme af ligestilling mellem kønnene
- fælles faglig ansvarsregulering overalt i det indre marked
- aktive beskæftigelsespolitikker for at tilskynde til ansættelse af ingeniører i SMV'er
- udvikling af en kultur for intellektuel ejendomsret.

1.6. EØSU mener, at høje niveauer for ingeniørers uddannelse og kvalifikationer er en vigtig forudsætning for et effektivt system med gensidig anerkendelse. Det er nødvendigt at opretholde høje standarder for uddannelse og erhvervsuddannelse, bl.a. med indførelse af en fakultativ EU-ordning på grundlag af forsøgene med frivillige »europæiske erhvervspas«⁽¹⁾ og med aktiv støtte fra nationale og europæiske faglige ingeniørsammenslutninger med det mål at sikre de enkelte medlemsstaters tillid til en videnbaseret gensidig faglig mobilitet.

1.6.1. Samfundets aktuelle udvikling skaber talrige nye job uden for det tekniske område, som under indflydelse af medierne og ønsket om social prestige er attraktive for unge på udkig efter en hurtig og prestigefyldt karriere. Ud fra dette synspunkt bliver ingeniørprofessionen opfattet som et traditionelt erhverv, der ikke giver mulighed for en let og hurtig karriere. Derfor vil de ingeniørvidenskabelige fag ikke være attraktive for de nye generationer, hvilket er en alvorlig trussel mod en vellykket europæisk genindustrialisering og den europæiske industris konkurrenceevne. Dette er en stor udfordring for de nuværende uddannelsessystemer og viser, at der er behov for en væsentlig nyorientering af grundskoleuddannelsen i retning af matematik, fysik og ingeniørvidenskab og for en spændende undervisning i disse fag, som kan vække de unge generationers nysgerrighed. På samme måde fortjener princippet om vekseluddannelse og den bedste praksis på området (Tyskland, Schweiz og Østrig) særlig opmærksomhed i alle medlemsstater, hvor denne ordning ikke er til stede.

1.7. EØSU mener, at der bør skabes et indre europæisk marked for ingeniørfaget og udvikles en fælles strategi for øget mobilitet på hele det europæiske område i betragtning af, hvor stor betydning gensidig anerkendelse har især for uafhængige selvstændige ingeniører.

1.8. EØSU anbefaler, at ingeniørerne tildeles en stærk rolle i den europæiske standardiseringspolitik for at fremskynde, forenkle og modernisere procedurerne og sikre interoperabilitet mellem systemer og netværk.

1.9. EØSU anbefaler, at ingeniørernes sammenslutninger med udgangspunkt i den europæiske referenceramme for kvalifikationer udarbejder digitaliserede uddannelsesmodeller i samklang med den nye generation af ingeniører og de nye forvaltnings- og evalueringsmodeller, som kan holde trit med de fremtidige ingeniørers behov og fremme attraktive arbejdsmiljøer og karriereforløb.

1.10. EØSU mener, at fagforeninger og erhvervsorganisationer i højere grad bør finde et fælles fodslag for at kunne fungere som fælles drivkraft både i og uden for EU og tilbyde deres medlemmer efter- og videreuddannelse på grundlag af fælles europæiske parametre.

1.11. EØSU anbefaler, at Kommissionen tager konkrete skridt til oprettelse af et europæisk forum for liberale erhverv, hvor ingeniørernes faglige sammenslutninger og erhvervsorganisationer⁽²⁾ bliver bredt repræsenteret, og opfordrer til oprettelse af en portal for europæiske ingeniører, hvor spørgsmål såsom ansvar, intellektuel ejendomsret, skatte- og pensionsordninger, efter- og videreuddannelse, kodekser for god praksis osv. kan tages op.

⁽¹⁾ Jf. det »europæiske ingeniørpas« udstedt af FEANI (Den Europæiske Sammenslutning af Nationale Ingeniørforeninger).

⁽²⁾ EUT C 226 af 16.7.2014, s. 10.

1.12. EØSU anbefaler, at Kommissionen udarbejder en europæisk kodeks for god ingeniørpraksis på grundlag af de nationale ingeniør- og teknikersammenslutningers erfaringer og yder den nødvendige juridiske og finansielle støtte til disse faggrupper til gennemførelse af innovative projekter, især til SMV'er og aktører inden for F&U.

1.13. EØSU peger på nødvendigheden af, at ingeniørerhvervet bliver stadig mere fokuseret på forvaltningen af komplekse problemer i forbindelse med økonomisk, social og miljømæssig bæredygtighed og i stadig højere grad gør brug af avancerede tværfaglige metoder og tilstrækkelig interoperabilitet mellem fremstillingssystemer og de nye vilkår, der følger med Industri 4.0.

1.14. EØSU opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at tage behørigt hensyn til konklusionerne fra Det Europæiske Råd den 20.—21. marts 2014, hvori de opfordres til som en prioritet at afhjælpe mangler inden for videnskab, teknologi, ingeniørvidenskab og matematik (STEM-kvalifikationer) og i øget omfang involvere industrien heri.

2. Indledning

2.1. Den europæiske ingeniørvidenskab har rod i den stræben efter fornyelse, som geniet Leonardo står for, og som afspejles i det europæiske samfunds åbenhed over for innovation og et kulturelt miljø præget af borgerengagement, god forvaltning og arbejdsomhed.

2.2. Som understreget af Europa-Parlamentet har krisen »ramt de europæiske økonomier hårdt. EU har brug for en omfattende vækststrategi for at overvinde disse udfordringer«⁽³⁾.

2.3. Strategien for genindustrialisering af EU drejer sig især om investeringer i innovation, hvor ingeniørfaget spiller en nøglerolle, navnlig i de hurtigt voksende sektorer.

2.4. Konvergens mellem digitale teknologier, kommunikationssystemer og intelligente net, nanobioteknologier, bæredygtige industrielle teknologier, 3D-printere og tværsektorielle rene støtteteknologier er i gang med gennemgribende at ændre økonomiernes og samfundets måde at fungere på med en hastighed, som forstærkes yderligere af globaliseringen.

2.5. EU's fremtid er knyttet til en genindustrialiseringsproces, som først og fremmest er karakteriseret ved en strategi for overgang til nye bæredygtige modeller for design, produktion og markedsføring af produkter med høj værditilvækst, hvori indgår nye teknologier, materialer og tjenesteydelser i en stadig mere digitaliseret verden.

2.6. EØSU er overbevist om, at det i mangel af tekniske og videnskabelige menneskelige ressourcer med det nødvendige potentiale af erfaringer og viden vil være vanskeligt at nå de mål, som er opstillet i Europa 2020-strategien. Også i denne forbindelse er det nødvendigt at trække på den rolle, som ingeniørernes og teknikernes fag- og erhvervsorganisationer kan spille på nationalt og europæisk plan.

2.7. I Europa er størsteparten af de tekniske kompetencer koncentreret i ingeniørsektoren, som omfatter ca. 130 000 virksomheder med en arbejdsstyrke på mere end 10 millioner højt kvalificerede og kompetente personer og en årlig produktion på ca. 1 840 mia. EUR, hvilket svarer til ca. en tredjedel af EU's samlede eksport. Desuden spiller ingeniører og teknikere en vigtig rolle i alle sektorer af økonomien⁽⁴⁾.

2.8. Der er behov for at udvikle en ny *intelligent* tilgang i de europæiske politikker, hvor fagfolk med en teknisk baggrund tildeles en ny rolle. Der er et stigende behov for at styre processer for *intelligent* omstilling i regionerne, hvilket er et udtrykkeligt krav i den nye europæiske dagsorden.

2.9. For at nå disse mål er det nødvendigt, at EU forbedrer arbejdsstyrkens kvalifikationsniveau. Især, når det gælder ingeniørekspertise, vil der være en stigende efterspørgsel fra den offentlige og den private sektor. Den offentlige sektor vil få brug for mere teknisk ekspertise til at løse udfordringerne på områderne energi, transport, sundhed, affaldshåndtering, undervisning, CO₂-fodaftryk, tingenes internet og cirkulær økonomi med anvendelse af de nye direktiver om offentlige indkøb, netværkssamarbejde mellem virksomheder, klyngesamarbejde og nyt software.

⁽³⁾ Jf. Europa-Parlamentets beslutning af 15.1.2014.

⁽⁴⁾ Kilde: Eurostat.

2.10. Det er også nødvendigt, at den private sektor styrker sin ingeniørekspertise for at kunne drage nytte af kompetenceudviklingen på arbejdspladserne. Analyser af forbrugernes adfærd viser en konstant stigning i efterspørgslen efter intelligent indhold i produkter og tjenesteydelser.

2.11. Teknisk viden og erfaring skal løbende opdateres for at kunne klare udfordringerne i de nye industriprocesser. Der er behov for nye indlæringsmetoder og nye former for efter- og videreuddannelse for at muliggøre en optimal og fleksibel udnyttelse af den menneskelige og sociale kapital i sektoren. Det er nødvendigt at tilrettelægge nye arbejdsformer for de liberale erhverv, der leverer erhvervsmæssige, tekniske og videnskabelige tjenesteydelser i Europa.

2.12. Større mobilitet på de nationale, europæiske og globale arbejdsmarkeder vil føre til en bedre udnyttelse af den arbejdskraft, der er til rådighed i en attraktiv europæisk ingeniørbestand. Muligheden for at vælge en fakultativ EU-ordning vil kunne bidrage til udbredelsen af et europæisk erhvervspas for at gøre det lettere for specialiserede ingeniører at opbygge erhvervs erfaringer i forskellige europæiske lande.

2.13. For at skabe interesse blandt potentielle ingeniørstuderende for ingeniørprofessionen bør der være et større samarbejde mellem industrien og universiteterne og mellem arbejdsgivere og offentlige og private skoler, både i underskolen og på det sekundære trin og inden for F&U. Det gælder om at trække på virksomhedernes sociale ansvar og fremme en passende uddannelse.

2.14. Hvis de unge møder iværksættere og bliver konfronteret med nye og mere komplekse problemer, vil det gå op for dem, at matematik, informationsteknologier, fysik og kemi er nødvendige fag for at løse de problemer, som samfundet skal løse, og at de er nøglen til nye innovative løsninger inden for medicin og sundhedspleje, men også på områderne transport, forurening og energibesparelse.

2.15. Et sådant samarbejde bør udvikles på lokalt plan, men erfaringerne og den bedste praksis bør udveksles på europæisk plan. Dette vil bidrage til nye job og karrieremuligheder for ingeniører og kan bidrage til at gøre disse fag mere levende og relevante for de nye generationer.

2.16. Samtidig må der i lyset af de parallelle fremskridt på mange forskellige fagområder og de praktiske applikationers tværfaglige karakter sikres kvalitet og effektivitet ved at indføre uddannelsesforløb på sekundærtrinnet og universitetsniveau, der inddrager andre fagområder såsom socialpsykologi og teamforvaltning af menneskelige ressourcer, stimulering af kreative processer, nanoteknologi, biomedicinsk teknik, teknikkens historie, erhvervsgeografi osv.

2.17. Akkreditering af uddannelsesprogrammer er en af de måder, hvorpå det kan garanteres, at disse professioner opfylder standarderne. En kvalitetsgarantiordning kræver, at der fastsættes benchmark og evalueringsstandarder i overensstemmelse med de europæiske og nationale rammer for erhvervs kvalifikationer.

2.18. Den eksterne akkreditering og interne kvalitetssikring er to meget vigtige processer for at bevare ingeniøruddannelsernes kvalitet.

3. Generelle bemærkninger

3.1. *Ingeniørernes rolle som drivkraft i genindustrialiseringen af EU*

EØSU finder det afgørende, at ingeniører og teknikere bliver drivkraften i den praktiske gennemførelse af strategien for europæisk genindustrialisering ved at tilvejebringe holdbare løsninger i form af strømlinede, rene og miljøvenlige (*lean, clean, green*) processer, produkter og tjenester, der kan klare udfordringerne ved en bæredygtig og konkurrencedygtig udvikling.

3.1.1. Desuden er der efter EØSU's mening behov for europæiske rammer, som kan give ingeniørfaget fremdrift ved hjælp af:

- gensidig anerkendelse af kvalifikationer og professioner
- mobilitet i og uden for det indre marked og udvikling af iværksætterånd
- konvergerende europæiske modeller for formel og ikkeformel efter- og videreuddannelse og livslang læring med tilhørende støtteprogrammer
- ensartede ordninger for ansvarsregulering og ansvarsforsikring i det indre marked

- kampagner for at gøre studierne og karriererne mere attraktive og øge den gensidige anerkendelse af kvalifikationer uden forskelsbehandling mellem kønnene
- støtte til tværfaglighed og netværksforvaltning af komplekse problemer
- fleksibilitet og udnyttelse af de nye generationers særlige fortrin
- generation C (Connected Generation)
- større fleksibilitet i forvaltningen og kommunikationen, herunder i tværsektorielle og tværfaglige sammenhænge, ved at sikre interoperabilitet mellem videnskab, fremstilling og industri 4.0
- støtte til den rolle, som ingeniører og teknikere og deres erhvervs- og fagorganisationer spiller i anvendelsen af F&I-programmer og strukturfonde
- foranstaltninger til fremme af ansvarlighed og overholdelse af etiske regler især i forbindelse med offentlige indkøb ved hjælp af den ordning, der er indført med de nye direktiver⁽⁵⁾, virksomhedsnetværk og samarbejds-klynger samt specifikationer vedrørende grønne udbud og på forsvars- civilbeskyttelsesområdet
- en ramme for internationalt samarbejde med lettere adgang til tredjelands markeder
- lovændringer for at garantere en beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder, som går hånd i hånd med udviklingen af informationssamfundet.

3.2. Gensidig anerkendelse af kvalifikationer og professioner, mobilitet og iværksætterånd

3.2.1. EØSU mener, at høje niveauer for ingeniørers uddannelse og kvalifikationer er den første forudsætning for et effektivt system med gensidig anerkendelse: hvis uddannelsernes standard sænkes for at øge mobiliteten, risikerer man at svække den gensidige anerkendelse i et videnbaseret EU, som skal kunne håndtere de nye ingeniørmæssige udfordringer.

3.2.2. EØSU mener, at der er behov for at udvikle en fælles sammenhængende tilgang med henblik på indførelse af et europæisk erhvervspas⁽⁶⁾ ved hjælp af øget konvergens mellem uddannelsesforløbene, indførelse af en parallel fakultativ ordning med et frivilligt EU-erhvervspas samt fælles uddannelsesrammer og systemer til validering af erhvervede formelle og/eller ikkeformelle kvalifikationer.

3.2.3. EØSU anbefaler, at der iværksættes konkrete foranstaltninger til at genskabe et image af ingeniører og teknikere som hovedaktører i en hurtigere omsætning af forskningsresultaterne til markedsapplikationer og løsninger af samfundets problemer. Nærmere bestemt opfordrer EØSU til, at Erasmusinitiativet for unge iværksættere (Erasmus for Young Entrepreneurs — EYE) og mikrokreditmekanismerne bliver styrket med specifikt sigte på ingeniører, og at der lanceres en EU-pris til kreative ingeniører for at give professionen mulighed for at blive mere synlig og tilskynde til udvikling af idéer og avancerede ingeniørprojekter.

3.3. Formel og ikkeformel uddannelse og livslang læring

3.3.1. I lyset af de hurtige teknologiske fremskridt anser EØSU det for vigtigt, at der ydes europæisk støtte til at udvikle uddannelsesmodeller i samarbejde med industrien for at opnå høje niveauer for specifikke kompetencer og udvikling af samarbejdsbaseret læring (*collaborative learning*) og projekter vedrørende læring gennem praksis (*learning by doing*) med henblik på en bedre interpersonel kommunikation samt udvikling af onlinemoduler og kommunikationsnet til indsamling og evaluering af information.

3.3.2. Der bør med støtte i EU-lovgivningen udvikles generelle standarder for validering af leder- og risikotagnings-kvalifikationer, som er erhvervet gennem ikkeformel læring⁽⁷⁾.

3.3.3. For at udnytte de kompetencer, som den nye forbundne generation (»Connected Generation«) besidder, kræves der en ny tilgang til produktions-, organisations-, kommunikations- og ledelsesstrukturer.

⁽⁵⁾ EUT L 94 af 28.3.2014, s. 65, s. 243, s. 1.

⁽⁶⁾ EUT L 354 af 28.12.2013, s. 132.

⁽⁷⁾ European Institute for Industrial Leadership (Position Paper P20-2015).

3.4. Ingeniørernes image og fremtid i genindustrialiseringen af EU

3.4.1. EØSU mener, at der bør fokuseres mere på den centrale rolle, som ingeniører og teknikere spiller i håndteringen af de problemer, der rejser sig for det europæiske samfund i forbindelse med genindustrialiseringen, og opfordrer til, at der iværksættes en deltagelsesbaseret fremsynsanalyse med inddragelse af udviklingsaktører, forvaltninger, politiske beslutningstagere og interessenter for at indkredse og promovere de fagprofiler, som ingeniørerne får brug for i fremtiden med hensyn til løsning af problemer samt hurtig tilegnelse og omsætning i praksis af nye teknologier.

3.4.2. I denne forbindelse bør ingeniørerne spille en specifik rolle mht. at gøre genindustrialiseringen økonomisk, socialt og miljømæssigt bæredygtig med henblik på en gradvis overgang til en cirkulær økonomi, der omfatter *re-manufacturing* og *re-consuming*⁽⁸⁾.

3.5. Ingeniørers og teknikeres rolle i anvendelsen af F&I-programmer og strukturfonde

3.5.1. EØSU mener, at europæiske ingeniører og teknikere udgør en vigtig ressource i genindustrialiseringen, idet de kan fremskynde omsætningen af forskningen i innovative markedsapplikationer og løse de komplekse problemer, der er forbundet med overgangen til en bæredygtig, sund og konkurrencedygtig social markedsøkonomi, og de bør således have adgang til og støttes af innovative løsninger, som belønner kvalitet og ikke kun rentabilitet og opmuntres til alle mulige former for net- og klyngesamarbejde ved hjælp af EU-politikker og -programmer begyndende med:

- strategiske tiltag som led i den digitale dagsorden
- H2020, særlig ved hjælp af centrale støtteteknologier
- COSME og EIF
- strukturfondene og Samhørighedsfonden.

4. Afsluttende bemærkninger

4.1. EU står over for store udfordringer og de europæiske ingeniører ligeså:

- forudsigelig befolkningsaldring
- digitalisering på alle områder
- stadig større knaphed på ressourcer i en stadig mere kritisk miljø- og klimasituation
- geopolitisk og finansiell globalisering, som betyder, at tyngdepunktet på nogle områder flyttes uden for Europa
- konvergens mellem teknologier, især IKT-nano-bio-teknologier og 3D-systemer
- komplekse problemer med integreret forvaltning, især i meget store byer
- eksponentiel vækst i tingenes og tjenesteydelsernes internet og i intelligente net i takt med udviklingen af Industri 4.0
- enorm udbredelse af fænomenet kollektiv intelligens i realtid (Social Brain) blandt den nye forbundne generation («Connected Generation»).

4.2. EØSU mener, at den nye generation af ingeniører bør opnå højere formelle og ikkeformelle kvalifikations- og kompetenceniveauer, eftersom de simpleste problemer vil blive løst af autonome digitale systemer. De bør udvikle tværfaglige kompetencer og fleksibilitet for at kunne forvalte komplekse problemer.

⁽⁸⁾ EUT C 230 af 14.7.2015, s. 91.

4.3. Ingeniørernes organisationer bør med udgangspunkt i den europæiske referenceramme for kvalifikationer udarbejde digitaliserede uddannelsesmodeller og -systemer med forvaltningsformer, som er tilpasset de nye ingeniørers behov, for at styrke fællesskabet omkring virksomhedens værdier og opgaver og fremme attraktive arbejdsmiljøer og karriereforløb.

4.4. EØSU mener, at ingeniørernes fag- og erhvervsorganisationer i højere grad bør finde et fælles fodslag på europæisk plan for at kunne fungere som drivkraft både i og uden for EU i skabelsen af et **indre marked for europæiske ingeniører**.

4.5. EØSU anbefaler, at Kommissionen tager konkrete skridt til oprettelse af et **europæisk forum for liberale erhverv**, hvor fag- og erhvervsorganisationer⁽⁹⁾ for selvstændige ingeniører og små og mellemstore ingeniørvirksomheder bliver bredt repræsenteret, og at der oprettes en **portal for europæiske ingeniører**, hvor vigtige spørgsmål såsom ansvarsforvaltning, beskyttelse af intellektuel ejendomsret og skatte- og pensionsordninger kan tages op.

Bruxelles, den 9. december 2015.

Georges DASSIS
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽⁹⁾ EUT C 226 af 16.7.2014, s. 10.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om konkurrencedygtighed i den kemiske industri gennem nanoteknologi

(initiativudtalelse)

(2016/C 071/05)

Ordfører: Egbert BIERMANN

Medordfører: Tautvydas MISTIŪNAS

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede den 28. maj 2015 under henvisning til forretningsordenens artikel 29, stk. 2, på eget initiativ at udarbejde en udtalelse om:

»Konkurrencedygtighed i den kemiske industri gennem nanoteknologi«

(initiativudtalelse).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Rådgivende Kommission for Industrielle Ændringer (CCMI), som vedtog sin udtalelse den 5. november 2015.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 512. plenarforsamling den 9.—10. december 2015, mødet den 9. december, følgende udtalelse med 115 stemmer for, 2 imod og 4 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. EØSU støtter indsatsen for at udforme en europæisk industripolitik, særligt styrkelsen af nøgleteknologier, som fremmer Europas konkurrencedygtighed. Hvis Europa taler med én stemme på internationalt plan, styrker dette Unionens rolle i den globale dialog. Den innovationskraft, som er forbundet med nanomaterialer og nanoteknologi, navnlig inden for den kemiske industri, yder et vigtigt bidrag til dette.

1.2. Et initiativ til fremme af nanoteknologien kan bidrage til at videreudvikle den fælles europæiske industripolitik. Forskning og udvikling er så komplekse størrelser, at de ikke kan præsteres af enkelte virksomheder eller institutioner alene. Der er behov for et tværgående samarbejde mellem universiteter, videnskabelige institutioner, virksomheder og væksthuse for nye virksomheder. Et godt eksempel er forskningscentre som dem, der f.eks. er blevet etableret inden for kemi- og lægemiddelsektoren. Det skal sikres, at SMV'erne integreres.

1.3. Hvad angår nanoteknologi skal de europæiske kompetenceklynger (nanoklynger) videreudvikles. De ansvarlige parter fra erhvervsliv, videnskab, politik og samfund skal indgå i et netværkssamarbejde møntet på at fremme teknologioverførsel, det digitale og personlige samarbejde, en bedre risikovurdering, en særlig livscyklusanalyse og/eller nanoprodukters sikkerhed.

De finansielle instrumenter i forskningsrammeprogrammet Horisont 2020 skal forenkles og gøres mere fleksible på nanoteknologiområdet, især for SMV'erne. Den offentlige finansiering skal styrkes, og der skal skabes incitamenter til privat finansiering.

1.4. Med henblik på at sikre, at den multidisciplinære nanoteknologi forankres bedre i uddannelsessystemerne, bør den viden, der findes hos kompetente videnskabsfolk og teknikere inden for fag som kemi, biologi, ingeniørvidenskab, medicin eller de sociale videnskaber, udnyttes. Virksomhederne må imødegå de stigende kvalifikationskrav til medarbejderne ved hjælp af målrettede uddannelses- og efteruddannelsesiltag. De ansatte med deres erfaring og kompetencer skal inddrages.

1.5. EU's standardiseringsproces skal fortsat støttes. Standarder spiller en nøglerolle for overholdelsen af lovgivning, navnlig når varetagelsen af arbejdstagernes sikkerhed kræver en risikovurdering. Derfor må der udvikles værktøjer for certificerede referencematerialer, der kan teste procedurer, som måler nanomaterialers egenskaber.

1.6. Forbrugerne skal informeres indgående om nanomaterialer. Det er helt nødvendigt med en samfundsmæssig accept af disse nøgleteknologier. Der skal regelmæssigt føres en dialog mellem forbruger- og miljøorganisationer, erhvervslivet og det politiske niveau. Til dette formål skal der udvikles europæiske informationsplatforme og instrumenter, der fremmer accepten.

1.7. EØSU forventer, at Europa-Kommissionen etablerer et overvågningsorgan for nanomaterialer, som registrerer og vurderer disse materials udvikling og anvendelse, genanvendelse (recycling) og bortskaffelse. Overvågningsorganet bør også kortlægge følgevirkningerne for beskæftigelsen og arbejdsmarkedet og beskrive de deraf følgende nødvendige politiske, økonomiske og sociale foranstaltninger. Inden 2020 bør der forelægges en opdateret »rapport om nanomaterialer og nanoteknologi i Europa«, der vurderer potentielle udviklingstendenser frem mod 2030.

2. Nanoteknologi i et innovativt Europa

2.1. Fra Kommissionens side har der været og er der fortsat mange initiativer til fremme af innovation og nøgleteknologier med det mål at forbedre konkurrenceevnen. Som eksempler kan nævnes Kommissionens meddelelser om en »Fælles strategi for nøgleteknologier« (2009, 2012) og meddelelsen »Forskning og innovation« fra 2014. I flere udtalelser fra EØSU⁽¹⁾ er nanoteknologien blevet særligt fremhævet.

2.2. Med vedtagelsen af Juncker-planen i 2014 fik EU's industripolitik, og dermed støtten til innovative teknologier, en særlig position. De opstillede præferenceteknologier viser tydeligt, at en konkurrenceorienteret europæisk industripolitik må sætse strategisk på fremtidsorienterede teknologier og materialer. Dette gælder i særlig grad for kemi- og lægemiddelsektoren.

2.3. Den europæiske kemi- og lægemiddelsektor fungerer som en innovationsmotor for andre sektorer. Når det gælder om at udvikle nye produkter, indtager nanoteknologien en nøglefunktion. Dette styrker konkurrencedygtigheden og yder et bidrag til en bæredygtig industriudvikling.

2.4. Nanomaterialer findes allerede i dag i mange af dagliglivets produkter (f.eks. sportstøj, kosmetiske produkter, overfladebehandlingsmidler). Desuden åbnes der innovationsmuligheder for nye produkter og metoder (f.eks. inden for energi- og miljøteknik, optik, udvikling og fremstilling af chips, teknologisk databeskyttelse, byggeindustrien, maling og lak samt lægemidler og medicinsk teknik).

2.5. På grund af den beskedne størrelse kan nanomaterialer have nye optiske, magnetiske, mekaniske, kemiske og biologiske egenskaber. Det betyder, at de kan anvendes til at udvikle innovative produkter med nye funktionaliteter og særlige egenskaber.

2.6. »Nanomaterialer« er i henhold til en henstilling, som Kommissionen har vedtaget, materialer, hvis primære bestanddele har en størrelse på mellem 1 og 100 milliardtedele af en meter. Denne definition er et vigtigt skridt fremad, da den klart beskriver, hvilke materialer der skal betragtes som nanomaterialer, og gør det muligt at vælge den mest hensigtsmæssige prøvningsmetode⁽²⁾.

⁽¹⁾ EØSU's udtalelse om tekniske tekstiler som vækstmotor (EUT C 198 af 10.7.2013, s. 14). EØSU's udtalelse om strategi for mikro- og nanoelektroniske komponenter og systemer (EUT C 67 af 6.3.2014, s. 175).

⁽²⁾ Europa-Kommissionen, Bruxelles, den 18. oktober 2011. En nanometer svarer til en milliardtedel meter. På denne længde går der ca. 5-10 atomer. En nanometer er i forhold til en meter lige så stor som en fodbold i forhold til jordkloden. Begrebet nanoteknologi betegner den målrettede og kontrollerede måling, udvikling, fremstilling og anvendelse af nanomaterialer, hvis strukturer indeholder partikler, fibre eller plader på under 100 nanometer.

2.7. Nanoteknologien har et stort vækstpotentiale. Ekspertter kalkulerer i perioden 2006-2021 med en stigning fra 8 mia. USD om året til 119 mia. USD om året ⁽³⁾.

3. Nanoteknologi i den kemiske industri og lægemiddelindustrien ⁽⁴⁾

3.1. Spektret af nanoteknologi i den kemiske industri er enormt. Det skal bemærkes, at meget af det, der i dag sammenfattes under begrebet nano, ikke er noget nyt, selv om ordet »nanoteknologi« lyder nyt. For eksempel indeholder farvede kirkeruder fra middelalderen guldnanopartikler. Det egentlig nye ved nanoteknologien, som vi forstår den i dag, er det forhold, at man nu kender dens virkemåde bedre.

3.2. Der er mange anvendelsesområder for nanoteknologien på det medicinske område. Ønsket om at kunne transportere et virksomt stof målrettet hen til det syge væv er lige så gammelt som fremstillingen af lægemidler og skyldes, at mange virksomme stoffer har kraftige bivirkninger. Sådanne bivirkninger skyldes ofte en uspecifik fordeling af de virksomme stoffer i kroppen. Med udviklingen af transportsystemer for de virksomme stoffer i nanoskala bliver det muligt at koncentrere de virksomme stoffer målrettet i det syge væv og dermed reducere bivirkningerne.

3.3. Inden for biovidenskaben er der udviklet konkrete nanoprodukter som f.eks. »biochips« til test, som kan bidrage til at opdage og behandle sygdomme som Alzheimers sygdom, kræft, multipel sklerose og rheumatoid arthritis på et tidligt stadium ⁽⁵⁾. Kontrastmidler baseret på nanopartikler binder målrettet de syge celler og giver dermed mulighed for en væsentligt hurtigere og bedre diagnostik. Nanogeler fremmer regenereringen af brusk. Nanopartikler, som kan overvinde barrieren mellem blod og hjerne, bidrager f.eks. til en målrettet behandling af hjernetumorer ⁽⁶⁾.

3.4. I kunststofmembraner sørger godt 20 nanometer små porer for, at kim, bakterier og virus kan filtreres fra vand. Den såkaldte ultrafiltrering anvendes til rensning af såvel drikkevand som procesvand, dvs. vand fra industrielle produktionsprocesser.

3.5. Nanoteknologi vil allerede i nær fremtid betyde en væsentlig forøgelse af virkningsgraden for solceller. Ved hjælp af nye overfladebelægninger kan energiproduktionen og energieffektiviteten øges markant.

3.6. Som tilsætningsmateriale i kunststoffer, metaller eller andre materialer kan såkaldte nanotubes, dvs. kulstofnanorør eller grafen, give materialer nye egenskaber. De kan eksempelvis forbedre den elektriske ledelse, øge den mekaniske styrke eller anvendes i lette konstruktioner.

3.7. Også udnyttelsen af vindenergianlæg kan gøres mere effektiv ved hjælp af nanoteknologi. Nye materialer gør det muligt at bygge lettere vindmøller, hvilket reducerer udgifterne til at producere strøm og samtidig optimerer opførelsen af vindmøller.

3.8. Godt 20 % af verdens energiforbrug bliver brugt til belysning. Idet der med nanoforskningen er udsigt til energisparepærer, som kan klare sig med meget mindre elektrisk energi, kan ovennævnte forbrug reduceres med over en tredjedel. Ved hjælp af lithium-ion-batterier, der ikke kunne fremstilles uden nanoteknologi, bliver brugen af elbiler rentabel.

3.9. Beton er et af de mest udbredte byggematerialer. Takket være nanobaserede krystaldele af kalcium er det muligt at fremstille betonelementer hurtigere, i bedre kvalitet og med lavere energiforbrug.

3.10. Allerede i dag arbejder automobilindustrien med nanooverfladebehandlinger, som har nogle særlige egenskaber. Dette gælder også for andre transportmidler, f.eks. fly eller skibe.

⁽³⁾ Kilde: <http://www.vfa.de/nanobiotechnologie-nanomedizin-positionsrapport.pdf>

⁽⁴⁾ I det følgende omfatter begrebet »kemisk industri« også lægemiddelindustrien.

⁽⁵⁾ Kilde: <http://www.vfa.de/nanobiotechnologie-nanomedizin-positionsrapport.pdf>

⁽⁶⁾ Kilde: <http://www.vfa.de/nanobiotechnologie-nanomedizin-positionsrapport.pdf>

4. Nanoteknologi som en økonomisk komponent

4.1. Konkurrenceparametrene på verdensmarkedet ændrer sig løbende. Nogle ændringer planlægges, men en del hændelser er uforudsete. Der udarbejdes politiske programmer for at styrke bestemte udviklingstendenser. F.eks. blev Europa 2020-strategien vedtaget i 2010. Strategien sigter mod en bæredygtig og inklusiv vækst med en stærkere koordinering af transeuropæiske foranstaltninger. På den måde skal den højaktuelle »kamp om innovationer« vindes. Det handler om forskning og udvikling, sikring af patenter samt sikring af produktion og arbejdspladser.

4.2. Den kemiske industri er en af de mest succesfulde industrisektorer i EU med en omsætning på 527 mia. EUR i 2013, hvilket gør den til den andenstørste producent. Trods denne styrke synes den aktuelle situation at give anledning til bekymring. Efter en hurtig konjunkturbetinget vækst har produktionen været stagnerende siden starten af 2011. EU's andel af verdensproduktionen og den globale eksport har været faldende gennem en længere periode⁽⁷⁾.

4.3. I 2012 investerede den kemiske industri i EU godt 9 mia. EUR i forskning. Siden 2010 har disse udgifter været stagnerende på dette niveau. Til sammenligning prioriteres nanoteknologiforskningen og -udviklingen stadig højere i f.eks. USA, Kina, Japan og Saudi Arabien, hvilket vil betyde, at konkurrencen skærpes yderligere.

5. Nanoteknologi som miljøkomponent

5.1. Miljørigtig produktion er en vigtig konkurrenceparameter i den europæiske industripolitik både hvad angår det indre marked og verdensmarkedet.

5.2. Nanomaterialer yder både som for-, mellem- og slutprodukter med deres mange forskellige materialeegenskaber et bidrag til at forbedre effektiviteten ved energiomdannelsen og til at mindske energiforbruget. Nanoteknologi giver mulighed for at reducere CO₂-emissionerne⁽⁸⁾. Dermed bidrager den til klimabeskyttelsen.

5.3. Den tyske delstat Hessen har offentliggjort en undersøgelse, som fremhæver nanoteknologiens innovationspotentiale for miljøbeskyttelsen⁽⁹⁾, f.eks. i forbindelse med behandling og rensning af vand, affaldsforebyggelse, energieffektivitet og luftkvalitet. Dette resulterer i flere ordrer for især SMV'er. Den kemiske industri udforsker og udvikler grundlaget og dertil knyttede mellem- og slutprodukter.

5.4. Miljøkomponenten som en del af bæredygtighedskonceptet skal integreres i virksomhedernes strategier, altså også i SMV'ernes. Medarbejderne skal inddrages aktivt i disse processer.

5.5. Forsigtighedsprincippet er et vigtigt element i den aktuelle miljøpolitik og sundhedspolitik i Europa. Det betyder, at belastninger eller risici for miljøet eller menneskers sundhed skal minimeres på forhånd. Det er imidlertid nødvendigt at sikre et rimeligt forhold mellem udgifter, nytteværdi og indsats ved gennemførelsen af forebyggende foranstaltninger, særligt for at beskytte SMV'erne.

⁽⁷⁾ Oxford Economics Report, »Evolution of competitiveness in the European chemical industry: historical trends and future prospects«, oktober 2014.

⁽⁸⁾ Fraunhofer-Institut für Windenergie und Energiesystemtechnik i Tyskland og ENEA i Italien har udviklet en teknologi til lagring af CO₂ som metangas. Kilde: Fraunhofer-Institut für Windenergie und Energiesystemtechnik, 2012.

⁽⁹⁾ Kilde: Hess, Ministerium für Wirtschaft- und Verkehr, Einsatz von Nanotechnologie in der hessischen Umwelttechnologie, 2009.

6. Nano som beskæftigelseskomponent/social komponent

6.1. I hele verden skønnes beskæftigelsespotentialet i den kemiske industri som følge af nanoteknologien at være meget stort. Allerede i dag skønnes antallet af nanoarbejdspladser i EU at være på 300 000- 400 000 ⁽¹⁰⁾.

6.2. Udover væksten er det imidlertid også vigtigt at se nærmere på risiciene forbundet med tab af arbejdspladser, udflytning af produktion og skiftende kvalifikationskrav.

6.3. Antallet af arbejdspladser er den ene side, arbejdspladsernes kvalitet er en anden. I de forskellige virksomheders »nanoafdelinger«, ikke kun inden for den kemiske industri, opstår der som regel velbetalte arbejdspladser til velkvalificerede medarbejdere ⁽¹¹⁾.

6.4. Dette fører til et stort behov for uddannelse og efteruddannelse i virksomhederne. Der opstår nye former for samarbejde. Her vil partnerskabet mellem arbejdsmarkedets parter i sig selv være en innovationsfaktor, idet der må finde en løbende dialog sted om f.eks. arbejdets organisering, sundhedsbeskyttelse og efteruddannelse. Inden for den kemiske industri i Tyskland findes der meget vidtrækkende aftaler mellem arbejdsmarkedets parter på dette område ⁽¹²⁾.

7. Nanoteknologiens muligheder og risici

7.1. Allerede i dag bruger Europa-Kommissionen hvert år mellem 20 og 30 mio. EUR til forskning i nanosikkerhed. Hertil kommer ca. 70 mio. EUR årligt fra medlemsstaterne ⁽¹³⁾. Dette er en passende og tilstrækkelig ramme.

7.2. På europæisk niveau bør der koordineres et omfattende program for offentlig og privat langsigtet forskning med det formål at udvide vores viden om nanomaterialer, deres egenskaber og potentielle muligheder og risici for arbejdstagernes og forbrugernes sundhed og for miljøet.

7.3. Mange kemivirksomheder har inden for rammerne af deres risikostyring truffet forskellige foranstaltninger for at sørge for en ansvarlig gennemførelse af et bæredygtigt arbejdsmiljø og en bæredygtig produktsikkerhed. Dette sker i mange tilfælde under den kemiske industris verdensomspændende »Responsible Care«-initiativ ⁽¹⁴⁾. Tilsvarende initiativer findes også i andre sektorer.

7.4. Produktansvaret gælder hele processen fra forskning til affaldshåndtering. Allerede i udviklingsfasen undersøger virksomhederne, hvordan deres nye produkter kan fremstilles og anvendes på sikker vis. Undersøgelserne skal være afsluttet, og der skal være udarbejdet retningslinjer for sikker anvendelse inden markedsføringen. Derudover skal virksomhederne informere om, hvordan produkterne kan bortskaffes på forsvarlig vis.

7.5. Europa-Kommissionen understreger i sin redegørelse om nanomaterialers sikkerhed, at videnskabelige undersøgelser har dokumenteret, at nanomaterialer essentielt anses for »almindelige kemikalier« ⁽¹⁵⁾. Vores viden om nanomaterialernes egenskaber vokser konstant. Der findes i dag anvendelige metoder til at vurdere risikoen.

⁽¹⁰⁾ Otto Linher, Europäische Kommission, Grimm u. a.: Nanotechnologie: Innovationsmotor für den Standort Deutschland, Baden-Baden, 2011.

⁽¹¹⁾ IG BCE/VCI: Zum verantwortungsvollen Umgang mit Nanomaterialien. Positionspapier, 2011.

⁽¹²⁾ IG BCE: Nanomaterialien — Herausforderungen für den Arbeits- und Gesundheitsschutz.

⁽¹³⁾ Otto Linher, Europa-Kommissionen.

⁽¹⁴⁾ <http://www.icca-chem.org/en/Home/Responsible-care/>.

⁽¹⁵⁾ Baggrundspapir til WHO's retningslinjer for beskyttelse af arbejdstagerne mod potentielle risici ved håndteringen af fremstillede nanomaterialer (*Guidelines on Protecting Workers from Potential Risks of Manufactured Nanomaterials*).

7.6. Europa-Kommissionen betragter REACH⁽¹⁶⁾ som den bedste ramme for risikostyring vedrørende nanomaterialer. Kommissionen anfører, at der er behov for nogle præciseringer vedrørende nanomaterialer i bilagene til REACH-forordningen og i det europæiske kemikalieagenturs vejledning til REACH, men ikke i selve forordningens tekst⁽¹⁷⁾.

7.7. Inden for den farmaceutiske industri spiller Good Manufacturing Practice (GMP) en central rolle for forarbejdningen af nanomaterialer. Herved forstås man retningslinjer for kvalitetssikring af produktionsprocesserne i produktionen af lægemidler og virksomme stoffer.

7.8. Naturligvis skal forbrugerne informeres. De store kemivirksomheders nanodialoger er gode eksempler på dette felt⁽¹⁸⁾. Dialogerne har til formål at informere, sikre større opbakning og vurdere risici. For at lette adgangen til informationer om nanomaterialer lancerede Europa-Kommissionen i slutningen af 2013 en webplatform⁽¹⁹⁾. Den indeholder henvisninger til alle tilgængelige informationskilder, herunder også nationale og brancherelaterede registre.

8. Konkurrenceparametre/impulser for nanoteknologi i Europa

8.1. Et positivt forsknings- og innovationsklima er en vigtig konkurrenceparameter. Dette gælder for produkt- og procesinnovationer og for sociale nyskabelser. Nanoteknologiens betydning bør i højere grad anerkendes og støttes i EU's prioriteringer samt i EU's forskningsprogrammer og regionale støtteprogrammer.

8.2. Forskning og udvikling skal spille en central rolle i EU. Her er det vigtigt med et europæisk netværk, samarbejde og klyngedannelse mellem nystartede virksomheder, etablerede virksomheder, universiteter samt anvendelses- og grundforskningsorienterede forskningsinstitutioner. På den måde kan der i dag genereres effektive innovationspotentialer. Der etableres centre på geografiske nøglepositioner med henblik på at optimere samarbejdet på tværs af virksomhederne.

8.3. Uddannelse og efteruddannelse er en helt central nøgelfaktor for højinnovative processer som nanoteknologien. En blanding af faglærte og universitetsfolk har vist sig at have den største innovationseffekt, når videnudvekslingen mellem forskellige kvalifikationsformer understøttes af komplementære personale- eller organisationspolitiske foranstaltninger som teamarbejde, jobrotation og uddelegering af beslutninger. Den verdensomspændende konkurrence om innovationer indebærer også en konkurrence om kvalificerede medarbejdere. Det politiske niveau og erhvervslivet må udvikle incitamentsystemer, som kan reagere på denne konkurrence.

8.4. En større fleksibilitet i forskningens tilrettelæggelse og færre bureaukratiske krav ville sikre konkurrenceevnen. Lægemidler, medicinsk teknik, overfladebehandlinger og miljøteknik har stor betydning for den europæiske eksport og det indre marked. Navnlig orienteringen mod det indre marked med regionale centre åbner her mange muligheder for SMV'er.

8.5. Omkostningerne til produktionsfaktoren arbejdskraft bør ikke alene betragtes på grundlag af lønudgifterne. I regnskabet skal der også medtages relevante forvaltningsudgifter (til f.eks. kontrolforanstaltninger og kvalitetssikring).

8.6. I den energiintensive kemiske industri er energiudgifter en relevant konkurrenceparameter. Konkurrencedygtige priser og en stabil energiforsyning i EU er en forudsætning for konkurrenceevnen, især for SMV'er.

Bruxelles, den 9. december 2015.

Georges DASSIS
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽¹⁶⁾ REACH er EU's kemikalieforskrift om registrering, vurdering, godkendelse og begrænsninger af kemikalier. <http://echa.europa.eu/web/guest>.

⁽¹⁷⁾ Kilde: Sector Social Dialogue, Committee of the European Chemical Industry.

⁽¹⁸⁾ <http://www.cefic.org/Documents/PolicyCentre/Nanomaterials/Industry-messages-on-nanotechnologies-and-nanomaterials-2014.pdf>.

⁽¹⁹⁾ https://ihcp.jrc.ec.europa.eu/our_databases/web-platform-on-nanomaterials.

III

(Forberedende retsakter)

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

EØSU'S 512. PLENARFORSAMLING DEN 9. OG 10. DECEMBER 2015

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om rapport fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Beretning om konkurrencepolitikken 2014

(COM(2015) 247 final)

(2016/C 071/06)

Ordfører: Reine-Claude MADER

Kommissionen besluttede den 6. juli 2015 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

»Rapport fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Beretning om konkurrencepolitikken 2014«

(COM(2015) 247 final).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug, som vedtog sin udtalelse den 17. november 2015.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 512. plenarforsamling den 9.—10. december 2015, mødet den 9. december 2015, følgende udtalelse med 128 stemmer for, 1 imod og 1 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. EØSU bemærker med tilfredshed de forskellige initiativer, som Kommissionen har taget for at fremme en fair konkurrence, der beskytter de økonomiske aktørers (virksomheder, forbrugere og arbejdstagere) interesser.

1.2. EØSU støtter Kommissionens indsats for at sikre, at konkurrencereglerne overholdes, navnlig med hensyn til konkurrencebegrænsende adfærd såsom misbrug af en dominerende stilling, der hæmmer den økonomiske udvikling i EU, især for SMV'er, som spiller en vigtig rolle for vækst og beskæftigelse, og socialøkonomiske virksomheder, der fremmer den sociale samhørighed.

1.3. Udvalget beklager dog, at Kommissionen heller ikke denne gang har vedtaget en egentlig kollektiv søgsmålsmekanisme, som kan give ofre for konkurrencebegrænsende praksis reel mulighed for at gøre deres erstatningskrav gældende.

1.4. Udvalget bifalder Kommissionens bestræbelser på at udbrede kendskabet til reglerne og gøre dem gennemsigtige, hvilket stabiliserer virksomhederne og dermed markedet. Udvalget minder i den forbindelse om, at adfærden i detailsektoren fortsat bør overvåges.

1.5. EØSU bifalder den saltvandsindsprøjtning, Kommissionen har givet samarbejdet med de nationale konkurrencemyndigheder, der spiller en vigtig rolle, navnlig med hensyn til at forebygge og udvikle programmer til bevidstgørelse om konkurrencereglerne. Udvalget mener, at disse myndigheder bør råde over de nødvendige midler til at udfylde en sådan rolle.

1.6. I betragtning af globaliseringen af samhandelen bør dette samarbejde udvides på internationalt plan for at sikre, at Europa ikke undergraves af illoyal konkurrence.

1.7. Udvalget ser gerne, at dialogen mellem de forskellige EU-institutioner (Europa-Parlamentet, EØSU og Regionsudvalget) øges og styrkes.

1.8. EØSU støtter de ændrede regler om statsstøtte, som især på det digitale område er blevet tilpasset for at støtte innovative virksomheder, hvilket åbner store perspektiver med hensyn til økonomisk udvikling og jobskabelse for forbrugere og virksomheder.

1.9. EØSU er klar over, at Kommissionen har begrænset indflydelse med hensyn til skatteoptimering, og ser gerne, at den fortsætter sine bestræbelser på at rette op på skattemæssige og sociale forvriddinger samt på at begrænse eller afvikle disse inden for sine beføjelser, samtidig med at den sikrer, at dette ikke skaber yderligere problemer.

1.10. EØSU mener, at der bør rettes særlig opmærksomhed mod energimarkedet. Udvalget går ind for oprettelsen af en europæisk energiunion med henblik på at sikre forsyningsikkerheden og elforsyning til en overkommelig pris i hele EU.

1.11. Udvalget lægger desuden vægt på foranstaltninger, der bidrager til energibesparelser, bedre energieffektivitet og udvikling af vedvarende energi.

1.12. Udvalget mener, at åbningen af energimarkedet vil være fordelagtig for de enkelte forbrugere, som ikke har nogen reel forhandlingskapacitet.

1.13. EØSU opfordrer til at gøre alt for at sikre fri adgang til digitalisering, så der kan skabes økonomisk udvikling i landdistrikterne. Dette mål berettiger komplementaritet mellem private investeringer og offentlig støtte.

1.14. EØSU opfordrer Kommissionen til fortsat at være særlig opmærksom på, om udbuddet af finansielle tjenesteydelser er passende i forhold til realøkonomiens egenfinansiering og til forbrugernes fortsatte anvendelse af tjenesteydelser under de bedste betingelser.

1.15. Endelig minder EØSU om, at overvågning og vurdering af politiske foranstaltninger er nødvendig.

2. Indholdet i beretningen om konkurrencepolitikken 2014

2.1. Denne årlige beretning fokuserer hovedsageligt på det digitale indre marked, energipolitikken og de finansielle tjenesteydelser. Beretningen behandler desuden spørgsmål om styrkelse af den europæiske industris konkurrenceevne, statsstøttekontrol, fremme af en konkurrencekultur i og uden for EU og den interinstitutionelle dialog.

2.2. I beretningen fremhæves den digitale økonomi som en faktor, der kan sætte skub i innovation og vækst inden for energi, transport, offentlige tjenester, sundhed og uddannelse. Med henblik på at opnå et sådant skub er alle konkurrencerettens instrumenter taget i brug for via statsstøtte at bakke op om udviklingen og moderniseringen af infrastrukturerne, herunder den »nye generation« af bredbåndnet, og samtidig sikre, at princippet om teknologisk neutralitet overholdes.

2.3. Udviklingen på markedet for intelligente mobile enheder går meget hurtigt som illustreret af Facebooks erhvervelse af WhatsApp ved afslutningen af fusionsundersøgelsens første fase — en erhvervelse, som Kommissionen godkendte uden betingelser i henhold til forordning (EF) nr. 139/2004 om kontrol med fusioner og virksomhedsovertagelser ⁽¹⁾ ⁽²⁾.

2.4. I 2014 kunne det på ny konstateres, at anvendelsen af konkurrenceretten i den digitale sektor er kendetegnet ved det komplekse forhold til og behovet for at skabe balance med beskyttelsen af de intellektuelle ejendomsrettigheder, der følger af et patent som illustreret ved afgørelserne Samsung og Motorola ⁽³⁾ eller af ophavsretten som set i forbindelse med indledningen af den formelle procedure mod en række amerikanske filmstudier og europæiske udbydere af betalings-TV i sagen »Cross-border access to pay-TV content« ⁽⁴⁾.

2.5. Beretningen kommer dernæst ind på energisektoren og minder om nødvendigheden af at reformere den europæiske energipolitik. Kommissionen har til hensigt at støtte investeringer i infrastruktur ved at indføre bestemmelser om statsstøtte og forenkle bestemmelseernes gennemførelse. I henhold til den nye generelle gruppefritagelsesforordning vil en forhåndsgodkendelse fra Kommissionen således, under visse betingelser, ikke længere være nødvendig ⁽⁵⁾ for at indhente støtte til henholdsvis energiinfrastrukturer, fremme af bygningers energieffektivitet og produktion af vedvarende energi, dekontaminering af forurenede områder og genanvendelse.

2.6. Til gengæld er støtte til kerneenergi ikke medtaget i de nye retningslinjer. En sådan støtte undersøges altid af Kommissionens tjenestegrene i henhold til artikel 107 i TEUF, som det var tilfældet med Det Forenede Kongeriges planer om at yde støtte til opførelse og drift af et nyt atomkraftværk i Hinkley Point ⁽⁶⁾.

2.7. Endelig har konkurrencepolitikken været brugt som et instrument til at reducere energipriserne, idet den slår ned på misbrug og hemmelige aftaler blandt operatører som f.eks. EPEX Spot og Nord Pool Spot (NPS) ⁽⁷⁾, OPCOM i Rumænien, hvor sidstnævnte havde misbrugt sin dominerende stilling ⁽⁸⁾, Bulgarian Energy Holding (BEH) i Bulgarien ⁽⁹⁾ og Gazprom i forbindelse med upstream-forsyning af gas i Central- og Østeuropa ⁽¹⁰⁾.

2.8. Konkurrencepolitikken sigtede i 2014 desuden mod at forbedre den finansielle sektors gennemsigtighed og medvirke til at forbedre reguleringen af og tilsynet med banksektoren.

2.9. Kommissionen har således ført kontrol med statsstøtten i Grækenland, Cypern, Portugal, Irland og Spanien og samtidig sikret, at de erhvervsfremmende banker ikke fordrer konkurrencen ⁽¹¹⁾.

2.10. To gange har Kommissionen i øvrigt retsforfulgt bankerne RBS og JP Morgan, der er parter i henholdsvis et ulovligt bilateralt kartel, der har til formål at lade referencerentesatsen Libor påvirke den schweiziske franc, og et kartel med UBS og Crédit Suisse om kursspænd på rentederivater i schweizerfranc i EØS (Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde) ⁽¹²⁾. Kommissionen pålagde dem en bøde på 32,3 mio. EUR ⁽¹³⁾.

⁽¹⁾ Rådets forordning (EF) nr. 139/2004 af 20. januar 2004 om kontrol med fusioner og virksomhedsovertagelser (»EF-fusionsforordningen«) (EUT 24 af 29.1.2014, s. 1)

⁽²⁾ Sag M.7217 — Facebook/WhatsApp, Kommissionens afgørelse af 3. oktober 2014.

⁽³⁾ Sag AT.39985 — Motorola — Håndhævelse af GPRS standard-essentielle patenter, Kommissionens afgørelse af 29. april 2014. Sag AT.39939 — Samsung — Håndhævelse af UMTS standard-essentielle patenter, Kommissionens afgørelse af 29. april 2014.

⁽⁴⁾ Sag AT.40023 — Cross-border access to pay-TV content, 13. januar 2014.

⁽⁵⁾ Kommissionens forordning (EU) nr. 316/2014 af 21. marts 2014 om anvendelse af artikel 101, stk. 3, i traktaten om den Europæiske Unions funktionsmåde på visse kategorier af teknologioverførselsaftaler (EUT L 93 af 28.3.2014, s. 17), »Retningslinjer for anvendelse af EUF-traktatens artikel 101 på teknologioverførselsaftaler« (EUT C 89 af 28.3.2014, s. 3).

⁽⁶⁾ Sag SA.34947 — Det Forenede Kongerige — Support for Hinkley Point C Nuclear Power Station, den 8. oktober 2014.

⁽⁷⁾ Sag AT.39952 — Elbørser, Kommissionens afgørelse af 5. marts 2014.

⁽⁸⁾ Sag AT.39984 — OPCOM/Romanian Power Exchange, Kommissionens afgørelse af 5. marts 2014.

⁽⁹⁾ Sag AT.39767 — BEH Electricity.

⁽¹⁰⁾ Sag AT.39816 — Upstream gas supplies in Central and Eastern Europe, 4. september 2012.

⁽¹¹⁾ Sag SA.36061 — UK Business Bank, Kommissionens afgørelse af 15. oktober 2014. Sag SA.37824 — Portuguese Development Financial Institution, Kommissionens afgørelse af 28. oktober 2014.

⁽¹²⁾ Sag AT.39924 — Rentederivater i schweizerfranc, afgørelse af 21. oktober 2014 http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-1190_en.htm

⁽¹³⁾ RBS blev ikke idømt nogen bøde, da banken i henhold til meddelelsen om bødefritagelse eller bødenedsættelse i kartelsager fra 2006 nød godt af bødefritagelse for at have afsløret kartellets eksistens over for Kommissionen og dermed undgik en bøde på 5 mio. EUR for sin deltagelse i overtrædelsen. UBS og JP Morgan fik nedsat deres bøder på grund af deres samarbejdede i forbindelse med undersøgelsen, i henhold til Kommissionens meddelelse om bødefritagelse eller bødenedsættelse i kartelsager. De fire banker, som valgte at løse tvisten ved at indgå et forlig med Kommissionen, fik nedsat deres bøde med yderligere 10 %.

2.11. Kommissionen foretager stadig retsforfølgelser for konkurrenceforvridende handelspraksis i forbindelse med multilaterale interbankgebyrer opkrævet af Visa Europe, Visa Inc., Visa International og MasterCard. Kommissionen har gjort tilsagnene fra Visa Europe bindende og retsforfølger Visa Inc. og Visa International på grundlag af internationale interbankgebyrer.

2.12. I beretningen redegøres der desuden for Kommissionens bestræbelser på at fremme de europæiske virksomheders, navnlig SMV'ernes, konkurrenceevne ved at lette adgangen til finansiering i virksomhedernes udviklingsfase⁽¹⁴⁾ samt støtte forskning og innovation med nye rammebestemmelser for støtte, der omfatter gruppefritagelse⁽¹⁵⁾.

2.13. Der sigtes ligeledes mest mod SMV'erne under revisionen af bagatelmeddelelsen, der indeholder retningslinjer for sådanne virksomheder til at vurdere, om deres aftaler falder ind under anvendelsesområdet for artikel 101 i TEUF, der forbyder ulovlige konkurrencebegrænsende aftaler mellem virksomheder⁽¹⁶⁾.

2.14. I 2014 blev Kommissionen i øvrigt særlig opmærksom på, at visse virksomheder udnytter, at nogle medlemsstater har forskellige skattesystemer, med henblik på at mindske deres skattegrundlag. Kommissionen indledte formelle undersøgelser mod Apple i Irland, Starbucks i Nederlandene og Fiat Finance & Trade i Luxembourg.

2.15. Det forgangne år markerer især tiåret for Kommissionens vedtagelse af forordning (EF) nr. 1/2003 og for revisionen af fusionsforordningen⁽¹⁷⁾. I denne sammenhæng fremgår det af beretningen, at der er brug for fremskridt med hensyn til konkurrencemyndighedernes uafhængighed og til det system, der sætter dem i stand til at retsforfølge og straffe ulovlig praksis. I beretningen understreges desuden nødvendigheden af at rationalisere fusionskontrollen yderligere.

2.16. Kommissionen gør også opmærksom på, at et vigtigt resultat inden for konkurrencepolitikken i 2014 var vedtagelsen af direktivet om erstatningssøgsmål i kartel- og monopolsager. Den mener, at det takket være dette direktiv vil være lettere for de europæiske borgere og virksomheder at modtage effektiv erstatning for skade, der skyldes overtrædelse af konkurrencereglerne, f.eks. kartelvirksomhed og misbrug af dominerende markedsstilling.

3. Generelle bemærkninger

3.1. EØSU støtter politikken vedrørende digital udvikling samt de initiativer, der tages for at fremme innovation og vækst. Udvalget mener, at der bør være adgang til bredbånd i hele EU, hvilket kan nødvendiggøre brugen af statsstøtte i tilknytning til EU-finansieringen. I den henseende vil det være nyttigt at udarbejde retningslinjer for, hvordan statsstøttereglerne anvendes i forbindelse med hurtig etablering af bredbåndetsnet⁽¹⁸⁾.

3.2. Bredbåndetsnet i hele EU's område er i øvrigt en forudsætning for etableringen af et digitalt indre marked. Kommissionens mål er mere beskedne i betragtning af den manglende accept af private erhvervsdrivende i visse områder, navnlig landdistrikter, hvis økonomiske udvikling bør støttes.

3.3. EØSU støtter Kommissionens intentioner om at straffe overtrædelser af konkurrencereglerne. Udvalget mener, at bødernes størrelse skal have afskrækkende virkning, og at beløbene bør forhøjes i gentagelsestilfælde. Desuden bør der blandt andet i virksomhederne redegøres for konkurrencepolitikken for at forebygge konkurrencebegrænsende adfærd.

3.4. EØSU bemærker ligesom Kommissionen, at antallet af brugere af intelligente mobile enheder er stigende. Innovation er i den forbindelse afgørende, men operatørernes »spilleregler« skal fastsættes. Disse skal være gennemsigtige, og kendskabet til dem skal udvides. Udvalget mener, at de allestedsnærværende store internationale koncerner som f.eks. Google medfører risici for misbrug af en dominerende stilling, og at det er vigtigt at håndhæve de eksisterende regler for at give nye operatører mulighed for at komme ind på markedet.

⁽¹⁴⁾ Kommissionens meddelelse »EU-retningslinjer for statsstøtte til fremme af risikofinansieringsinvesteringer« (EUT C 19 af 22.1.2014, s. 4).

⁽¹⁵⁾ Kommissionens meddelelse »Rammebestemmelser for statsstøtte til forskning og udvikling og innovation« (EUT C 198 af 27.6.2014, s. 1).

⁽¹⁶⁾ Kommissionens meddelelse »Meddelelse om aftaler af ringe betydning, der ikke indebærer en mærkbar begrænsning af konkurrencen i henhold til artikel 101, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (bagatelmeddelelsen)« (EUT C 291 af 30.8.2014, s. 1).

⁽¹⁷⁾ Rådets forordning (EF) nr. 1/2003 af 16. december 2002 om gennemførelse af konkurrencereglerne i traktatens artikel 81 og 82 (EFT L 1 af 4.1.2003, s. 1), se fodnote 1.

⁽¹⁸⁾ Kommissionens meddelelse »EU-retningslinjer for statsstøttereglernes anvendelse i forbindelse med hurtig etablering af bredbåndetsnet« (EUT C 25 af 26.1.2013, s. 1).

- 3.5. Endvidere mener udvalget, at patenthavere skal tilbyde patentlicensaftaler på lige, rimelige og ikke-diskriminerende vilkår.
- 3.6. Udvalget støtter tilpasningen af den lovgivningsmæssige ramme for ophavsret i den digitale tidsalder⁽¹⁹⁾: Den må »følge med tiden«, som Kommissionen meget rammende har udtalt.
- 3.7. Hvad angår energimarkedernes funktion, mener EØSU ikke, at økonomisk udvikling kan lade sig gøre uden en fælles energipolitik. Udvalget bifalder Kommissionens plan om at oprette en europæisk energiunion.
- 3.8. Udvalget mener, at en sådan union vil være til gavn for virksomhederne og forbrugerne, som også bør kunne drage fordel af rimelige priser og forsyningsikkerhed.
- 3.9. EØSU bifalder den opmærksomhed, som Kommissionen har tillagt energimarkedet, så der kan skabes en reel konkurrence og tages initiativer til at fjerne konkurrencehindringerne på disse uregulerede markeder. Udvalget opfordrer Kommissionen til at gøre alt, hvad der står i dens magt for at undgå uregelmæssigheder, som har indvirkning på økonomien.
- 3.10. Udvalget lægger desuden særlig vægt på foranstaltninger, der bidrager til energibesparelser, forbedring af energieffektiviteten og udvikling af vedvarende energi og bioenergi.
- 3.11. EØSU ser gerne, at hele den finansielle sektor bliver mere etisk og gennemsigtig og støtter væksten.
- 3.12. Udvalget glæder sig over, at statsstøttekontrollen har bidraget til sammenhængen i de foranstaltninger, der er truffet for at afhjælpe de finansielle problemer, begrænse konkurrenceforvridningerne og mindske anvendelsen af skatteborgernes penge til det strengt nødvendige. Udvalget påpeger, at statsstøttekontrollen har givet mulighed for at begrænse visse konkurrenceforvridninger på markedet takket være styrkelse og etablering af overvågningsmekanismer.
- 3.13. EØSU mener, at Kommissionens indsats for at nedbringe omkostningerne ved brug af bankkort, der har ført til en reduktion på 30-40 % af driftsudgifterne i det indre marked, bør fremhæves.
- 3.14. Det erklærede mål om at fremme den økonomiske vækst er en absolut nødvendighed og kunne ledsages af en politik om støtte til varig innovation, der er indeholdt i »rammebestemmelserne for statsstøtte til forskning og udvikling og innovation«.
- 3.15. I sine tidligere udtalelser har EØSU hilst Kommissionens initiativ til en modernisering af statsstøttepolitikken velkommen og anført, at de nye retningslinjer⁽²⁰⁾ er mere i tråd med medlemsstaternes behov og markedssituationen. Udvalget mener, at øget gennemsigtighed giver mulighed for bedre at forstå tildelingen af statsstøtte. Kommissionens overvågning vil sikre, at støtten tildeles i overensstemmelse med de gældende regler. Endelig vil evalueringen gøre det muligt for medlemsstaterne at sikre en korrekt anvendelse af den tildelte støtte.
- 3.16. Kommissionens meddelelse om betingelserne for gennemførelse af europæiske projekter burde sammen med meddelelsen om oprettelsen af Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer bidrage til at nå dette mål.
- 3.17. EØSU glæder sig endvidere over erkendelsen af, at det er nødvendigt at yde statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte, men bæredygtige virksomheder. Udvalget støtter initiativer til at sætte en stopper for ulovlige konkurrencebegrænsende aftaler, der skader udviklingen, navnlig i SMV'er, som skaber beskæftigelse og har indvirkning på beskæftigelsen og priserne.
- 3.18. Udvalget bemærker, at store virksomheder fortsat praktiserer skatteoptimering ved at udnytte forskellene i skattesystemerne. Det udtrykker stor tilfredshed med Kommissionens bestræbelser på at tackle afgiftsundgåelse som følge af skatteforvridninger, begrænse fænomenet eller sætte en stopper for det inden for sine beføjelser.

⁽¹⁹⁾ EUT C 230 af 14.7.2015, s. 72; EUT C 44 af 15.2.2013, s. 104.

⁽²⁰⁾ Kommissionens meddelelse »EU-retningslinjer for statsstøtte til fremme af risikofinansieringsinvesteringer« (EUT C 19 af 22.1.2014, s. 4).

3.19. Kommissionens bestræbelser på at sikre overensstemmelse med og blandt de nationale konkurrencemyndigheder er særligt vigtige.

3.20. EØSU vil nøje overvåge opfølgningen af hvidbogen »En mere effektiv fusionskontrol i EU«, der har til formål at forbedre de eksisterende mekanismer.

3.21. I betragtning af globaliseringen af samhandelen støtter EØSU udviklingen af et multilateralt samarbejde (OECD, ICN, UNCTAD) og samarbejdsprogrammer samt teknisk bistand.

3.22. Dialogen mellem GD for Konkurrence og Europa-Parlamentet, EØSU og Regionsudvalget skal sikre gennemsigtighed i den interinstitutionelle debat om den førte politik.

3.23. Denne vilje til dialog bør fortsætte, navnlig i betragtning af, at formand Juncker i sin opgavebeskrivelse til Margrethe Vestager understregede dette politiske partnerskab.

3.24. Modsat Kommissionen mener EØSU ikke, at direktiv 2014/104/EU ⁽²¹⁾ eller henstillingen om fælles principper for kollektive søgsmålsmekanismer i tilfælde af tvister om overtrædelse af konkurrenceretten kan levere de nødvendige kollektive retsmidler til beskyttelse af ofrene for sådanne overtrædelser.

4. Særlige bemærkninger

4.1. *Den hårfine balance mellem innovation, konkurrence og industriel ejendomsret i forbindelse med et forbundet digitalt marked*

4.1.1. Ifølge Kommissionen er bedre standardiseringsprocedurer og øget interoperabilitet nøglen til effektivitet i forbindelse med den digitale dagsorden. Tilbage står at afgøre, hvad der skal forstås ved »bedste« standardiseringsprocedurer.

4.1.2. Sagen Motorola ⁽²²⁾ — et af elementerne i »patentkrigen om smartphones« — anvendes for eksempel i retningslinjer, der bør følges af virksomhederne i sektoren. I denne sag havde Kommissionen besluttet, at Motorola, som var indehaver af GPRS standard-essentielle patenter, havde misbrugt sin dominerende stilling, idet selskabet havde forsøgt at indlede søgsmål over for Apple ved en tysk domstol. Disse essentielle patenter blev benævnt »essentielle«, fordi de var nødvendige for gennemførelsen af GSM-standarden. Virksomheder, der er i besiddelse af et essentielt patent, har potentielt en betydelig markedsstyrke, og standardiseringsorganerne kræver ofte af disse virksomheder, at de forpligter sig til at udstede licenser til deres essentielle patenter på fair, rimelige og ikkediskriminerende vilkår (*»fair, reasonable and non-discriminatory«*, eller FRAND) med henblik på at sikre alle markedsdeltagere adgang til den pågældende standard.

4.1.3. I den foreliggende sag var det på grund af manglende adgang til det essentielle patent, som Motorola var indehaver af, ikke muligt for konkurrenten, i dette tilfælde Apple, at fremstille og markedsføre en bestemt kategori af smartphones.

4.1.4. Hvis et patent krænktes, kan patentindehaveren være berettiget til at indlede søgsmål ved en national domstol, men dette kan være udtryk for et misbrug, hvis indehaveren af det essentielle patent har en dominerende stilling på markedet, hvis vedkommende har forpligtet sig til at give adgang på FRAND-vilkår, og hvis den konkurrerende virksomhed, der indledes søgsmål imod, kan erhverve en licens på FRAND-vilkår. Kommissionen pålagde imidlertid ikke Motorola nogen bøde, eftersom EU's domstole manglede retspraksis om lovligheden i henhold til artikel 102 i TEUF af søgsmål vedrørende essentielle patenter og på grund af forskellig national retspraksis, men den pålagde Motorola at standse misbruget.

4.1.5. I en lignende sag godtog Kommissionen tilsagn fra Samsung om, at selskabet ikke vil indlede søgsmål i EØS på grundlag af sine standard-essentielle patenter, som vedrører smartphones og tablets, over for virksomheder, der er omfattet af særlige betingelser for licenskoncession.

⁽²¹⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/104/EU af 26. november 2014 om visse regler for søgsmål i henhold til national ret angående erstatning for overtrædelser af bestemmelser i medlemsstaternes og Den Europæiske Unions konkurrenceret (EUT L 349 af 5.12.2014, s. 1)

⁽²²⁾ Se fodnote 3.

4.1.6. Disse sager viser, at det er meget vanskeligt at finde en balance mellem konkurrence, patentret og innovation med det endelige mål at give forbrugeren mulighed for at erhverve teknologiske produkter til en rimelig pris og samtidig få adgang til det bredest mulige udvalg af interoperable produkter.

4.1.7. EØSU støtter Kommissionens bestræbelser i den forbindelse og opfordrer den indtrængende til ikke at glemme, at formålet med konkurrencereglerne ikke er konkurrence i sig selv, men derimod en konkurrence, der i sidste instans er fordelagtig for forbrugerne.

4.1.8. EØSU støtter idéen om at supplere private investeringer med offentlige for at undgå en digital kløft i EU, forudsat at statsstøtten ikke hæmmer private investeringer. Som et muligt tegn på Kommissionens interesse for emnet blev »EU-retningslinjer for statsstøttereglerne anvendelse i forbindelse med hurtig etablering af bredbåndsnet«⁽²³⁾ som den første tekst vedtaget endeligt i forbindelse med moderniseringen af statsstøttepolitikken.

4.1.9. EØSU mener dog, at Kommissionens hensigt om senest i 2020 at opnå fuld dækning med hurtigt bredbånd (30 Mb/s) for tjenesteydelser og indførelse af ultrahurtigt bredbåndsnet (100 Mb/s) til 50 % af europæerne ikke er ambitiøs nok.

4.2. Energimarkederne

4.2.1. Sikring af Europas energimæssige uafhængighed og fremme af oprettelsen af et integreret energimarked er af afgørende vigtighed for adgangen til energi, fjernelse af energienklaver og forsyningsikkerhed. En reel politisk vilje vil bidrage til, at EU når dette mål, og der må tilskyndes til at diversificere EU's energikilder og øge andelen af vedvarende energikilder. Den energiunion, formand Juncker⁽²⁴⁾ har ønsket, vil uden tvivl fungere som et politisk incitament til dette.

4.2.2. Ifølge EØSU bør den tredje »energipakke« gennemføres hurtigt, især fordi reglerne for grænseoverskridende handel med energi stadig er fragmenterede.

4.2.3. EØSU understreger nødvendigheden af uden yderligere forsinkelse at gennemføre de strukturreformer, der er nødvendige for at fjerne hindringerne for investering i infrastruktur, navnlig projekter med en grænseoverskridende dimension.

4.2.4. EØSU er overbevist om, at fremme af konkurrencereglerne bidrager til at åbne op for de nationale energimarkeder, hvilket fremgår af sagerne »Elbørser« og »OPCOM/Romanian Power Exchange«, som nævnes i Kommissionens beretning⁽²⁵⁾, og hvor Kommissionen i henhold til artikel 101 i TEUF pålagde to børser, der havde aftalt ikke at konkurrere og havde fordelt områder mellem sig, en bøde, og hvor Kommissionen i henhold til artikel 102 i TEUF pålagde OPCOM (den rumænske elbørs) en bøde for forskelsbehandling af strømudbydere fra andre medlemsstater.

4.2.5. Udvalget sætter imidlertid spørgsmålstegn ved påstanden om, at faldet i engrospriserne på elektricitet takket være øget konkurrence sjældent har ført til en reduktion af det generelle prisniveau for de endelige forbrugere⁽²⁶⁾.

4.2.6. EØSU støtter i den forbindelse Kommissionens undersøgelser i henhold til artikel 102 i TEUF vedrørende Gazproms misbrug af sin dominerende stilling i forbindelse med levering af naturgas i Central- og Østeuropa⁽²⁷⁾.

⁽²³⁾ EUT C 25 af 26.1.2013, s. 1.

⁽²⁴⁾ Jean-Claude Juncker, »En ny start for Europa: Min dagsorden for job, vækst, retfærdighed og demokratisk forandring«, politiske retningslinjer for den næste Europa-Kommission, åbningstale til Europa-Parlamentets plenarforsamling den 15. juli 2014.

⁽²⁵⁾ Sag AT.39952 — Elbørser, Kommissionens afgørelse af 5. marts 2014 og sag AT.39984 — OPCOM/Romanian Power Exchange, Kommissionens afgørelse af 5. marts 2014.

⁽²⁶⁾ Kommissionens meddelelse »Energipriser og -omkostninger i Europa« af 29. januar 2014.

⁽²⁷⁾ Sag AT.39816 — Upstream gas supplies in Central and Eastern Europe, 4. september 2012.

4.3. Finansielle tjenesteydelser

4.3.1. 2014 var præget af fortsættelsen af den gennemgribende revision af bankregulering og -tilsyn. De foreslåede bestemmelser har navnlig til formål at øge gennemsigtigheden på de finansielle markeder.

4.3.2. Kommissionen har også sikret, at finansielle institutioner, som modtager statsstøtte, foretager omstruktureringer eller forlader markedet, og den har rettet særlig opmærksomhed mod risikoen for konkurrenceforvridninger mellem sådanne finansielle institutioner⁽²⁸⁾.

4.3.3. EØSU har med interesse fulgt Kommissionens undersøgelser af konkurrencebegrænsende handelspraksis og glæder sig over de afgørelser, som Kommissionen og de nationale konkurrencemyndigheder har truffet om at sanktionere »interbankgebyrer«.

4.3.4. EØSU bifalder EU-Domstolens dom i sagen om Mastercard⁽²⁹⁾, der lagde sig op ad Kommissionens vurdering. Interbankgebyrerne, som forbrugerne betalte ved brug af betalingskort, blev ved med at stige i størrelse og antal og var uigennemsigtige.

4.3.5. Desuden hindrer en sådan handelspraksis adgang til betalingsmarkedet for andre økonomiske aktører end banker, der kan tilbyde forbrugerne andre former for elektronisk betaling, mobilt og sikkert, f.eks. via smartphones.

4.3.6. Det særlige ved MasterCard-sagen var i øvrigt, at mekanismen for multilateral fastsættelse af interbankgebyrer havde en konkurrencebegrænsende virkning, ikke et konkurrencebegrænsende formål.

4.3.7. EØSU glæder sig over, at Domstolen ligesom Retten fandt, at de multilaterale interbankgebyrer ikke var objektivt nødvendige for, at MasterCard-systemet kunne fungere.

4.4. Yderligere støtte til SMV'er

4.4.1. EØSU bifalder interessen for SMV'erne, som spiller en central rolle for vækst og en vigtig rolle for opfyldelsen af Europa 2020-målene. Udvalget anerkender Kommissionens beslutninger om at støtte finansieringen af SMV'ernes aktiviteter og tilpasse reglerne til deres særlige behov.

4.4.2. EØSU påskønner, at disse politikker også er åbne for de intellektuelle erhverv og anerkender de europæiske næringsdrivendes afgørende betydning for vækst, for så vidt som disse i deres respektive sektorer sikrer et uundværligt bidrag i form af viden, som er nødvendig for at løse borgernes og virksomhedernes komplekse problemer. EØSU anbefaler også Kommissionen at fortsætte og om muligt øge indsatsen i den retning.

4.4.3. For eksempel kunne »EU-retningslinjer for statsstøtte til fremme af risikofinansieringsinvesteringer«⁽³⁰⁾ give medlemsstaterne lettere adgang til finansiering til SMV'er i forbindelse med sådanne virksomheders etablering. Desuden synes retningslinjerne at være blevet udformet med henblik på en bedre tilpasning til realiteterne på markedet.

4.4.4. EØSU støtter også Kommissionens indsats mod misbrug af en dominerende stilling, som kan udgøre en hindring for oprettelse og udvikling af SMV'er og påvirke deres aktiviteter.

4.4.5. Bagatelmeddelelsen fra 2014⁽³¹⁾ omhandler rent faktisk markedsandelstærskler (»sikre havne«) for aftaler, som ikke har betydelig indvirkning på konkurrencen, idet sådanne aftaler indgås af virksomheder med en markedsandel under bestemte tærskler. Kommissionen har endvidere offentliggjort en vejledning for SMV'er. EØSU er dog af den opfattelse, at informationskampagner på stedet vil være nyttige.

⁽²⁸⁾ Sag SA.38994 — Liquidity scheme in favour of Bulgarian banks, Kommissionens afgørelse af 29. juni 2014.

⁽²⁹⁾ Domstolens dom af 11. september 2014 i sag C-382/12 P, MasterCard m.fl. mod Kommissionen.

⁽³⁰⁾ Kommissionens meddelelse »EU-retningslinjer for statsstøtte til fremme af risikofinansieringsinvesteringer« (EUT C 19 af 22.1.2014, s. 4).

⁽³¹⁾ Kommissionens meddelelse »Meddelelse om aftaler af ringe betydning, der ikke indebærer en mærkbar begrænsning af konkurrencen i henhold til artikel 101, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (bagatelmeddelelsen)« (EUT C 291 af 30.8.2014, s. 1).

4.5. *Flere ressourcer til de nationale konkurrencemyndigheder og styrkelse af det internationale samarbejde*

4.5.1. EØSU påskønner det gode samarbejde mellem Kommissionen og de nationale konkurrencemyndigheder. Udvalget mener, at samarbejdet sikrer den interaktion, der skal til for at skabe et velfungerende marked.

4.5.2. Udvalget støtter alle foranstaltninger, der er nødvendige for samarbejdet mellem de nationale konkurrencemyndigheder, som kræver, at disse har tilstrækkelige ressourcer og er uafhængige.

4.5.3. EØSU bifalder Kommissionens initiativer til at skabe et ægte europæisk konkurrenceområde, hvilket kræver en harmonisering af de grundlæggende regler i de nationale lovgivninger for at sikre den økonomiske aktivitet i det indre marked.

4.5.4. Udvalget mener desuden, at medlemsstaterne bør have et komplet arsenal af retlige instrumenter, der skal sikre gennemførelsen af de nødvendige undersøgelser og pålæggelsen af effektive og proportionale bøder.

4.5.5. Bødenedsættelsesordninger, der har bevist deres værd i forbindelse med bekæmpelse af karteller, bør desuden udvides til at omfatte alle medlemsstater.

4.5.6. Det multilaterale samarbejde med OECD, Det Internationale Konkurrencenetværk og UNCTAD bør forblive aktivt, og Kommissionen bør sigte mod at spille en fremtrædende rolle i den forbindelse.

4.5.7. Endelig understreger EØSU, at der i højere grad bør ydes teknisk bistand i forbindelse med tiltrædelsesforhandlingerne med kandidatlandene.

Bruxelles, den 9. december 2015.

Georges DASSIS
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet — Et fair og effektivt system for selskabsbeskatning i Den Europæiske Union: 5 centrale indsatsområder

(COM(2015) 302 final)

(2016/C 071/07)

Ordfører: Petru Sorin DANDEA

Medordfører: Paulo BARROS VALE

Kommissionen besluttede den 6. juli 2015 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

»Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet — Et fair og effektivt system for selskabsbeskatning i Den Europæiske Union: 5 centrale indsatsområder«

(COM(2015) 302 final).

Det forberedende arbejde henvistes til Sektionen for Den Økonomiske og Monetære Union og Økonomisk og Social Samhørighed, som vedtog sin udtalelse den 26. november 2015.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 512. plenarforsamling den 9.—10. december 2015, mødet den 9. december 2015, følgende udtalelse med 169 stemmer for, 15 imod og 8 hverken for eller imod:

1. Konklusion og anbefalinger

1.1. Bekæmpelse af aggressiv skatteplanlægning har de seneste år ligget både medlemsstaterne og Kommissionen stærkt på sinde. Den handlingsplan for oprettelse af et fair og effektivt system for selskabsbeskatning, som Kommissionen har fremlagt, udgør en vigtig milepæl i indsatsen for at trænge dette skadelige fænomen tilbage. EØSU glæder sig over fremlæggelsen af planen og udtrykker sin støtte til Kommissionens indsats for at bekæmpe denne adfærd, som er med til at udhule medlemsstaternes skattegrundlag og opmuntre til illoyal konkurrence.

1.2. Som EØSU allerede tidligere har givet udtryk for⁽¹⁾, går udvalget ind for indførelsen af et fælles konsolideret grundlag for selskabsbeskatning (FKSSG), som er obligatorisk for virksomheder, der driver forretning på tværs af landegrænserne. Et frivilligt FKSSG vil ikke være effektivt, da selskaber, som overfører overskud med henblik på at betale mindre i skat, formentlig vil afvise at deltage heri.

1.3. EØSU opfordrer medlemsstaterne og Kommissionen til i fremtiden at overveje at udvide FKSSG til alle virksomheder med henblik på at undgå, at der eksisterer to forskellige beskatningsordninger side om side. Inden FKSSG udvides til at gælde for alle virksomheder, skal der gennemføres en grundig konsekvensanalyse, især med henblik på at fastlægge konsekvenserne af en sådan udvidelse for mikro- og små virksomheder, der er aktive lokalt.

1.4. EØSU anbefaler Kommissionen, at den ved udarbejdelsen af dette udkast til et direktiv sikrer sig, at definitioner og begreber, som skal være gældende for det fælles grundlag for selskabsbeskatning, er klare og tydelige. Præcise definitioner er nemlig en forudsætning, hvis man skal sikre, at gennemførelsen i medlemsstaterne forløber, som den skal, og undgå, at der opstår store forskelle på medlemsstatsniveau, som vil kunne reducere lovttekstens effektivitet betydeligt.

1.5. EØSU mener ikke, at den ordning for grænseoverskridende modregning af underskud, som Kommissionen ønsker at iværksætte, indtil FKSSG er fuldt konsolideret, bør berøre medlemsstaternes ret til at beskatte overskud fra en aktivitet, der er udført på deres område.

1.6. EØSU glæder sig over, at Kommissionen som bilag til meddelelsen har offentliggjort en liste over usamarbejdsvillige skattejurisdiktioner. Udvalget minder desuden om det forslag, det har fremsat i tidligere udtalelser, nemlig at EU's lovgivning bør omfatte sanktioner over for virksomheder, der fortsætter med at styre deres forretning fra skattely og dermed undgår at betale skatter i henhold til skatteordningerne i de medlemsstater, hvor de udfører deres virksomhed.

⁽¹⁾ EØSU's udtalelse om *Samordning af medlemsstaternes systemer for direkte beskatning* (EUT C 10 af 15.1.2008, s. 113), EØSU's udtalelse om *Indførelse af et fælles konsolideret grundlag for selskabsbeskatning i EU* (EUT C 88 af 11.4.2006, s. 48).

1.7. EØSU anbefaler, at Kommissionen efter vedtagelsen af FKSSG-direktivet og indførelsen af konsolideringsmekanismen gennemfører en analyse af konsekvenserne af de nye regler. Hvis denne viser, at antallet af overførsler af overskud til medlemsstater, som har lavere skattesatser, ikke er blevet mindre, foreslår EØSU, at der træffes yderligere passende retlige foranstaltninger.

1.8. I forbindelse med revisionsproceduren for mandatet for platformen for god forvaltningspraksis på skatteområdet opfordrer EØSU Kommissionen til også at overveje at lade repræsentanter for de europæiske arbejdsmarkedsparter indgå i platformen, da de vil kunne yde et vigtigt bidrag til platformens arbejde.

2. Kommissionens forslag

2.1. Den 17. juni 2015 offentliggjorde Kommissionen en meddelelse⁽²⁾, hvori den fremlagde en handlingsplan for indførelse af et fair og effektivt system for selskabsbeskatning i Den Europæiske Union. Denne følger op på pakken om gennemsigtighed på skatteområdet, som Kommissionen fremlagde i marts, og som også indeholdt et udkast til et direktiv om obligatorisk automatisk udveksling af oplysninger om forhåndsgodkendte grænseoverskridende skatteafgørelser.

2.2. Handlingsplanen fokuserer på fire målsætninger, som har til formål at fremme en ny tilgang til erhvervsbeskatning i EU, nemlig: forbindelsen mellem beskatning og det sted, hvor den økonomiske aktivitet finder sted, skal genetableres; det skal sikres, at medlemsstaterne kan taksere erhvervsaktiviteter i deres jurisdiktioner korrekt; der skal skabes et konkurrencedygtigt og væksthfremmende selskabsskattemiljø i EU, så der skabes et mere modstandsdygtigt erhvervsliv, hvilket er i tråd med henstillingerne under det europæiske semester; det indre marked skal beskyttes, og der skal sikres en stærk EU-tilgang til eksterne selskabsskattespørgsmål, herunder foranstaltninger til gennemførelse af OECD's projekt til bekæmpelse af udhuling af skattegrundlaget og overførsel af overskud (BEPS).

2.3. Handlingsplanen indeholder en række foranstaltninger, som skal fremme gennemførelsen af målsætningerne, og som består i at indføre et fælles konsolideret selskabsskattegrundlag (FKSSG), sikre en effektiv beskatning, der hvor overskuddene bliver skabt, indføre yderligere foranstaltninger for et bedre skattemiljø for erhvervslivet, skabe yderligere fremskridt med hensyn til gennemsigtighed på skatteområdet samt udnytte EU's koordineringsværktøjer på skatteområdet bedre.

2.4. Kommissionen ønsker endvidere at behandle spørgsmålet om medlemsstater, der giver skattefradrag i forbindelse med patentboksordninger. Den ønsker at sikre, at der ikke skabes forvridninger i det indre marked, og leder samtidig de pågældende medlemsstater i retning af en ny tilgang. Hvis Kommissionen konstaterer, at medlemsstaterne ikke anvender den nye tilgang systematisk, vil den iværksætte bindende lovgivningsmæssige foranstaltninger.

2.5. Kommissionen fortsætter sit samarbejde med de øvrige internationale partnere og fremhæver vigtigheden af at gennemføre OECD's BEPS-handlingsplan, som burde føre til lige konkurrencevilkår for beskatning af multinationale virksomheder, også i udviklingslande.

3. Generelle bemærkninger

3.1. Hensigten med Kommissionens plan er at bekæmpe det skadelige fænomen med overførsel af overskud, som ofte anvendes af virksomheder, der udfører grænseoverskridende aktiviteter, og som overfører deres overskud til lande eller områder, hvor skattesatsen er meget lav, eller hvor der slet ikke opkræves skat, og dermed bidrager til udhulingen af skattegrundlaget i medlemsstaterne og driver disse til at forhøje andre afgifter og skatter, hvorved de gode skatteyderes (fysiske personers såvel som SMV'ers) skattebyrde øges. EØSU glæder sig over fremlæggelsen af handlingsplanen og støtter Kommissionens kamp mod nævnte fænomen.

3.2. Kommissionens centrale forslag i planen er at indføre et fælles konsolideret selskabsskattegrundlag (FKSSG), som er obligatorisk. I det direktivforslag, som Kommissionen fremlagde i 2011, foresloges et frivilligt FKSSG. På daværende tidspunkt afgav EØSU en udtalelse indeholdende en række væsentlige forslag vedrørende FKSSG⁽³⁾, som udvalget stadig er fortaler for.

⁽²⁾ Et fair og effektivt system for selskabsbeskatning i Den Europæiske Union: 5 centrale indsatsområder (COM(2015) 302 final).

⁽³⁾ Et fælles konsolideret selskabsskattegrundlag (FKSSG), (EUT C 24 af 28.1.2012, s. 63).

3.3. Kommissionen mener, det er nødvendigt at gøre FKSSG bindende, da de multinationale selskaber, som anvender aggressiv skatteplanlægning, ikke vil anvende det, hvis det bliver ved at være frivilligt. EØSU er enig i forslaget om at gøre FKSSG obligatorisk og anbefaler Kommissionen at undersøge muligheden for, at det fremover vil kunne komme til at gælde alle virksomheder, for at undgå, at medlemsstaterne anvender to forskellige selskabsskattegrundlag.

3.4. På baggrund af høringer af medlemsstaterne foreslår Kommissionen, at man først opretter det fælles grundlag, og at konsolideringen først sker på et senere tidspunkt. Da aggressiv skatteplanlægning i høj grad undergraver konkurrencen i hele det indre marked og fører til betragtelige indtægtstab for medlemsstaterne, anbefaler EØSU, at tidsplanen for gennemførelsen fremrykkes.

3.5. Det ville således være hensigtsmæssigt at fremlægge direktivforslaget næste år. EØSU anbefaler Kommissionen, at den ved udarbejdelsen af dette udkast til et direktiv sikrer sig, at definitioner og begreber, som skal være gældende for det fælles grundlag for selskabsbeskatning, er klare og tydelige. Præcise definitioner er nemlig en forudsætning, hvis man skal sikre, at gennemførelsen i medlemsstaterne forløber, som den skal, og undgå, at der opstår store forskelle på medlemsstatsniveau, som vil kunne reducere lovttekstens effektivitet betydeligt.

3.6. Kommissionen foreslår, at direktivforslaget kommer til at indeholde mulighed for grænseoverskridende modregning af underskud, indtil konsolideringen indføres på et senere tidspunkt. Eftersom konsolideringen udgør den vigtigste økonomiske fordel ved FKSSG, ville det have været bedre, hvis den var blevet indført allerede fra begyndelsen. På grund af vanskelighederne med at nå frem til en politisk aftale om dette spørgsmål, tilslutter EØSU sig imidlertid den foreslåede mekanisme. Under henvisning til både Europa-Parlamentets og medlemsstaternes krav om, at der skal være mulighed for at beskatte overskud, der hvor det er optjent, mener EØSU ikke, at denne modregningsmekanisme på urimelig vis bør indskrænke medlemsstaternes ret til at beskatte overskud fra en aktivitet, der er udført på deres område.

3.7. Analyser udført af Kommissionen viser, at det forekommer, at virksomheder, der udfører grænseoverskridende aktiviteter, overfører deres overskud til medlemsstater, hvor skattesatsen er lavere. Dette fænomen trives takket være bestemmelserne i den gældende selskabslovgivning⁽⁴⁾. Hvis virksomhederne fortsætter denne praksis i hele det indre marked, også efter at konsolideringsmekanismen er blevet indført, mener EØSU, at der bør træffes yderligere passende retlige foranstaltninger.

4. Særlige bemærkninger

4.1. Den aggressive skatteplanlægning, der anvendes af virksomheder, som udøver grænseoverskridende aktiviteter, koster årligt medlemsstaternes budgetter flere hundrede milliarder EUR. EØSU støtter indførelsen af et fælles konsolideret selskabsskattegrundlag (FKSSG) og mener, at det bør gøres til en general standard for beskatning af overskud i EU. Det ville gøre det muligt at forenkle selskabsskatteordningen og undgå en situation, hvor medlemsstaterne er nødt til at anvende FKSSG for virksomheder, der udøver grænseoverskridende aktiviteter, og en anden ordning for de øvrige virksomheder.

4.2. EØSU anbefaler, at Kommissionen efter vedtagelsen af FKSSG-direktivet og indførelsen af konsolideringsmekanismen gennemfører en analyse af konsekvenserne af de nye regler. Hvis denne viser, at antallet af overførsler af overskud til medlemsstater, som har lavere skattesatser, ikke er blevet mindre, foreslår EØSU, at der træffes yderligere passende retlige foranstaltninger, som vil afskrække de virksomheder, der udøver grænseoverskridende aktiviteter, fra fortsat at overføre deres overskud til medlemsstater med lavere skattesatser.

4.3. Kommissionen foreslår at regulere udtrykket et selskabs »faste driftssted« bedre. EØSU mener, at beskatning af overskud fra aktiviteter, der udøves på en medlemsstats område, er den eneste mulighed for at fratage et selskab muligheden for under visse omstændigheder på kunstig vis at undgå at have en skattepligtig tilstedeværelse i medlemsstaten. Vedtagelse af OECD's BEPS-projekt vil i høj grad kunne reducere antallet af situationer, hvor virksomheder vil kunne undgå at betale selskabsskat under henvisning til bestemmelserne i gældende EU-lovgivning.

⁽⁴⁾ Direktivet om moder- og datterselskaber (Rådets direktiv 2011/96/EU af 30.11.2011) og direktivet om renter og royalties (Rådets direktiv 2003/49/EF af 3.6.2003).

4.4. Konsolidering er den proces, hvorved overskud og tab i et selskab kan kumuleres for hele EU's område. EØSU erkender, at når først konsolideringen er blevet vedtaget, så udgør den det vigtigste redskab i kampen mod de komplicerede teknikker med interne afregningspriser, som virksomheder, der udfører grænseoverskridende aktiviteter på EU's område, anvender med henblik på at betale mindre i skat. Udvalget anbefaler dog Kommissionen at huske at beskytte den enkelte medlemsstats ret til at beskatte virksomheders overskud fra aktiviteter, der er udført på medlemsstatens eget territorium.

4.5. Kommissionens meddelelse indeholder et bilag med en liste over stater og territorier, der er usamarbejdsvillige på skatteområdet. Efter EØSU's opfattelse er der kun tale om et første skridt i kampen mod usamarbejdsvillige skattejurisdiktioner, også kendt som skattely. Udvalget minder desuden om det forslag, det har fremsat i tidligere udtalelser⁽⁵⁾, nemlig at EU's lovgivning bør omfatte sanktioner over for virksomheder, der fortsætter med at styre deres forretning fra skattely og dermed undgår at betale skatter i henhold til skatteordningerne i de medlemsstater, hvor de udfører deres virksomhed.

4.6. Kommissionen anerkender, at de grupper, som har holdt øje med samarbejdet med medlemsstaterne på skatteområdet, har spillet en vigtig rolle. Det drejer sig navnlig om gruppen vedrørende »Adfærdskodeksen (erhvervsbeskatning)« og platformen for god forvaltningspraksis på skatteområdet. EØSU anbefaler, at Kommissionen og medlemsstaterne undersøger muligheden for, at bestemmelserne i kodeksen medtages i EU-lovgivningen og dermed bliver bindende.

4.7. I forbindelse med revisionsproceduren for mandatet for platformen for god forvaltningspraksis på skatteområdet opfordrer udvalget Kommissionen til ikke blot at forlænge platformens mandat ud over 2016, men til også at overveje at lade repræsentanter for de europæiske arbejdsmarkedsparter indgå i platformen, da de vil kunne yde et vigtigt bidrag til platformens arbejde.

4.8. EØSU anbefaler, at Kommissionen og medlemsstaterne fortsætter arbejdet med at forenkle og harmonisere den eksisterende lovramme, både på EU-niveau og nationalt niveau. Denne indsats kan få en positiv effekt på investeringerne på EU-niveau, da den betyder, at der etableres de nødvendige betingelser for en bæredygtig vækst og skabelse af nye arbejdspladser.

Bruxelles, den 9. december 2015.

Georges DASSIS
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽⁵⁾ EØSU's udtalelse om *En handlingsplan til styrkelse af bekæmpelsen af skattesvig og skatteunddragelse*, (EUT C 198 af 10.7.2013, s. 34), EØSU's initiativudtalelse om *En demokratisk og social ØMU med fællesskabsmetoden* (EUT C 13 af 15.1.2016, s. 33).

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: En europæisk dagsorden for migration

(COM(2015) 240 final)

(2016/C 071/08)

Ordfører: Stefano MALLIA

Medordfører: Cristian PÎRVULESCU

Kommissionen besluttede den 10. juni 2015 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

»Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: En europæisk dagsorden for migration«

(COM(2015) 240 final).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Beskæftigelse, Sociale Spørgsmål og Unionsborgerskab, der vedtog sin udtalelse den 19. november 2015.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 512. plenarforsamling den 9.—10. december 2015, mødet den 10. december 2015, følgende udtalelse med 161 stemmer for, 10 imod og 7 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. EØSU glæder sig over Kommissionens »europæiske dagsorden for migration«, som efter udvalgets mening afspejler en ny forståelse for, at det er nødvendigt at håndtere migration på europæisk plan, og det opfordrer medlemsstaterne til sammen at støtte gennemførelsen af denne dagsorden.

1.2. Den umiddelbare udfordring for EU består i at få den nuværende kaotiske situation under kontrol og sikre, at mennesker, der søger international beskyttelse, behandles ordentligt. EØSU bakker op om en øjeblikkelig oprettelse af »hotspots«, der skal støtte lande, der oplever en massetilstrømning af migranter, og insisterer på, at de skal have stillet de nødvendige ressourcer og den nødvendige bistand til rådighed.

1.3. Den nuværende situation kræver efter udvalgets mening, at EU etablerer et egentligt fælles europæisk asylsystem baseret på harmoniserede procedurer i hele EU. Dette omfatter en ensartet asylstatus og gensidig anerkendelse af asylansøgere, fælles ansvar og indsats, når det gælder omfordeling og genbosætning, og en revision af Dublinforordningen. Det er nødvendigt med stabile og solidariske systemer til byrdefordeling, frem for alt en permanent, retfærdig og forpligtende fordelingsnøgle, der sikrer, at de, der søger beskyttelse, spredes på alle EU-lande. Det er endvidere nødvendigt med langsigtede løsninger i tilfælde af fortsat eller fornyet masseindvandring i fremtiden.

1.4. EU har en aldrende befolkning og står over for en mangel på kvalificeret arbejdskraft, hvilket vil kunne afbødes gennem migration. Det bør imidlertid have en mere effektiv indvandringspolitik. EU bør udforme en omfattende politik for lovlig migration, der har til formål at gøre modtagelsen af nyankomne så gennemsigtig, forudsigelig og retfærdig som muligt. Det må samtidig erkendes, at indvandring ikke er det eneste svar på manglende arbejdskraft og demografiske udfordringer, og at medlemsstaterne kan overveje andre mere hensigtsmæssige løsninger.

1.5. Integration af migranter og flygtninge udgør en meget stor udfordring, som EU og dets medlemsstater er nødt til at tage op ved at etablere solide integrationsordninger. EØSU mener, at omkostningerne ved manglende integration i høj grad overstiger omkostningerne ved integration. Udvalget mener på baggrund af sit mangeårige engagement i det europæiske integrations-/migrationsforum, at integration skal være en tovejsproces, hvor arbejdsmarkedets parter, de lokale myndigheder og civilsamfundet alle spiller en vigtig rolle. Der bør gives prioritet til adgang til arbejdsmarkedet og mere specifikt til anerkendelse af kvalifikationer og faglig og sproglig uddannelse. Der bør især lægges vægt på integration af kvinder.

1.6. EU skal sikre sine ydre grænser. I betragtning af den aktuelle komplekse sikkerhedssituation er der i højere grad brug for en europæisk end en national indsats, hvilket kan medføre, at visse nationale kompetencer på dette område skal deles.

1.7. Alle EU's eksterne politikker skal strømlines og sigte på at hjælpe oprindelseslandene med at opnå et rimeligt niveau af sikkerhed, stabilitet og velstand. EØSU er fuldstændig klar over, at dette er et langsigtet mål, der er forbundet med betydelige problemer.

1.8. Det er nødvendigt at styrke samarbejdet om tilbagetagelse for at sikre en effektiv og rettidig gennemførelse af tilbagesendelsesdirektivet.

1.9. Civilsamfundet spiller en central rolle i håndteringen af migrationskrisen, f.eks. ved at yde den nødvendige første bistand til migranter ved deres ankomst og ved at organisere den efterfølgende integration af dem i samfundet og på arbejdsmarkedet. Det er vigtigt, at regeringerne, de lokale myndigheder og civilsamfundsorganisationerne arbejder hen imod at skabe en kulturel og social konsensus blandt de europæiske lande om, at det er vigtigt og fordelagtigt at investere i indvandreres integration i samfundet og på arbejdsmarkedet.

1.10. EØSU opfordrer derfor EU og medlemsstaterne til at øge den økonomiske og materielle støtte til de nationale NGO'er og civilsamfundsorganisationer.

1.11. De nødvendige finansielle midler skal tilvejebringes gennem en fælles kraftanstrengelse fra hele det internationale samfund. Det er vigtigt at slå fast, at medlemsstaternes udgifter i forbindelse med modtagelse og integration af asylansøgere eller flygtninge ikke er nogen varig eller strukturel udgift og derfor heller ikke kan indregnes i det strukturelle budgetunderskud. Tilvejebringelsen af de nødvendige midler må ikke gå ud over eksisterende midler til sociale formål i EU. Det ville sætte opbakningen i dele af befolkningen over styr.

2. Kommissionens meddelelse og den seneste udvikling

2.1. Den 13. maj 2015 offentliggjorde Kommissionen sin meddelelse om en europæisk dagsorden for migration. Meddelelsen og de efterfølgende forslag til gennemførelsen heraf blev dernæst drøftet af forskellige råds sammensætninger mellem juni og oktober. EØSU bifalder Kommissionens meddelelse, eftersom den er omfattende og ligeledes fokuserer på væsentlige spørgsmål.

2.2. De initiativer, der foreslås i dagsordenen, skal fortsat gennemføres, og de fleste medlemsstater er efterhånden ved at indse, at en effektiv håndtering af migrationsproblematikken kun kan opnås gennem en fælles indsats baseret på principperne om solidaritet og fælles ansvar. En effektiv indsats forudsætter mobilisering af flere midler fra EU's budget samt større bidrag fra medlemsstaterne. Det er vigtigt at slå fast, at medlemsstaternes udgifter i forbindelse med modtagelse og integration af asylansøgere eller flygtninge ikke er nogen varig eller strukturel udgift og derfor heller ikke kan indregnes i det strukturelle budgetunderskud.

2.3. Hvad angår finansiering, har EU tredoblet støtten til de fælles Frontexoperationer Poseidon og Triton. Sideløbende med denne forøgelse er flere medlemsstater i færd med at indsætte forskelligt materiel (skibe og luftfartøjer) på området. Kommissionen har desuden bevilget 1,8 mia. EUR fra EU-budgettet til oprettelse af Nødtrustfonden for Stabilitet og Håndtering af de Grundlæggende Årsager til Irregulær Migration og til Fordrivelse af Personer i Afrika, mobiliseret 60 mio. EUR til nødfinansiering til de medlemsstater, der befinder sig i frontlinjen, foreslået en genbosættelsesordning til 50 mio. EUR og frigjort 30 mio. EUR til et regionalt udviklings- og beskyttelsesprogram.

2.4. EU's ledere har givet tilsagn om at øge ressourcerne til Frontex, Europol og EASO med henblik på at styrke EU's ydre grænser, idet der lægges særlig vægt på »hotspots«, for at sikre identifikation og registrering af migranter samt optagelse af deres fingeraftryk. Finansiell støtte fra EU er imidlertid nødvendig for at sikre, at de såkaldte hotspots fungerer effektivt og når deres mål.

2.5. På møder i Rådet i juli og september nåede man til enighed om at omfordele 160 000 migranter fra Grækenland og Italien og genbosætte yderligere 22 000 personer, der har behov for international beskyttelse. En vellykket gennemførelse af disse beslutninger, der først lige er begyndt, har afgørende betydning for, om EU's fremtidige migrationspolitik bliver en succes.

2.6. Den 23. september 2015 vedtog Kommissionen 40 afgørelser om overtrædelse mod en række medlemsstater, som ikke har omsat lovgivningen om etablering af det fælles europæiske asylsystem. EØSU glæder sig over disse afgørelser, men udtrykker stor bekymring over, at Kommissionen var nødt til at anvende denne mekanisme til at tvinge medlemsstaterne til at omsætte EU-lovgivningen på dette vigtige område korrekt.

2.7. På den internationale front vil en række beslutninger eventuelt kunne føre til en forbedring af den generelle situation. Disse vedrører bl.a. en forhøjelse af EU's budgetmidler for at give flygtninge øjeblikkelig nødhjælp, styrkelse af dialogen og samarbejdet med lande uden for EU, herunder Libanon, Jordan og Tyrkiet og kandidatlande i det vestlige Balkan, samt øgning af den humanitære bistand i 2016 og oprettelse af Nødtruffonden for Afrika. Tilvejebringelsen af de nødvendige midler må ikke gå ud over eksisterende midler til sociale formål i EU. Det ville sætte opbakningen i dele af befolkningen over styr. EØSU glæder sig over Det Europæiske Råds godkendelse den 23. september 2015 af den fælles handlingsplan med Tyrkiet som led i en omfattende dagsorden for samarbejde, der er baseret på fælles ansvar, gensidige forpligtelser og resultater.

3. Håndtering af krisen

3.1. Umiddelbare tiltag

3.1.1. Begrebet intelligente grænser er velkomment og burde for længst være blevet taget i brug. Den største udfordring i forbindelse med stærkere og mere intelligente grænser er at sikre, at migranternes menneskerettigheder overholdes. Endvidere bør princippet om non-refoulement ikke undermineres, også selv om dette kan blive en udfordring, eftersom sondringen mellem flygtninge og økonomiske migranter ikke altid er klar og tydelig. Intelligente grænser skal være fuldt ud i tråd med de grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder.

3.1.2. Schengenaftalen er en af hjørnestenene i EU og har mere end symbolsk betydning for den europæiske integration. Den er en af de mest håndgribelige rettigheder, som de europæiske borgere nyder godt af og giver sidstnævnte mulighed for virkelig at leve i et EU uden grænser. EØSU ser gerne, at Schengenordningen hurtigst muligt kommer til at fungere normalt igen, og opfordrer indtrængende medlemsstaterne til at gøre alt for at forhindre et permanent sammenbrud af systemet.

3.1.3. Man er indtil videre blevet enig om at omfordele 160 000 flygtninge i EU. En hurtig gennemførelse af denne aftale ville gøre det muligt at indsamle en stor mængde erfaringer, som kan være nyttige ved udarbejdelsen af langsigtede løsninger i tilfælde af fortsat eller fornyet masseindvandring. EØSU mener, at der er behov for en mere ambitiøs indsats. Den globale folkevandring kommer ikke til at aftage i mange år fremover.

3.1.4. Det er i alle medlemsstaters interesse, at der indføres et stabilt og solidarisk system for løsninger i tilfælde af fortsat eller fornyet masseindvandring. Som umiddelbar foranstaltning skal der indføres et permanent, retfærdigt og forpligtende system til byrdefordeling, der sikrer, at de, der søger beskyttelse, spredes på alle EU-lande. Dette skal understøttes af en permanent fordelingsnøgle, der tager højde for en række kriterier, såsom størrelsen af et lands økonomi og areal, BNP, jobmuligheder og mangel på kvalificeret arbejdskraft samt eksistensen af nationale og etniske lokalsamfund og mindretal i modtagerlandet. En sådan fordelingsnøgle bør regelmæssigt tages op til revision. Der bør ligeledes tages hensyn til asylansøgenes præferencer, så længe de er knyttet til overvejelser, som vil lette integrationen (f.eks. sprogkundskaber, familieband i landet osv.). Dette vil forhåbentlig gøre en ende på de gentagne møder præget af uoverensstemmelser, der har fundet sted i Rådet, og som har plettet EU's omdømme.

3.1.5. EØSU glæder sig over forslaget om at aktivere civilbeskyttelsesmekanismen og indsætte migrationsstøtteenheder og hurtige grænseindsatshold for at hjælpe medlemsstaterne med at håndtere nødsituationer.

3.1.6. Udvalget glæder sig også over den øgede EU-finansiering af Frontex, EASO og Europol for 2015 og stigningen på 600 mio. EUR til de tre agenturer i 2016 med henblik på at hjælpe de hårdest ramte lande. Denne indsats skal suppleres med en effektiv tilbagesendelsespolitik. På nuværende tidspunkt er kun ca. 38 % af de personer, som ikke vurderes at have behov for beskyttelse, blevet sendt tilbage til deres hjemland.

3.1.7. EU skal i stigende grad koble bistanden til udviklingslande sammen med interne reformer samt fremme et effektivt samarbejde om migration, især lovlig migration (herunder midlertidige flytninger/visa) og tilbagesendelse. Det er imidlertid vigtigt, at EU-medlemsstaterne overholder deres tilsagn om at allokere 0,7 % af bruttonationalindkomsten (BNI) til udviklingsbistand.

3.1.8. EØSU bifalder forslaget om at øge den diplomatiske indsats med henblik på at inddrage oprindelses- og transitlandene i en fælles indsats for at håndtere situationen. Det første skridt i denne retning var topmødet om migration i Valletta den 11.–12. november 2015.

3.1.9. Det er i den forbindelse vigtigt at understrege, at EU i lige så høj grad skal lytte til sine partnere, som det skal tale med dem, og at det skal behandle dem som partnere. Der findes stadig mange forkerte og forskellige opfattelser i forholdet mellem EU og dets partnere i Afrika og Mellemøsten med hensyn til, hvilke mål der skal nås, og hvordan man skal nå dem.

3.1.10. EØSU glæder sig over EU's tilsagn om at fortsætte det tætte samarbejde med internationale organisationer som UNHCR, UNDP, IOM og Røde Kors. Udvalget noterer sig imidlertid, at mange EU-medlemsstater ikke opfylder deres forpligtelser. Et godt eksempel herpå er den ringe støtte til Verdensfødevareprogrammet.

3.1.11. EØSU glæder sig desuden over Kommissionens forslag om at øge den humanitære bistand med 300 mio. EUR i 2016 for at opfylde flygtningenes basale behov.

3.1.12. Udvalget støtter princippet om gensidig anerkendelse af asylafgørelser. I henhold til EUF-traktatens artikel 78 bør EU udforme en fælles politik for international beskyttelse, som omfatter en »ensartet asylstatus...«, der gælder i hele Unionen«. Hvis en sådan asylstatus, som gælder for hele EU, ikke kan bevilges af ét EU-organ, er det eneste alternativ gensidig anerkendelse af nationale afgørelser.

3.1.13. EØSU støtter fuldt ud Kommissionens løfte om at fremsætte forslag til en revision af Dublinforordningen inden marts 2016. Det støtter også Kommissionens tilsagn om at fremlægge en ny pakke om lovlig migration på samme tid, herunder et revideret direktiv om det blå kort.

3.1.14. Beskyttelsen af EU's ydre grænser bør være en fælles opgave, hvor medlemsstaterne samler fysiske og intellektuelle ressourcer.

3.1.15. EØSU støtter fuldt ud en øjeblikkelig oprettelse af hotspots, der dog skal være fuldt bemandede og have alle de ressourcer, der er nødvendige for at kunne fungere effektivt. I lande som Italien og Grækenland, hvor migranter ankommer hver dag i tusindtal, kan man kun forhindre et totalt kaos, hvis man samler betydelige økonomiske og fysiske ressourcer.

3.1.16. EØSU deler UNHCR's dybe betænkeligheder med hensyn til registrerings- og udvælgelsesprocedurerne i landenes hotspots ved indvandrerens ankomst til EU's grænser.

3.2. Langsigtede tiltag

3.2.1. EU kan kun reducere migrationsstrømmene til et håndterbart niveau, hvis det på en effektiv måde søger efter løsninger på de mange problemer, som oprindelseslandene kæmper med. Det langsigtede mål om at opnå stabilitet, fred og velstand kræver en hidtil uset indsats, ikke blot fra Europa, men fra hele det internationale samfund. EU skal bestræbe sig på at styrke den internationale indsats, navnlig gennem FN.

3.2.2. Det er nødvendigt at udvide EU's institutionelle tilstedeværelse i centrale oprindelses- og transitlande ved at oprette specifikke migrationscentre, som enten midlertidigt eller permanent skal behandle asylansøgninger. Der er behov for mere fokus og bistand i lande som Algeriet, Marokko, Mali, Libyen, Libanon og Tyrkiet.

3.2.3. EØSU mener, at et af dagsordenens vigtigste mål bør være at iværksætte en EU-migrationspolitik, som muliggør lovlig migration og samtidig fremmer en effektiv integration af migranter. Udvalget afventer de første lovgivningsmæssige og politiske forslag inden for disse områder og er klar til at støtte Kommissionen i dens arbejde med at udarbejde disse forslag.

3.2.4. EØSU opfordrer medlemsstaterne til fuldt ud at overholde og aktivt implementere Genèvekonventionen fra 1951 og til at modstå presset med hensyn til at reducere omfanget af den beskyttelse og den service, der ydes flygtninge.

3.2.5. EØSU bakker op om en fælles asylpolitik baseret på forenkede, fælles procedurer. En sådan politik skal også baseres på en fælles definition af flygtninges status og af de rettigheder, der er knyttet til denne status, for at undgå, at flygtninge søger til lande med den »bedste behandling«.

3.2.6. Systemet for information om oprindelseslande (COI) skal videreudvikles. Asylansøgninger fra borgere, der kommer fra de samme lande og formentlig står i den samme situation, har ofte forskelligt udfald. Det eksisterende system bør være tilstrækkeligt fleksibelt og pålideligt til at undersøge og behandle udviklingen i oprindelseslandene i realtid. Samarbejdet mellem medlemsstaternes sikkerhedstjenester bør løbende forbedres, da de er vigtige informationskilder.

3.2.7. Der bør gives større prioritet til organisering af lovlig migration og visumpolitik, digitalisering af processen, anerkendelse af kvalifikationer og mobilitet i uddannelsesøjemed.

3.2.8. EU bør i højere grad inddrages i forvaltningen af tilbagesendelser og støtten til reintegrationsforanstaltninger. Pilotprojektet vedrørende tilbagesendelse til Pakistan og Bangladesh er ikke særlig relevant i den nuværende krisesituation. EØSU anbefaler på det kraftigste, at der planlægges og gennemføres lignende projekter med passende finansiering og institutionel støtte.

3.2.9. Det kan hjælpe at øge grænsekontrollen i transitlandene, styrke patruljeringen af kysterne og ødelægge menneskesmuglernes fartøjer, men det er ikke den eneste mulighed for at løse problemet på en bæredygtig måde. EU vil først være på rette spor, når det har anlagt en overordnet tilgang, der udnytter dets forskellige instrumenter og betydelige ressourcer bedre.

3.3. *Civilsamfundet*

3.3.1. Civilsamfundet spiller en afgørende rolle i håndteringen af migrationskrisen. Civilsamfundsaktører kan yde en vigtig hjælp ved at give migranterne den nødvendige første bistand ved deres ankomst. Civilsamfundet kan imidlertid komme til at spille en endnu vigtigere rolle med hensyn til den langsigtede indsats, der er nødvendig for at integrere migranter i samfundet. Civilsamfundet kan træffe de mellemfolkelige foranstaltninger, der har så afgørende en betydning på alle stadier af modtagelsen og behandlingen af flygtninge.

3.3.2. EØSU roser den solidaritet, som dele af civilsamfundet og privatpersoner, der frivilligt har hjulpet asylansøgere, har udvist. Denne positive og spontane reaktion er imidlertid ikke tilstrækkelig til effektivt at kunne tage udfordringerne op. EØSU opfordrer medlemsstaterne til at anerkende og have forståelse for den rolle, som civilsamfundet spiller, og til at øge deres støtte til nationale NGO'er og civilsamfundet med henblik på at sikre en mere struktureret og effektiv indsats. Medlemsstaternes regeringer har et særligt ansvar for at identificere og skabe forbindelse med civilsamfundsaktørerne i deres respektive lande og for at øge deres bistand med henblik på at styrke aktørernes kapacitet.

3.3.3. EØSU anbefaler desuden, at Kommissionen bestræber sig på at give medlemsstaterne flere midler inden for rammerne af deres partnerskabsaftaler vedrørende strukturfonde for at kanalisere flere ESF- og EFRU-midler hen imod forvaltningen af migrationsstrømme og integrationsindsatsen. NGO'er og organisationer, der arbejder i feltet, bør være de primære modtagere af sådanne midler, der bør tildeles ud over de midler, der for øjeblikket stilles til rådighed af Asyl-, Migrations- Og Integrationsfonden.

3.3.4. EØSU henleder opmærksomheden på, at Det Europæiske Migrationsforum afløser Det Europæiske Integrationsforum, som blev oprettet i 2009 af EØSU og Kommissionen. Forummet er en platform for dialog mellem EU-institutionerne og civilsamfundet inden for områderne indvandring, asyl og integration af migranter.

4. Integration i samfundet og på arbejdsmarkedet

4.1. EØSU finder det vigtigt og særdeles relevant at sikre, at der er et gennemslagsligt, forudsigeligt og retfærdigt system for lovlig migration til EU. Europas befolkning er aldrende og vokser kun med ca. 0,2 % om året, hvilket ligger væsentligt under det niveau, der kræves for at opretholde befolkningstallet. Det anslås, at Europa vil have mistet ca. 30 mio. indbyggere i den arbejdsdygtige alder i 2050, og medmindre der hurtigt gøres en indsats, vil den demografiske forsørgerkvote i de fleste EU-medlemsstater fortsat stige hurtigt, produktiviteten vil falde, virksomheder vil dreje nøglen om, og udgifterne til at opretholde den service, der ydes til især den aldrende befolkning, vil stige væsentligt.

4.2. Gennem fælles og organiserede tiltag baseret på solidaritet kan EU gøre den aktuelle situation til en mulighed for at vende den nuværende demografiske udvikling og dens samfundsøkonomiske virkninger. Integration af migranter på arbejdsmarkedet fører til økonomisk vækst og bidrager til deres uafhængighed. Desuden lægger tiltag, der ignorerer integration, byrden med at støtte migranter over på de offentlige tjenester, hvorfor de kan føre til sociale spændinger med betydelige følger.

4.3. EØSU erkender, at integration i stor udstrækning afhænger af migranternes integration på arbejdsmarkedet. Der er imidlertid en række forhold, der er knyttet til indvandringens indvirkning på arbejdsmarkedet, og som kræver en forklaring. Der er tale om indvandrernes indflydelse på lønniveauet, antallet af job til rådighed, presset på skattesystemet (sundhed og uddannelse) og konsekvenserne af multikulturalismen.

4.4. EØSU har allerede udarbejdet en sonderende udtalelse⁽¹⁾, der dannede grundlaget for forberedelserne af ministerkonferencen i Zaragoza i 2010⁽²⁾, hvor der blev vedtaget en vigtig erklæring om migranternes integration på arbejdsmarkedet og udfordringerne for de europæiske og nationale myndigheder og arbejdsmarkedets parter.

4.5. Undersøgelser viser, at migranter i det store hele bidrager mere til økonomien, end de tager fra den, at deres indvirkning på skattesystemerne er minimal, og at de bidrager til at afhjælpe den manglende befolkningstilvækst i Europa og til at fremme den økonomiske vækst. Virkningerne af migration berører imidlertid ikke alle europæiske regioner på samme måde, og de skal vurderes nøje med hensyn til deres effekt på lokalt plan. Der er desuden en markant forskel på, om der er tale om en organiseret modtagelse af migranter som led i en politik eller om en pludselig bølge af tusindvis af migranter, som ville være vanskelig at håndtere og ville sætte de lokale, regionale og nationale strukturer under pres, som det er set ske i de seneste uger.

4.6. Migranternes integration på arbejdsmarkedet afhænger af en række faktorer, såsom arbejdsløshedstallet i værtslandene, migranternes kvalifikationer og kvalifikationsniveau, forberedelserne før ankomsten til det nye land, hvad angår sprogkundskaber og formel uddannelse, samt de organisationer og strukturer, der findes i værtslandene til fremme af integrationen af migranter, herunder flygtninge, på arbejdsmarkedet. Det er på disse områder, at civilsamfundet spiller en vigtig rolle.

4.7. Der findes imidlertid andre faktorer, som er en hindring for en hurtig integration, som f.eks. anerkendelse af kvalifikationer, bureaukrati, manglende gennemslagslighed, misforståelser i offentligheden, hvad angår migranter, udnyttelse og retslige hindringer i form af forældede love og manglende eller forsinket omsætning af EU-lovgivningen.

4.8. Fagforeninger og arbejdsgiverforeninger spiller en afgørende rolle i håndteringen af udfordringerne med at integrere indvandrerne på arbejdsmarkedet. EØSU anbefaler, at arbejdsmarkedets parter inddrages fuldt ud i udformningen, udviklingen og gennemførelsen af integrationspolitikken samt i opfølgningen herpå og de tilhørende foranstaltninger på lokalt, regionalt, nationalt og europæisk plan.

⁽¹⁾ EUT C 354 af 28.12.2010, s.16.

⁽²⁾ <http://www.integrim.eu/wp-content/uploads/2012/12/Report-20101.pdf>, <https://www.uclm.es/bits/archivos/declaracionzaragoza.pdf>.

4.9. Regeringerne, de lokale og regionale myndigheder og arbejdsmarkedets parter skal samarbejde om at opnå social konsensus om metoder og midler til at integrere migranter i økonomien og samfundet, først og fremmest for at undgå spændinger mellem de forskellige dårligt stillede grupper.

4.10. Civilsamfundet spiller en afgørende rolle med hensyn til at hjælpe migranter med at få adgang til almen uddannelse, erhvervsuddannelse og beskæftigelse og til at bekæmpe forskelsbehandling i uddannelsessektoren, på arbejdsmarkedet og i samfundet som helhed.

Bruxelles, den 10. december 2015.

Georges DASSIS
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om indførelse af en flytningsordning i krisesituationer og om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 604/2013 af 26. juni 2013 om fastsættelse af kriterier og procedurer til afgørelse af, hvilken medlemsstat der er ansvarlig for behandlingen af en ansøgning om international beskyttelse, der er indgivet af en tredjelandstatsborger eller en statsløs i en af medlemsstaterne

(COM(2015) 450 final — 2015/0208 (COD))

(2016/C 071/09)

Ordfører: Cristian PÎRVULESCU

Europa-Parlamentet og Rådet besluttede henholdsvis den 16. september 2015 og den 21. oktober 2015 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

»Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om indførelse af en flytningsordning i krisesituationer og om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 604/2013 af 26. juni 2013 om fastsættelse af kriterier og procedurer til afgørelse af, hvilken medlemsstat der er ansvarlig for behandlingen af en ansøgning om international beskyttelse, der er indgivet af en tredjelandstatsborger eller en statsløs i en af medlemsstaterne«

(COM(2015) 450 final — 2015/0208 (COD)).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Beskæftigelse, Sociale Spørgsmål og Unionsborgerskab, som vedtog sin udtalelse den 19. november 2015.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 512. plenarforsamling den 9.—10. december 2015, mødet den 10. december 2015, følgende udtalelse med 152 stemmer for, 6 imod og 13 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. Flytningekrisen i EU er nået til et punkt, hvor der sættes spørgsmålstegn ved de grundlæggende principper om beskyttelse af menneskerettigheder og demokrati. Trods vanskelighederne er det EØSU's faste overbevisning, at der ikke må rokkes ved disse principper, og at de skal håndhæves korrekt.

1.2. EØSU mener, at de enerådende tendenser, der ses hos visse regeringer, og det negative billede af migration og flygtninge hos et stadig stigende antal borgere kan holdes i skak med en bredt anlagt og nødvendig indsats for at beskytte europæiske kerneværdier og EU-institutionernes landvindinger. Under disse ekstraordinære omstændigheder har vi brug for mere Europa, mere demokrati og mere solidaritet.

1.3. Selv om den aktuelle flytningekrise var til at forudse, opstod den som følge af manglen på en fælles asylpolitik; en politik, der er blevet forsinket på grund af manglen på samordnet europæisk politisk handling. På den baggrund opfordrer EØSU kraftigt Det Europæiske Råd, Kommissionen og Europa-Parlamentet til at gennemføre artikel 67, stk. 2, og artikel 78 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, som fastsætter betingelserne for EU's udformning af en egentlig asylpolitik.

1.4. EØSU har konsekvent fremhævet behovet for solidaritet, ansvarlighed og fælles handling samt vigtigheden af de grundlæggende rettigheder.

1.5. EØSU bifalder Kommissionens indsats for at koordinere en fælles reaktion på flytningekrisen, herunder topmødet om flytningestrømmene over Vestbalkan.

1.6. Flytningsordningen i krisesituationer er et konkret eksempel på samarbejde, der er baseret på solidaritet og ansvarlighed. EØSU ser dog gerne, at denne flytningsordning og andre lignende initiativer bliver en del af en overordnet strategi med henblik på at sikre sammenhæng og effektivitet. Det er navnlig nødvendigt med solidariske og stabile systemer til byrdefordeling, fremfor alt en permanent, retfærdig og forpligtende fordelingsnøgle, der sikrer, at de, der søger beskyttelse, fordeles på alle EU-lande.

1.7. Kommissionen og de øvrige EU-institutioner er nødt til aktivt at bistå medlemsstaternes regeringer, så der skabes de rette betingelser og fremtidsudsigter for integration af de tilflyttende asylansøgere. Det er bl.a. vigtigt at slå fast, at medlemsstaternes omkostninger i forbindelse med modtagelse og integration af asylansøgere og flygtninge ikke er nogen varig eller strukturel udgift og derfor heller ikke kan indregnes i det strukturelle budgetunderskud.

2. Generelle bemærkninger

2.1. Den aktuelle flygtningekrise er både en administrativ udfordring — da dens blotte omfang er uden fortilfælde — og en juridisk udfordring. EU er nået til et punkt, hvor der sættes spørgsmålstegn ved de grundlæggende principper om beskyttelse af menneskerettigheder og demokrati. Medlemsstaternes villighed til fuldt ud at gennemføre internationale traktater er blevet påvirket af den øgede internationale mobilitet som følge af den økonomiske globalisering. EØSU mener, at de enerådende tendenser, der ses hos visse regeringer, og det negative billede af migration og flygtninge hos et stadig stigende antal borgere kan holdes i skak med en bredt anlagt og nødvendig indsats for at beskytte europæiske kerneværdier og EU-institutionernes landvindinger. Under disse ekstraordinære omstændigheder har vi brug for mere Europa, mere demokrati og mere solidaritet.

2.2. Det europæiske asylsystem er under et betydeligt pres som følge af de mange kriser. Nogle af årsagerne hertil skal findes i 2000'ernes internationale politik, mens andre er negative konsekvenser af den økonomiske og finansielle krise. De seneste kriser, det »arabiske forår«, politisk ustabilitet i Libyen og borgerkrigen i Syrien, har været direkte årsager til den væsentlige stigning i antallet af flygtninge.

2.3. Europarådets 47 medlemsstater er forpligtet til at gennemføre menneskerettighedsbestemmelserne, hvorefter alle mennesker er garanteret beskyttelse i henhold til artikel 3⁽¹⁾ i den europæiske konvention om menneskerettigheder. Derimod yder konventionen om flygtnings retsstilling fra 1951 kun beskyttelse til en bestemt kategori af personer som defineret i artikel 1, og denne beskyttelse er lettere at miste. I henhold til konventionen har personer med behov for international beskyttelse imidlertid en række rettigheder. I nogle medlemsstater, f.eks. Rumænien, giver forfatningsmæssige bestemmelser forrang til internationale traktater i forhold til national lovgivning. I artikel 18⁽²⁾ i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, som blev bindende med artikel 6 i TEUF, fastsættes rettighederne for personer, der har behov for international beskyttelse.

2.4. Dublinsystemet har lagt en uforholdsmæssig stor byrde med at behandle asylansøgninger på et antal frontlinjelande (Malta, Italien, Cypern, Grækenland, Spanien og for nylig Ungarn). Under disse forhold er det blevet stadig vanskeligere for visse medlemsstater i praksis at overholde princippet om non-refoulement og principperne i den europæiske menneskerettighedskonvention, chartret om grundlæggende rettigheder og de direktiver, der er afledt deraf. Trods vanskelighederne er det EØSU's faste overbevisning, at der ikke må rokkes ved disse principper, og at de skal håndhæves korrekt.

2.5. Artikel 67, stk. 2, og artikel 78 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde fastsætter betingelserne for EU's udformning af en egentlig asylpolitik. I lyset af disse artikler er fokus ikke på at udarbejde minimumsregler, men i stedet på at skabe et fælles system med ensartede procedurer. Selv om den aktuelle flygtningekrise var til at forudse, opstod den som følge af manglen på en fælles asylpolitik; en politik, der er blevet forsinket på grund af manglen på samordnet europæisk politisk handling. På den baggrund opfordrer EØSU kraftigt Det Europæiske Råd, Kommissionen og Europa-Parlamentet til at gennemføre disse artikler.

⁽¹⁾ »Ingen må underkastes tortur og ej heller umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf.« Det er ikke kun artikel 3, der er relateret til asyl og international beskyttelse. Udvisning af personer, som har udfyldt en asylansøgning, der blev afvist, kan være problematisk i forhold til artikel 2 (ret til livet), artikel 5 (ret til frihed og personlig sikkerhed), artikel 6 (ret til en retfærdig rettergang), artikel 7 (ingen straf uden lov), artikel 3 i protokol nr. 4 (forbud mod udvisning af statsborgere) og artikel 4 i den samme protokol (forbud mod kollektiv udvisning af udlændinge). Yderligere artikler, der gøres gældende: artikel 8 (retten til respekt for privatliv og familieliv), artikel 13 (retten til effektive retsmidler) og artikel 16 (begrænsninger i udlændinges politiske aktivitet).

⁽²⁾ Asylretten sikres under iagttagelse af reglerne i Genèvekonventionen af 28. juli 1951 og protokollen af 31. januar 1967 om flygtnings retsstilling og i overensstemmelse med traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab.

2.6. EØSU bifalder Kommissionens indsats for at koordinere en fælles reaktion på flygtningekrisen, herunder topmødet om flygtningestrømmene over Vestbalkan. På mødet samledes stats- og regeringschefer fra lande i og uden for EU i et forsøg på bedre at koordinere indsatsen i regionen på tre centrale områder: tilvejebringelse af husly, fælles forvaltning af migrationsstrømmene og grænseforvaltning ⁽³⁾.

2.7. EØSU håber, at flytningsordningen i krisesituationer vil gøre det muligt for EU ved konsensus at bevæge sig mod et system, der er tilstrækkeligt robust og fleksibelt til at kunne løfte udfordringerne forbundet med de forskellige former for migration.

2.8. EØSU har konsekvent fremhævet behovet for solidaritet, ansvarlighed og fælles handling samt vigtigheden af de grundlæggende rettigheder. Det har også insisteret på, at der må gøres en stor indsats for at fremme integrationen af migranter og flygtninge.

2.9. Flytningsordningen i krisesituationer er et konkret eksempel på samarbejde, der er baseret på solidaritet og ansvarlighed. EØSU ser dog gerne, at denne ordning og andre lignende initiativer bliver en del af en overordnet strategi med henblik på at sikre sammenhæng og effektivitet. Det er navnlig nødvendigt med solidariske og stabile systemer til byrdefordeling, fremfor alt en permanent, retfærdig og forpligtende fordelingsnøgle, der sikrer, at de, der søger beskyttelse, fordeles på alle EU-lande. Kommissionens »En europæisk dagsorden for migration« er et positivt skridt i denne retning.

3. Særlige bemærkninger

3.1. Enhver medlemsstat, der ikke deltager i ordningen, bør redegøre for årsagerne dertil. Hvis årsagen er overvejende økonomisk eller manglende beredskab til at modtage asylansøgere, bør der træffes foranstaltninger om forudbetaling af finansiel støtte.

3.2. Den EU-bistand, der ydes til civilsamfundsorganisationer, der er beskæftiget med flygtningekrisen og integrationen af migranter, er fortsat utilstrækkelig. Bureaukratiske regler og procedurer hæmmer deres muligheder for at kunne handle effektivt på stedet.

3.3. For at afgøre, om der er tale om en krisesituation, vil Kommissionen se på, om situationen er af en sådan karakter, at selv en medlemsstat med et »veletableret asylsystem« ikke kan håndtere situationen. Hvordan defineres dette? Hvad er kriterierne for at beskrive et asylsystem som »veletableret«? Forslaget indeholder nogle kriterier, som Kommissionen kan tage i betragtning, men disse er fleksible og beskrives med »blandt andet«.

3.4. Forslaget er ikke specifikt nok med hensyn til at matche præferencerne hos den medlemsstat, ansøgerne flyttes fra, tilflytningsmedlemsstaten og ansøgerne. Det er ikke tydeligt, hvordan det vil fungere i praksis.

3.5. Det anbefales, at myndighederne i den medlemsstat, ansøgerne flyttes fra, og forbindelsesofficererne i tilflytningsmedlemsstaten stiller relevante oplysninger og rådgivning til rådighed for ansøgerne.

3.6. Det fremgår ikke tydeligt, hvordan tilflytningsmedlemsstaten vil blive tilskyndet til reelt at modtage og integrere de tilflyttende ansøgere. Infrastruktur, adgangen til tjenester, såsom lægehjælp og uddannelse, samt finansielle bevillinger vil have betydning for ansøgernes villighed til at flytte til et bestemt land. Kommissionen og de øvrige EU-institutioner er nødt til aktivt at bistå medlemsstaternes regeringer, så der skabes de rette betingelser og fremtidsudsigter for integration af de tilflyttende ansøgere.

3.7. Forslaget skal være mere specifikt i denne henseende, og det bør skitsere en procedure til evaluering og tilskyndelse til udvikling af asylinfrastrukturer og -tjenester i alle medlemsstater.

3.8. Systemet må til en vis grad tage højde for asylansøgerens præferencer for bestemte tilflytningsmedlemsstater. Præferencerne skal være baseret på klare og påviselige udsigter til vellykket integration (bosatte familiemedlemmer, sprogkundskaber og tidligere forbindelser til landet såsom studier eller erhverv).

⁽³⁾ Se stats- og regeringschefernes erklæring efter mødet.

3.9. »Kulturelle bånd« nævnes som en faktor, der skal tages hensyn til, når en person skal flyttes til en medlemsstat. EØSU mener ikke, at dette kriterium bør bruges til at begrunde afvisning af asylansøgere på baggrund af deres religion.

3.10. I forslaget angives det ikke, hvordan ordningen skal fungere for lande som Serbien og den tidligere jugoslaviske republik Makedonien, der begge har klare udsigter til EU-medlemskab og har en stor tilstrømning af migranter og asylansøgere.

Bruxelles, den 10. december 2015.

Georges DASSIS
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 2003/87/EF for yderligere at fremme omkostningseffektive emissionsreduktioner og lavemissionsinvesteringer

(COM(2015) 337 final — 2015/0148 (COD))

(2016/C 071/10)

Ordfører: Antonello PEZZINI

Europa-Parlamentet og Rådet besluttede henholdsvis den 7. september 2015 og den 21. september 2015 under henvisning til artikel 192 og 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

»Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 2003/87/EF for yderligere at fremme omkostningseffektive emissionsreduktioner og lavemissionsinvesteringer«

(COM(2015) 337 final — 2015/0148 (COD)).

Det forberedende arbejde henvistes til EØSU's Faglige Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, som vedtog sin udtalelse den 18. november 2015.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 512. plenarforsamling den 9.—10. december 2015, mødet den 9. december 2015, følgende udtalelse med 138 stemmer for, 1 stemme imod og 1 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. EØSU er overbevist om, at en bæredygtig genindustrialisering med en konkurrencedygtig vækst, som skaber nye og bedre job, er af afgørende betydning for Europa, og at EU's CO₂-kvotehandelssystem skal ses i denne sammenhæng som et nøgleinstrument i den europæiske politik for bekæmpelse af klimaændringer og for dekarbonisering af verdensøkonomien.

1.2. EØSU er af den opfattelse, at EU's emissionshandelssystem (EU ETS) som instrument til reduktion af EU's energiemissioner bør give et kulstofprissignal, men også indvirke positivt på bæredygtige investeringer i nye kulstoffattige teknologier.

1.3. Efter EØSU's mening er det nødvendigt at gøre kulstofmarkedet mere stabilt, fleksibelt og åbent for alle vigtige internationale partnere inden for en detaljeret og koordineret ramme for at nå målet om en konkurrencedygtig og bæredygtig fremstillingsindustri.

1.4. EØSU mener, at Kommissionen nøje bør følge det mandat, der er fastlagt i rammen for klima- og energipolitikken frem til 2030, som blev vedtaget af Det Europæiske Råd den 23. og 24. oktober 2014, og navnlig de klare retningslinjer om reglerne vedrørende kulstoflækage (*carbon leakage*), som skal konkretiseres i forbindelse med reformen af EU ETS.

1.5. Efter EØSU's mening er det nødvendigt at sørge for tilstrækkelige overgangsmekanismer for at bevare de europæiske virksomheders konkurrenceevne, undgå risici for investeringsflugt og forhindre, at de europæiske virksomheder udsættes for illoyal konkurrence fra lande, som ikke har sammenlignelige klimareguleringsinstrumenter.

1.6. EØSU anbefaler, at der sikres en passende regelramme — navnlig mht. niveauerne for gratis tildeling, vurdering af risikoen for kulstoflækage, revision af benchmarkingparametrene og godtgørelse for omkostninger, der videregives i elpriserne. Dermed skulle der være fuld garanti for gratis tildeling og fuld godtgørelse for indirekte omkostninger i alle medlemsstater, når det gælder 10 % af de mest effektive anlæg i sektorer, der er udsat for en høj risiko for kulstoflækage.

1.7. EØSU anbefaler, at reformen kommer til at omfatte følgende vigtige punkter:

- afskaffelse af den intersektorielle korrektionsfaktor for direkte omkostninger
- EU-harmoniserede godtgørelsesmekanismer for indirekte omkostninger i hele EU for at undgå konkurrenceforvridning ⁽¹⁾
- systemer, der ikke straffer, men belønner »best performers«, uanset hvordan præstationen er opnået, herunder gennem CO₂-opsamling og -anvendelse
- benchmarkværdier baseret på solide industridata, som fastlægges én gang ved periodens begyndelse
- tildeling af gratis kvoter til sektorerne baseret på den faktiske og ikke den tidligere produktion
- mulighed for en fall-back-tilgang i fase 4 for sektorer uden tidligere referenceparametre
- en mere fleksibel definition af risikoen for kulstoflækage med opdaterede kvalitative risikokriterier uden at indføre tærskelværdier
- anvendelse af en del af stabilitetsreserven til støtte for udfasningen af de sektorer, der er fjernet fra kulstoflækagelisten
- undtagelse fra mekanismen også for anlæg med CO₂-emissioner på under 50 000 ton
- fuld integration af den sociale dimension i EU ETS for at støtte omstillingen af industriens og arbejdsmarkedets processer og kompetencer til en kulstoffri økonomi
- undersøgelse af mulighederne for at udvide belønningsmekanismer for *best performers* til civilsamfundet ved at yde **ETS-bonusser** til familier, samfund og offentlige forvaltninger, som reducerer deres CO₂-producerende energiforbrug betydeligt eller kompenserer for deres emissioner gennem **grønne investeringer**
- forudgående uafhængig undersøgelse for at finde frem til optimale mekanismer for EU ETS-systemets funktion med det mål at indfri de fastsatte klimamålsætninger.

1.8. Endelig anbefaler EØSU størst mulig konsekvens, fuld synergi og mindst mulig regeloverlappning — såvel som fjernelse af unødige administrative byrder — mellem de nye regler i forbindelse med revisionen af EU ETS og de parallelle og supplerende regler, som de samvirker med.

1.9. EØSU er af den opfattelse, at der bør fastlægges en ramme for handel med internationale kreditter, som skal spille en rolle i opnåelsen af de bredere målsætninger om reduktion af emissionerne i Europa, baseret på multilaterale og bilaterale internationale aftaler.

1.10. EØSU anser det for vigtigt at udarbejde en initiativudtalelse herom efter afslutningen af konferencen i Paris i slutningen af 2015.

⁽¹⁾ Jf.: »State aid Modernisation for an integrated EU energy market« — Joaquín Almunia, næstformand i Kommissionen med ansvar for konkurrencepolitikken, Bruxelles, den 2. december 2013 — »Energy: the sector where »more Europe« is most needed. Development of common principles for the assessment of state aid. For aid to be compatible, it needs to: contribute to a common EU objective, correct proven market failure/address equity concern, be an appropriate instrument, ensure an incentive effect, be proportional/limited to the minimum, avoid undue distortions of competition and trade«. Se også »Retningslinjer for statsstøtte til miljøbeskyttelse og energi 2014-2020« (EUT C 200 af 28.6.2014, s. 1).

2. Indledning

2.1. EU's emissionshandelssystem (EU ETS, EU's Emission Trading System) blev operativt den 1. januar 2005 og udgør et af EU's vigtigste klimapolitiske instrumenter takket være den mulighed, som det giver for at reducere drivhusgasemissionerne.

2.2. EU ETS har, lige siden systemet blev indført, haft til formål at fastlægge et benchmark for kulstof, med det mål at nedbringe emissionerne fra alle sektorer i den europæiske økonomi, som tegner sig for ca. halvdelen af drivhusgasemissionerne.

2.3. EØSU har altid anset EU ETS for at være et vigtigt instrument i EU's klima- og energipolitik med henblik på at nedbringe den europæiske industris emissioner. Udvalget har derfor opfordret til, at der gennemføres en reel reform af ETS, som tager sigte på at opfylde EU's klimamål for 2030, samtidig med at EU's industrielle konkurrenceevne beskyttes og udflytning af investeringer forhindres.

2.4. **Det Europæiske Råd den 21. marts 2014** krævede foranstaltninger, som yder fuld kompensation for direkte og indirekte omkostninger ved EU's klimapolitikker til sektorer, der er udsat for international konkurrence, indtil en international klimaaf tale får skabt lige vilkår på verdensplan.

2.4.1. EØSU tilslutter sig Den Europæiske Revisionsrets bemærkninger om, at der er »væsentlige svagheder i gennemførelsen af ... EU ETS«, og fremsætter en række anbefalinger for at forbedre systemets integritet og gennemførelse, idet udvalget bekræfter princippet om industriel effektivitet, som skal sikre den europæiske økonomis fulde konkurrenceevne.

2.5. **Den 23. og 24. oktober 2014 fastlagde Det Europæiske Råd** rammen for klima- og energipolitikken frem til 2030. Det vedtog endvidere konklusioner og godkendte navnlig nogle vigtige mål:

- et bindende EU-mål om at nedbringe drivhusgasemissionerne med mindst 40 % frem til 2030 i forhold til 1990-niveauet, med den årlige reduktionsfaktor stigende lineært fra 1,74 %
- et bindende mål om en andel af vedvarende energi på mindst 27 % af forbruget i 2030, men uden bindende mål for medlemsstaterne
- et vejledende mål om en forbedring af energieffektiviteten på mindst 27 % i 2030. Dette mål er ikke bindende, men vil kunne ændres og sættes op til 30 %
- støtte til fuldførelsen af det indre energimarked ved at nå målet på 10 % for eksisterende elsammenkoblinger hurtigst muligt og senest i 2020.

2.5.1. EU's mål om at nedbringe de interne drivhusgasemissioner med mindst 40 %, som officielt blev vedtaget på mødet i Rådet (miljø) den 6. marts 2015, udgør grundlaget for EU's bidrag til forhandlingerne om den nye globale klimaaf tale.

2.5.2. Alle disse elementer i rammen vil løbende blive fulgt af Rådet, som fortsat vil udstikke strategiske retningslinjer både for sektorer, der er dækket af EU ETS, og for sektorer uden for ETS samt for sammenkoblinger og energieffektivitet.

2.5.3. Instrumenterne og foranstaltningerne skal indgå i en omfattende og teknologineutral tilgang til fremme af emissionsreduktion og energieffektivitet.

2.6. **Den 13. maj 2015** blev der indgået en aftale mellem Rådet og Europa-Parlamentet om reformen af EU ETS, og det blev besluttet at oprette en markedsstabilitetsreserve:

- i 2018 oprettes der en markedsstabilitetsreserve, som skal være operationel fra 1. januar 2019
- udskudte kvoter (de 900 millioner kvoter, hvis auktionering blev udskudt fra 2014-2016 til 2019-2020) vil blive anbragt i markedsreserven

- ikketildelte kvoter overføres direkte til markedsstabilitetsreserven i 2020, og den fremtidige anvendelse skal overvejes som led i den mere omfattende ETS-revision
- der indføres en midlertidig undtagelse for en 10 %-solidaritetskomponent af kvoter fra markedsstabilitetsreserven indtil udgangen af 2025
- ved revisionen af EU ETS overvejes det eventuelt at bruge et begrænset antal kvoter inden 2021 som supplement til de eksisterende ressourcer for at fremme opsamling og lagring af CO₂
- revisionen af EU ETS og markedsstabilitetsreserven skal tage hensyn til:
  - CO₂-lækage og konkurrencemæssige aspekter
  - samt beskæftigelses- og BNP-relaterede spørgsmål.

2.7. I forbindelse med strategien for energiunionen og med henblik på klimakonferencen i Paris har Kommissionen foreslået en pakke af foranstaltninger, der bl.a. tager sigte på at revidere EU's emissionshandelssystem i henhold til Rådets angivelser, idet man fastholder prioriteringerne vedrørende genindustrialiseringen af den europæiske økonomi og den internationale konkurrenceevne i de industrisektorer, hvor der er størst risiko for udflytning af produktionen.

2.8. Foranstaltningerne til revision af EU's emissionshandelssystem berører ikke bare energipolitikken, men også en lang række andre EU-politikker.

2.9. EØSU har iværksat en undersøgelse af effekten af de foranstaltninger, der finansieres gennem EU's miljøbeskyttelsesinstrumenter⁽²⁾. Den understreger vigtigheden af en effektiv udnyttelse af indtægterne fra markedsbaserede instrumenter til miljøforbedringer til fremme af en grøn økonomi og af indtægterne fra EU's emissionshandelssystem, som giver særlig god mulighed for finansiering af disse forbedringer og for industriens og arbejdsmarkedets overgang til en kulstoffri økonomi.

3. Kommissionens forslag

3.1. Kommissionens forslag om ændring af direktiv 2003/87/EF om EU ETS vil gennem en række forslag øge det årlige reduktionsniveau for de tilladte emissioner på en sådan måde, at det årlige emissionskvoteniveau i hele Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS) sænkes med en lineær faktor på over 2,2 % årligt fra 2021 for at nå en reduktion på 43 % i 2030 i forhold til 2005-niveauet.

3.2. Forslaget omfatter en række finansieringsinstrumenter til støtte for de økonomiske aktører, som er konfronteret med kulstoflækage og de udfordringer, der er forbundet med innovation og de nødvendige investeringer til modernisering af deres anlæg og forbedring af energieffektiviteten for at bidrage til at reducere emissionerne.

4. De globale emissionshandelssystemer

4.1. Emissionshandelssystemer bliver stadig mere udbredte i hele verden ud over EU, og nationale eller subnationale systemer er allerede operationelle i flere lande.

4.2. I USA har præsident Obama bebudet en plan for ren energi, *Clean Power-planen* (CPP), som for hver enkelt stat angiver standarderne for reduktion af kulstofemissioner fra elværker — især kul- og gasfyrede — frem til 2030.

4.2.1. **Californien** har »Cap-And-Trade«-programmet, der blev iværksat i 2012. I **Connecticut, Delaware, Maine, Maryland, Massachusetts, New Hampshire, New York, Rhode Island og Vermont** har RGGI-initiativet (*Regional Greenhouse Gas Initiative*).

⁽²⁾ www.eesc.europa.eu/envistud.

4.3. **Australien** har indført et emissionshandelssystem, som vil blive koblet på det europæiske system senest i 2018 i henhold til en aftale, der blev indgået med Kommissionen i 2012.

4.4. I **Canada** blev »Québec's Cap-and-Trade System for Greenhouse Gas Emissions Allowances« indført i 2012, og siden 2013 har det dækket 85 % af Québechs emissioner.

4.5. **New Zealand** lancerede emissionshandelssystemet NZ ETS i 2008, som omfatter skove og landbrug, flydende fossile brændstoffer, elværker og industriprocesser.

4.6. EU og **Kina** indgik på det bilaterale topmøde i slutningen af juni 2015 en aftale om samarbejde om bekæmpelsen af klimaændringer.

4.7. I **Syd Korea** indførte man i januar 2015 KETS-programmet, som er det første operationelle program i Asien på nationalt plan og det andet operationelle program på verdensplan efter EU ETS.

4.8. I **Japan** blev det første obligatoriske emissionshandelssystem, »Tokyo Cap-and-Trade«-programmet (TMG ETS), iværksat i april 2010.

4.9. I **Schweiz** startede ETS-CH i 2008 med fem år på frivillig basis som en alternativ mulighed til erstatning for CO₂-afgiften på fossile brændstoffer og har siden 2013 været obligatorisk for store, højintensive energivirksomheder.

5. Generelle bemærkninger

5.1. EØSU er af den opfattelse, at EU ETS er et effektivt nøgleinstrument til reduktion af emissionerne fra EU's energiproduktion, forudsat at det følger en markedsorienteret tilgang, som bør give et kulstofprissignal på højde med ambitionerne og samtidigt tilskynde til investeringer i kulstoffattige teknologier, udvikling af vedvarende energikilder og forbedring af energieffektiviteten.

5.1.1. EØSU er bekymret over en mulig accelererende investeringsflugt, som udgør en specifik form for kulstofudflytning i de sårbare sektorer. Denne proces kan indebære en yderligere reduktion af disse sektors konkurrenceevne og kapacitet til at træffe de nødvendige foranstaltninger til fremme af en ressourceeffektiv og kulstoffattig økonomi, således som udvalget har påpeget i tidligere udtalelser ⁽³⁾.

5.2. EØSU er af den overbevisning, at det er nødvendigt at skabe et kulstofmarked, der er mere stabilt, fleksibelt og åbent over for alle vigtige internationale partnere.

5.3. Rammen for klima- og energipolitikken frem til 2030, som blev vedtaget af Det Europæiske Råd den 23. og 24. oktober 2014, fastlægger ambitiøse mål om en unilateral reduktion, men indeholder også præcise retningslinjer om reglerne vedrørende kulstoflækage, som skal konkretiseres i forbindelse med reformen af EU ETS.

5.3.1. EØSU mener endvidere, at reformen af EU ETS bør udgøre en koordineret politisk ramme, navnlig sammen med reformen af sektorerne uden for ETS (EU's beslutning om indsatsfordeling — ESD) og politikkerne for vedvarende energi (direktivet om vedvarende energi — RES-E-direktivet) og energieffektivitet (energieffektivitetsdirektivet — EED — og bygningsdirektivet — EPBD).

5.4. EØSU er af den opfattelse, at nogle af de vigtige punkter i reformen bør være:

— afskaffelse af den intersektorielle korrektionsfaktor for direkte omkostninger

— EU-harmoniserede godtgørelsesmekanismer for indirekte omkostninger

---

⁽³⁾ *Markedsbaserede instrumenter til fremme af en ressourceeffektiv og kulstoffattig økonomi i EU*, (EUT C 226 af 16.7.2014, s. 1), *Politikramme for klima- og energipolitikken i perioden 2020-2030* (EUT C 424 af 26.11.2014, s. 39) og *Parisprotokollen* (EUT C 383 af 17.11.2015, s. 74).

- systemer, der ikke straffer, men belønner »best performers«, uanset hvordan præstationen er opnået, herunder gennem CO₂-opsamling og -anvendelse
- benchmarkværdier baseret på solide industridata, som fastlægges én gang ved periodens begyndelse
- tildeling af gratis kvoter til sektorerne baseret på den faktiske produktion
- mulighed for en fall-back-tilgang i fase 4 for sektorer uden tidligere referenceparametre
- en mere fleksibel definition af risikoen for kulstoflækage med opdaterede kvalitative risikokriterier
- anvendelse af en del af stabilitetsreserven til støtte for udfasningen af de sektorer, der er fjernet fra kulstoflækagelisten
- undtagelse fra mekanismen for mindre anlæg med CO₂-emissioner på under 50 000 ton
- fuld integration af den sociale dimension i EU ETS for at støtte omstillingen af industriens og arbejdsmarkedets processer og kompetencer til en kulstoffri økonomi.

5.4.1. Virksomheder, der er truet af udflytning, bør tildeles et antal gratis emissionstilladelser.

5.5. Efter EØSU's mening er det nødvendigt at sørge for tilstrækkelige overgangsmekanismer med henblik på en afbalanceret reduktion af de frie CO₂-emissionskvoter for at bevare den europæiske industris konkurrenceevne, forhindre investeringsflugt og undgå, at europæiske virksomheder og beskæftigelsessektorer udsættes for illoyal konkurrence fra lande, som ikke har sammenlignelige klimareguleringsbestemmelser.

5.5.1. Navnlig bør der sikres en passende regelramme vedrørende niveauerne for gratis tildeling, vurdering af risikoen for kulstoflækage, revision af benchmarkingparametrene og godtgørelse for omkostninger, der videregives i elpriserne. Dermed skulle der være fuld garanti for gratis tildeling og fuld godtgørelse for indirekte omkostninger i alle medlemsstater, når det gælder 10 % af de mest effektive anlæg i sektorer, der er udsat for en høj risiko for kulstoflækage.

5.5.2. Man bør også undersøge mulighederne for at udvide belønningsmekanismer for best performers til civilsamfundet ved at yde **ETS-bonusser** til familier, samfund og offentlige forvaltninger, som reducerer deres CO₂-producerende energiforbrug betydeligt eller kompenserer for deres emissioner gennem **grønne investeringer**.

5.6. EØSU mener, at mekanismen for bæredygtig udvikling (*Clean Development Mechanism — CDM*) bør bevares, forbedres og udvides, og at der bør gives passende støtte til sammenkædning mellem EU ETS og de nye systemer, som er under udvikling andre steder i verden.

5.7. Klimaændringerne kræver en global løsning ved hjælp af en aftale med veldefinerede og sikre mål for alle de store verdensøkonomier.

6. Specifikke bemærkninger

6.1. EØSU anbefaler en revision af proceduren for opdeling af kvoterne, så man sikrer en passende gratis procentdel, der kan opfylde behovene hos de berettigede erhvervsdrivende. Definitionen af sektorer, der er truet af udflytning fra 2020, risikerer at medføre en væsentlig begrænsning med en tærskelværdi på 0,18 som forudsætning for opførelse på listen.

6.2. EØSU er bekymret over skærpelsen af benchmarkene, der vil gå yderligere ud over de virksomheder, som står i en vanskelig situation. En tværgående benchmarkreduktion via en fælles lineær korrektionsfaktor, der er fastsat mellem et minimum på 0,5 % og et maksimum på 1,5 % om året, tager ikke hensyn til maskinernes levetid og den reelle teknologiske situation i meget diversificerede sektorer.

6.3. EØSU mener, at benchmarkingparametrene for kulstoflækage bør være teknisk og økonomisk gennemførlige for at afspejle de reelle teknologiske fremskridt, og anbefaler, at den metode, der anvendes til at reducere antallet af sektorer på kulstoflækagelisten fra 177 sektorer til 52 sektorer i perioden 2021-2030, medinddrager arbejdsmarkedets parter og ledsages af udfasningsforanstaltninger.

6.4. EØSU mener desuden, at den intersektorielle korrektionsfaktor bør afskaffes. En uhensigtsmæssigt beregnet korrektionsfaktor vil skabe usikkerhed i den gratis tildeling og udsætte de mest sårbare anlæg for urimelige omkostninger.

6.5. Det er efter EØSU's mening nødvendigt at indføre en EU-harmoniseret godtgørelsesmekanisme for indirekte omkostninger, der ydes på grundlag af de allerede fastlagte parametre⁽⁴⁾, så man undgår de aktuelle forvriddinger af det indre marked og gør det nuværende system baseret på statsstøtte obligatorisk, hvorved medlemsstaterne som minimum forpligtes til at øremærke en del af auktionsindtægterne til en passende godtgørelse for indirekte omkostninger til de bedste miljøpræstationer i de udsatte sektorer.

6.6. EØSU anmoder om, at en mere fleksibel og dynamisk tildeling af gratis kvoter bliver baseret på ajourførte reelle produktionsniveauer, så man støtter anlæg, som forbedrer effektiviteten, ved at lade dem beholde den samme mængde gratis kvoter.

6.7. Det er nødvendigt at gøre definitionskriteriet for risikoen for *kulstoflækage* mere fleksibelt for bedst muligt at afspejle kulstofprisens indvirkning på konkurrenceevnen i de forskellige sektorer, navnlig for små og mellemstore virksomheder, i henhold til det kvalitetskriterium, der blev defineret i 2008.

6.8. EØSU er af den opfattelse, at fondene inden for EU's emissionshandelssystem — stabilitetsreservefonden, innovationsfonden og moderniseringsfonden — bør ses i et helhedsperspektiv for at sikre korrekte funktioner og tilstrækkelige systemer til forvaltning/kontrol, så man undgår dobbelttydelser og overlapninger.

6.9. EØSU har følgende holdning:

- en del af stabilitetsreserven bør anvendes til støtte for udfasning af de sektorer, der er blevet fjernet fra kulstoflækagelisten
- moderniseringsfonden bør ud over i lande med et BNP på under 60 % af EU-gennemsnittet også kunne yde støtte til elproduktionstiltag i NUTS 2-områder med henblik på et gennemsigtigt fremme af investeringer uden forvriddinger af det indre marked for energi
- innovationsfonden bør kunne støtte nye teknologier og industriprocesser med lave kulstofemissioner, især i de sektorer, der er under gradvis udfasning
- der bør ydes støtte til frivillige CO₂-auktioner, f.eks. *Carbomark*, der bør betragtes som supplerende forpligtelser indgået frivilligt af skovejere for at maksimere skovenes indirekte miljøfordele. Dette vil give mulighed for — også økonomisk — at anerkende skovøkosystemets klimafunktion.

6.10. EØSU går ind for, at de planlagte foranstaltninger for mindre anlæg med emissioner under 25 000 ton CO₂ også kommer til at omfatte anlæg med emissioner under 50 000 ton CO₂, som på europæisk plan udgør ca. 75 % af anlæggene i EU's emissionshandelssystem, men kun tegner sig for 5 % af de samlede emissioner.

6.11. Hvad angår de emissioner, der stammer fra den mineralogiske proces, kan de erhvervsdrivende stort set ikke gøre noget for at reducere dem, og derfor bør de nyde godt af en total tildeling af gratis kvoter.

⁽⁴⁾ Retningslinjer for statsstøtte til miljøbeskyttelse og energi 2014-2020 (EUT C-200 af 28.6.2014, s. 1).

6.12. Eftersom de foranstaltninger, der træffes for at revidere EU's emissionshandelssystem, ikke bare berører energipolitikken, men også en lang række andre EU-politikker, anbefaler EØSU størst mulig overensstemmelse — og fjernelse af unødigt bureaukrati — mellem de nye bestemmelser og de bestemmelser, som de samvirker med.

Bruxelles, den 9. december 2015.

Georges DASSIS
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — En strategi for et digitalt indre marked i EU

(COM(2015) 192 final)

(2016/C 071/11)

Ordfører: Raymond HENCKS

Medordfører: Thomas McDONOGH

Kommissionen besluttede den 12. maj 2015 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

»Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — En strategi for et digitalt indre marked i EU«

(COM(2015) 192 final).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Transport, Energi, Infrastruktur og Informationssamfundet, som vedtog sin udtalelse den 24. november 2015.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 512. plenarforsamling den 9.—10. december 2015, mødet den 9. december 2015, følgende udtalelse med 219 stemmer for, 2 imod og 7 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. EØSU støtter strategien for et digitalt indre marked i EU. Udvalget er dog forurolet over, at en del af medlemsstaterne ikke har udvist den nødvendige politiske vilje til at bane vejen for en kreativ og innovativ — og ikke kun forbrugsorienteret — digital union.

1.2. Den strategi for et digitalt indre marked i EU, som Juncker-Kommissionen har foreslået, bygger videre på tidligere digitale strategier og programmer og skal give en ny impuls til den længe ventede digitale EU-politik. Samtidig er der også tale om et nyt fokus på handel og forbrugere og de nødvendige foranstaltninger for at skabe mere handel, flere forbrugere og bedre vilkår for og beskyttelse af forbrugerne.

1.3. I den forbindelse er det allervigtigste at få lukket kvalifikationskløften. Dette kan i lige så høj grad være et spørgsmål om regne- og læsefærdigheder som om digitale færdigheder og den ansvarlige brug heraf. For det andet er ubesværet brug af platforme nødvendig for at stimulere markedet, og derfor må platformenes aktiviteter ikke begrænses. For det tredje er der behov for relevante anvendelser, og derfor er fokuseringen på standardisering velkommen. Mere e-forvaltning vil hjælpe med til at få flere borgere til at bruge digitale medier. Ud fra et forbrugersynspunkt bifalder EØSU initiativerne vedrørende bedre adgang for forbrugere og virksomheder til digitale varer og tjenester over hele Europa.

1.4. Nogle — men ikke alle — af de initiativer, som nævnes i punkt 4.2 (Skabelse af de rette betingelser for digitale net og tjenester), vedrører netværksinfrastruktur og er omfattet af den digitale dagsorden. Disse forslags betydning hænger sammen med det indre marked og den hast, hvormed de vil blive behandlet. Nogle af de andre initiativer i dette punkt har betydning for forbrugerrettighederne.

1.5. EØSU kan kun støtte Kommissionen i dens faste beslutsomhed om at nedbryde fragmenteringen i 28 nationale digitale strategier og markeder for at fusionere dem i én enkelt EU-tilgang og sikre EU en førerposition i den globale digitale økonomi, hvor tredjelande nu bolttrer sig.

1.6. EØSU er overbevist om, at EU med sine fremragende kompetencer og store erfaring på visse digitale områder endnu kan indhente sit efterslæb. I denne forbindelse lægger EØSU særlig vægt på udviklingen af tværfaglige forskningscentre og europæiske synergier som en del af det europæiske forskningsrum på områder som f.eks. cloud computing, nanoelektronik, lagring og behandling af makrodata, apparater, der tillader søgning eller betjening på afstand (forbundne enheder), samt intelligente tjenester.

1.7. EU kan indhente sit efterslæb, hvis det — på kort sigt — kan nå frem til at samle sine ressourcer og mobilisere og koordinere den offentlige og private sektors indsats i de 28 medlemsstater, samtidig med at alle berørte parter inddrages i debatten om strategien for et digitalt indre marked. EØSU bifalder Kommissionens løfte om at indlede en offentlig høring om hvert eneste af de fremtidige tiltag vedrørende det digitale indre marked.

1.8. EØSU beklager, at strategien ikke har nogen social dimension (bortset fra spørgsmål vedrørende IKT-færdigheder), skønt udviklingen af tjenesteydelser og forretningsmodeller medfører gennemgribende forandringer på arbejdsmarkedet. EØSU mener, at der ved siden af de potentielle fordele skal tages hensyn til de mange risici og udfordringer, navnlig på områderne sikkerhed og arbejdets tilrettelæggelse samt social sikring. Ligeledes bør de traktatfæstede procedurer for den sociale dialog og den horisontale sociale klausul være omfattet af strategien for et digitalt indre marked i EU⁽¹⁾. EØSU mener, at den sociale dimension med alle dens konsekvenser for beskæftigelsen bør udgøre den 4. søjle i strategien for et digitalt indre marked i EU.

2. Indledning

2.1. Efter EØSU's opfattelse indebærer begrebet »digitalt indre marked«, at transaktioner og aktiviteter overføres fra EU's eksisterende indre marked til internettet. Dette er til dels allerede sket, men de initiativer, som Kommissionen har fremlagt, er designet til at få fuldt udbytte af det digitale potentiale. Markedets aktiviteter og transaktioner omfatter produktion af varer og levering af tjenesteydelser efterfulgt af formidling, distribution og forbrug. Transaktioner mellem forbrugere, virksomheder og offentlige myndigheder påvirkes både af sociale netværk og af udviklingen hen imod et delesamfund. I det digitale indre marked har de offentlige myndigheder rollen som tjenesteyder.

2.2. Fordelene ved at overføre forretningsprocesserne til internettet er velkendte: større integration i værdikæden, kortere vej fra design til levering, bedre kundekommunikation (især inden for sociale netværk) og generelt bedre konkurrenceevne. Efterhånden som overgangen skrider frem, vil den bane vejen for »tingenes internet« og den 4. industrielle revolution.

2.3. Det unikke ved det indre marked er, at det i sin natur er tværnationalt og derfor i princippet er velegnet til at udnytte internettet. Der er dog problemer med det indre marked i sig selv og med tilpasningen af regler, love og bestemmelser til det digitale miljø. Virksomhedernes, myndighedernes og forbrugernes digitale kompetencer er ikke fuldt udviklet, og der er mangler ved det digitale indre markeds teknologiske infrastruktur og potentielle problemer med store platformes dominans.

2.4. Parallelt med det digitale indre marked-projekt gennemfører Kommissionen sin digitale dagsorden, som er en reaktion på legitime bekymringer over EU's manglende tilstedeværelse i de globale hardware- og softwareindustrier, men disse spørgsmål vedrører ikke det digitale indre marked direkte. Ifølge Kommissionen er fordelene ved at fuldføre det digitale indre marked store hensyn til BNP og beskæftigelse, og alt, hvad der mangler at blive gjort, ligger inden for rækkevidden af EU's og medlemsstaternes kapacitet.

2.5. At det ikke er lykkedes at færdiggøre det indre marked for tjenesteydelser, har dybtgående konsekvenser for udviklingen af det digitale indre marked. Servicesektoren er den dominerende sektor i medlemsstaternes økonomier. Levering af tjenesteydelser styres i stigende grad af internettransaktioner. Fremskridt i gennemførelsen af strategien for det digitale indre marked ville i sig selv kunne fremme det indre marked for tjenesteydelser.

2.6. Regler, bestemmelser og love, der er udviklet til papirbaserede transaktioner og de første årtier af e-handel er blevet hindringer for gennemførelsen af det digitale indre marked. EØSU glæder sig over det foreslåede lovgivningsprogram og den ambitiøse tidsplan, der er fastsat:

- Lovforslag om enkle og effektive grænseoverskridende aftaleretlige regler for forbrugere og virksomheder.
- Revision af forordningen om forbrugerbeskyttelsessamarbejde.
- Foranstaltninger vedrørende pakkelevering.

⁽¹⁾ EØSU's udtalelse »Digitaliseringens indvirkning på beskæftigelsen i servicesektorerne« (EUT C 13 af 15.1.2016, s. 161).

- En vidtrækkende undersøgelse med henblik på at udarbejde lovforslag for at hindre uberettiget geografisk blokering.
- Konkurrenceundersøgelse af e-handelssektoren, for så vidt angår onlinehandel med varer og onlinelevering af tjenester.
- Lovforslag om en reform af ophavsretsreglerne.
- Lovforslag med henblik på at nedbringe den administrative byrde, der påhviler virksomhederne som følge af forskellige momsordninger.
- Initiativer vedrørende ejerskab til data, frie datastrømme (f.eks. mellem udbydere af cloud-tjenester) og en »europæisk cloud«.
- Revision af e-databeskyttelsesdirektivet.

2.7. Mens ovennævnte lovgivningsprogram (punkt 2.6) er uangribeligt, er de foranstaltninger, der foreslås for at øge den digitale bevidsthed, kompetence og beredvillighed hos virksomheder, offentlige myndigheder og forbrugere meget mere uklare.

- IKT-færdigheder og -ekspertise, især blandt mange sociale grupper i EU, er langt fra tilstrækkelige, og det samme gælder Kommissionens forslag på dette område. EØSU beklager, at Kommissionen ikke prioriterer denne faktor — som er afgørende for fuldførelsen af det digitale indre marked og det europæiske informationsfund — højt nok.
- Vedtagelse af en prioriteringsplan for IKT-standarder og udvidelse af den europæiske interoperabilitetsramme for offentlige tjenester.
- Ny handlingsplan for e-forvaltning, herunder et initiativ vedrørende »kun én gang«-princippet, og et initiativ om sammenkobling af selskabsregistre.

Tilsammen vil disse initiativer påvirke borgere, SMV'er, offentlige og private tjenesteydelser og sektorbestemte anvendelser af central betydning for virkeliggørelsen af det digitale indre marked. Disse forslag synes ikke at være tilstrækkeligt målrettede og presserende. EØSU vil nøje følge udviklingen af disse initiativer, som alle henhører under EU's og medlemsstaternes kompetence.

2.8. Der foreslås en række vigtige infrastrukturinitiativer:

- Revision af satellit- og kabeldirektivet.
- Lovforslag om en reform af det eksisterende regelsæt for telekommunikation.
- Revision af direktivet om audiovisuelle medietjenester. (Kommissionen vil revidere direktivet om audiovisuelle medietjenester).
- Oprettelse af et kontraktligt offentlig-privat partnerskab om cybersikkerhed.

Telekommunikation og cybersikkerhed er de oplagte prioriteter, men afklaring af reglerne for elektronisk fremføring af audiovisuelt indhold pr. kabel, satellit og bredbånd er også presserende.

2.9. Platforme spiller en vigtig rolle for det digitale indre marked. De fleste forbrugere, virksomheder og offentlige myndigheder bruger dem hver dag. De er tilgængelige, brugervenlige og ofte gratis. Deres videreudvikling er nødvendig, men giver også grund til bekymring:

- De giver mulighed for forstyrrende applikationer, som udfordrer sektorer og etablerede virksomheder. Forbrugerne nyder godt heraf, men etablerede virksomheder sætter spørgsmålstegn ved deres lovlighed.
- Mange platforme har en dominerende stilling, hvilket rejser spørgsmål om potentielt misbrug heraf.

- De fleste store platforme er etableret uden for EU, men der findes EU-platforme, som kræver lige konkurrencevilkår for at overleve og trives.

Af disse grunde bifalder EØSU den høring, som skal indgå i en omfattende analyse af platformes rolle på markedet, herunder ulovligt indhold på internettet. Det digitale indre marked har brug for platforme, som skal kunne trives, og retshåndhævelsen bør derfor ikke på anden måde begrænse platformenes spillerum.

2.10. På baggrund af ovenstående analyse betragter EØSU ovennævnte EU-tiltag for virksomheder, offentlige myndigheder og forbrugere (punkt 2.7) som strategiens mulige akilleshæl og udtrykker forbehold med hensyn til platforme.

3. Generelle bemærkninger

3.1. Der er ingen tvivl om, at EU indtil nu ikke har udnyttet de enorme muligheder, som de digitale teknologier byder på, særligt godt. Dette skyldes for en stor del, at EU's marked fortsat er splittet op i 28 nationale markeder.

3.2. Nogle medlemsstater foretrækker dog helt klart at bevare og udvikle en rent national digital strategi i stedet for at bane vejen for en kreativ og innovativ europæisk digital union. Samtidig har Frankrigs og Tysklands økonomiministre opfordret til at skabe en fælles ramme, som ville få særlig opbakning fra disse to lande.

3.3. EØSU noterer sig også, at nogle medlemsstaters regeringschefer i et brev til Rådets formand har meddelt, at de tager forbehold for så vidt angår strategiens gennemførelse. De understreger vigtigheden af kun at regulere, hvis der er klare beviser for, at en regulering er nødvendig, og den bør bygge på principperne om intelligent regulering og en detaljeret konsekvensvurdering. Det digitale indre marked vil kun blive en succes, hvis det ikke kvæler innovation, investering og iværksætterier. EØSU deler også denne opfattelse, forudsat at forbrugernes og arbejdstagernes interesser i lige så høj grad tages med i betragtning.

3.4. Kommissionen fremlægger denne nye strategi for gennemførelsen af det digitale indre marked som en opfølgning til den digitale dagsorden for Europa fra 2010. Den omfattede 101 foranstaltninger, hvoraf 72 ifølge Kommissionen er afsluttet, og 23 vil blive afsluttet inden for de fastsatte frister. Dermed er det digitale indre marked dog ikke virkeliggjort, og derfor er nogle af disse initiativer medtaget i denne nye strategi, som nu er blevet fremlagt.

3.5. Ved præsentationen af de politiske retningslinjer for den næste Europa-Kommission anslog dens formand, Jean-Claude Juncker, at »Ved at skabe et forbundet digitalt indre marked kan vi i den kommende Kommissions valgperiode generere yderligere vækst i Europa i størrelsesordenen op til 250 mia. EUR og således skabe hundredtusindvis af nye job«. Ifølge den foreliggende meddelelse »kan det [hvis disse barrierer inden for Europa bliver nedbrudt] bidrage med yderligere 415 mia. euro til EU's BNP«, mens de to kommissærer for det digitale område taler om 3,8 mio. arbejdspladser, som et digitalt indre marked vil kunne skabe.

3.6. EØSU mener, at det er kontraproduktivt at bombardere borgerne med tal, som forskellige kilder i Kommissionen heller ikke er enige om, og som alligevel præsenteres som uangribelige sandheder, mens de i virkeligheden er lidt troværdige. Sådanne udtalelser giver bagslag og afføder i sidste ende mistillid til de politiske beslutningstagere og ligegyldighed over for de reelle problemer.

3.7. Indtil dato har Kommissionen aldrig fremlagt nogen dokumentation for, at dens forudsigelser af denne art er gået i opfyldelse. EØSU anmoder Kommissionen om, at den ved udløbet af sin mandatperiode gør status og sammenholder resultatet heraf med sine forudsigelser.

3.8. EØSU anser det for urealistisk at tro, at et digitalt indre marked kan fuldføres i Kommissionens indeværende mandatperiode, så meget mere som konsekvensanalyserne og den relevante videnskabelige dokumentation til støtte for disse påstande ikke er offentliggjort. EØSU mener, at Kommissionens skøn bør sammenholdes med undersøgelser, som forudser væsentlige tab af arbejdspladser som følge af digitaliseringen⁽²⁾.

3.9. Ifølge Kommissionen vil et forbundet digitalt indre marked sikre, at Europa fastholder sin førerposition i verden inden for den digitale økonomi, og hjælpe europæiske virksomheder til at vokse også uden for EU.

⁽²⁾ Jf. fodnote 1.

3.10. EØSU konstaterer med beklagelse, at EU's ambition — nedfældet i Lissabonstrategien fra 2000 — om at blive den mest konkurrencedygtige og dynamiske videnbaserede økonomi i verden, en økonomi, der kan skabe en holdbar økonomisk vækst med flere og bedre job og større social samhørighed, er blevet kraftigt nedjusteret.

3.11. EU halter bagud.

Den digitale økonomi er blevet USA's og Asiens domæne. De omkring 50 store europæiske udbydere af elektronisk kommunikation er underlagt 28 forskellige nationale lovrammer, mens de seks største operatører på det amerikanske marked og de tre giganter på det kinesiske marked er omfattet af ét enkelt fælles regelsæt. Forestillingen om et digitalt marked inden for Europa som integrationsfaktor er ikke længere relevant i en digital verden uden grænser og har desuden ikke forhindret de store platforme i tredjelande i at etablere monopoler eller oligopoler i de fleste EU-lande.

3.12. EØSU håber fortsat, at EU stadig kan indhente det forsømte, og at strategien for det digitale indre marked i Europa vil kunne puste nyt liv i sektoren. Dette forudsætter dog, at EU bliver skaber og ikke kun bruger af digitale produkter, bereder vejen for et kvalitativt spring fremad i retning af tidlig uddannelse af unge for at udvikle deres e-færdigheder og en ansvarlig brug af disse, overvinder den digitale kløft, garanterer adgang for alle borgere (herunder handicappede) og sikrer tilstrækkelige offentlige og private investeringer i almen uddannelse, erhvervsuddannelse og forskning.

3.13. Med dette mål for øje er EU nødt til at samle sine ressourcer for at mobilisere og koordinere en offentlig og privat indsats i de 28 medlemsstater. Dette er nødvendigt, for at EU ikke skal misse de spring fremad, der regelmæssigt finder sted i den digitale økonomi. Eksempler herpå er mobile applikationer, hvor antallet er steget eksplosivt på nogle få år, cloud computing, big data eller de strategiske udfordringer på området for enorme digitale platforme, som er blevet uomgængelige for internetadgang. Debatten om strategien for det digitale indre marked skal inddrage alle interesseparter og tage hensyn til beskyttelsen af grundlæggende rettigheder for borgere, forbrugere, arbejdstagere og handicappede for at sikre et rummeligt samfund.

3.14. EØSU kan blot konstatere, at der fuldstændig mangler en social dimension i strategien for et digitalt indre marked. De beskæftigelsesmæssige virkninger af digitaliseringen og de udfordringer, der er forbundet hermed, tilsidesættes stadig i vid udstrækning, skønt den konstante udvikling af tjenester og forretningsmodeller medfører dybtgående ændringer på arbejdsmarkedet med store konsekvenser for arbejdets karakter og virksomhedernes struktur og en risiko for opløsning af de kollektive overenskomster. På denne baggrund bør de traktatfæstede procedurer for social dialog såvel som den horisontale sociale klausul medtages i strategien for et digitalt indre marked. I sin udtalelse CCMI/136 om digitaliseringens indvirkning på servicesektoren og beskæftigelsen i forbindelse med industrielle ændringer har EØSU fremsat en række anbefalinger for at undgå, at den digitale udvikling går ud over effektiviteten af de eksisterende systemer for erhvervsfaglig uddannelse, jobsikkerhed, social sikring og beskatning. EØSU mener, at den sociale dimension med alle dens konsekvenser for beskæftigelsen bør udgøre den 4. søjle i strategien for et digitalt indre marked i EU.

3.15. Et andet område, hvor EU har mulighed for at gøre sin holdning gældende, er inden for big data, hvor de tekniske standarder for indsamling og behandling af data endnu ikke er fastlagt. For at opnå dette er man nødt til at samle de forskellige nationale regler i en fælles europæisk ramme, der ved hjælp af en intelligent politik for databehandling er kendetegnet ved at have en afbalanceret kombination af økonomiske interesser og beskyttelse af privatlivets fred inden for forskellige sektorer såsom sundhedssektoren, folkesundhed, personlige tjenesteydelser, fødevarer osv.

3.16. EU, der har erfaringer med drøftelser om tekniske standarder mellem dets medlemsstater, kan trække på sine erfaringer på området med henblik på at skabe en europæisk datapolitik, der bygger på en solid retlig ramme, og bevare kontrollen over reglerne for beskyttelse af personoplysninger (f.eks. SWIFT) for at undgå at blive pålagt dem af andre aktører.

3.17. EØSU bemærker i øvrigt, at den digitale økonomi også er præget af en betydelig uligevægt i kønsfordelingen, og at de ansatte i IKT-sektoren for hovedpartens vedkommende er mænd. De mange ubesatte stillinger i IKT-branchen taget i betragtning bør EU og medlemsstaterne tilskynde flere kvinder til at stræbe mod beskæftigelse i den digitale økonomi.

3.18. I sin rapport »Golden growth: Restoring the lustre of the European economic model« opdeler Verdensbanken EU i 6 blokke for på grundlag af digitale indikatorer at fremhæve de store forskelle mellem medlemsstaterne mht. udbredelsen af digitale teknologier, kompetencer og applikationer samt e-handel. EØSU opfordrer Kommissionen til fuldt ud at tage hensyn til disse forskelle ved udvælgelsen af prioriterede tiltag i sin arbejdsplan.

3.19. Endelig noterer EØSU sig Kommissionens erklæring om, at Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer — ud over EU-finansieringen på omkring 21,4 mia. EUR — vil støtte en bred vifte af projekter. Endvidere konstaterer EØSU, at Den Europæiske Investeringsbank og Den Europæiske Investeringsfond tilbyder yderligere væsentlige finansieringsmuligheder. EØSU glæder sig over, at Kommissionen vil samarbejde med Den Europæiske Investeringsbank, projektiværksættere og medlemsstaterne om at sikre, at de disponible investeringsmidler udnyttes fuldt ud, men undrer sig over, hvorfor de EU-midler, der er blevet tildelt medlemsstaterne i høj grad er forblevet uudnyttede. EØSU anmoder om, at dette spørgsmål bliver undersøgt, så det fremover kan sikres, at midlerne bliver brugt effektivt.

4. Særlige bemærkninger

4.1. *Bedre adgang til digitale varer og tjenesteydelser for forbrugere og virksomheder over hele Europa*

4.1.1. *Lovforslag om enkle og effektive grænseoverskridende aftaleretlige regler for forbrugere og virksomheder*

Dette er et ambitiøst initiativ, men hilses velkommen, hvis det er gennemførligt. Ikke desto mindre vil grænseoverskridende handel, online og på anden måde, fortsat være en udfordring for SMV'er og enkeltpersoner på grund af sproglige og kulturelle spørgsmål. Fair og enkel affattelse af standardkontrakter på alle EU-sprog vil fjerne en vigtig hindring, men andre vil bestå såsom bekymring om sikkerheden i forbindelse med grænseoverskridende og indenlandsk e-handel. På denne baggrund hilses cybersikkerhedsinitiativet velkommen.

EØSU forventer, at alle forslag i forbindelse med udarbejdelsen af strategien for Europas digitale indre marked garanterer et højt forbrugerbeskyttelsesniveau og ikke fører til en forringelse af det nuværende beskyttelsesniveau i nogen af medlemsstaterne.

Der er dog stadig en frygt blandt arbejdsmarkedets parter for, at grænseoverskridende e-handel kan true eksisterende nationale virksomheder. Denne frygt understreger behovet for at medtage den sociale dimension i strategien.

4.1.2. *Revision af forordningen om forbrugerbeskyttelsessamarbejde*

Et helt igennem effektivt samarbejde er en absolut forudsætning for gnidningsløs grænseoverskridende forbrugerbeskyttelse. Procedurer for rettidig erstatning og klageadgang vil sandsynligvis være nøglen til folks accept af grænseoverskridende e-handel.

Der bør gøres alt for at mindske regelbyrden for SMV'erne.

EØSU mener, at Kommissionen bør gøre følgende:

- sikre, at forbrugerne kan få adgang til lovligt tilgængeligt indhold på rimelige og fornuftige vilkår på tværs af grænserne;
- undersøge, i hvilket omfang forbrugerne bliver forskelsbehandlet online på grundlag af det land, de bor i, samt de økonomiske og forbrugerrelaterede konsekvenser heraf, og foreslå de nødvendige skridt til at rette op på enhver forskelsbehandling;
- undersøge gennemførelsen og håndhævelsen af forbrugerrettigheder, fastsætte, hvilke forbrugerrettigheder der gælder for digitale produkter, og sikre, at forbrugerne og virksomhederne kender deres rettigheder og har tillid til, at de vil blive håndhævet.

4.1.3. Foranstaltninger vedrørende pakkelevering

Hurtig pakkelevering er nøglen til kundetilfredshed i indenlandsk e-handelsmarkeder og fungerer godt. Det er klart, grænseoverskridende e-handel ligeledes bør støttes, selv om udvalget bemærker, at større internationale pakketjenester allerede opererer i Europa.

4.1.4. En omfattende undersøgelse med henblik på at udarbejde lovforslag til bekæmpelse af uberettiget geografisk blokering ⁽³⁾

Dette gælder både e-handel og audiovisuelle tjenester. I e-handel giver søgninger på varer og tjenesteydelser sjældent resultater uden for det geografiske område, hvor søgningen foretages. På den anden side ville EU-dækkende resultater kunne virke overvældende.

Faktisk kan søgeren indstille søgemaskinen til et hvilket som helst geografisk område. Et problem, som kunder fra forskellige geografiske områder kan komme ud for, er diskriminerende priser, som den nylige Disneyland Paris-sag har vist. EØSU vil støtte tiltag, der skal sikre, at handel over grænserne foregår på lige konkurrencevilkår, så forbrugerne beskyttes. Et andet problem er, at der i nogle tilfælde simpelthen nægtes grænseoverskridende adgang til websteder.

Audiovisuel blokering har to aspekter: begrænsning af ekstern adgang for statsborgere på rejse i udlandet, som har ret til adgang til tjenester i hjemlandet, og begrænsning af ekstern adgang for ikke-statsborgere, der som EU-borgere har krav på adgang. I førstnævnte tilfælde anbefaler EØSU, at der indføres digitale identiteter for at lette adgangen. Hvad angår sidstnævnte tilfælde er EØSU klar over, at de fleste tilfælde af geografisk blokering skyldes enten begrænsning af rettigheder eller kommercielle hensyn. Et strømlinet rettighedsgrundlag vil være nyttigt, men man må passe på ikke at skabe problemer for forretningsmodeller, som er afhængige af reklamer og markedsadgang.

4.1.5. Konkurrenceundersøgelse af e-handelssektoren, for så vidt angår onlinehandel med varer og onlinelevering af tjenester

EØSU bifalder, at konkurrencemyndighederne overvåger markedet, og at der er strenge sanktioner for misbrug af dominerende stilling. Dog bemærker EØSU samtidig, at teknologi og den digitale økonomi er blevet drevet fremad af store virksomheder til gavn for økonomien og samfundet som helhed. Derfor opfordrer EØSU indtrængende til, at de planlagte undersøgelser nøje baseres på handels- og konkurrencerettens anerkendte principper.

4.1.6. Lovforslag om en reform af ophavsretsreglerne

EØSU støtter disse forslag under den forudsætning, at de forskellige kommercielle forretningsmodeller forbliver levedygtige, og rettighederne for indehavere af intellektuel ejendomsret bliver respekteret.

4.1.7. Gennemgang af satellit- og kabeldirektivet

Dette direktiv drejer sig om samordning af visse bestemmelser vedrørende ophavsrettigheder og regler om ophavsret i forbindelse med radio- og tv-udsendelse via satellit og viderespredning pr. kabel. EØSU er enig i, at det er nødvendigt at tage direktivet op til revision og i den forbindelse både tage hensyn til de ovennævnte lovforslag (punkt 4.1.6.) og til de dybtgående ændringer, der er ved at ske i disse industrier.

4.1.8. Lovforslag til lettelse af den administrative byrde, der påhviler virksomhederne som følge af forskellige momsordninger

Beskatning af elektroniske tjenester er en vigtig faktor, hvis strategien for det digitale indre marked skal lykkes, da det er indlysende, at EU's og medlemsstaternes skattelovgivning ikke er tilpasset den digitale økonomis realiteter og inciterer til skatteunddragelse og illoyal konkurrence. EØSU er enig i Kommissionens tilgang til moms (dvs. med fokus på det sted, hvor kunden er baseret, snarere end dér, hvor leverandøren er etableret) samt princippet om direkte beskatning, der sikrer, at fortjeneste beskattes på det sted, hvor værdien skabes. EØSU støtter også Kommissionen i dens bestræbelser på at lette de administrative byrder, der pålægges virksomheder, og som skyldes forskellige momsordninger. Med hensyn til punkt iv) kunne en udvidelse af momsfratagelsen til transaktioner inden for EU være en enklere løsning.

⁽³⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/123/EF af 12. december 2006 om tjenesteydelser i det indre marked (EUT L 376 af 27.12.2006, s. 36).

4.2. Skabelse af de rette betingelser for digitale net og tjenester

4.2.1. Lovforslag om en reform af det eksisterende regelsæt for telekommunikation

Den åbenbare forskel mellem Europa, Asien og USA på telekommunikationsområdet er, at det europæiske marked er fragmenteret. For at skabe organisationer med den investerings- og forskningskapacitet, der skal til for at konkurrere på verdensplan, bør der ved enhver revision også ses nærmere på, hvor stor kapacitet leverandørerne af basale og supplerende internetkommunikationstjenester har på baggrund af den eksponentielle vækst i digital trafik. Revisionen bør også tilstræbe en afbalanceret løsning på spørgsmålet om netneutralitet. I det omfang audiovisuelle medier leveres og også fremover vil blive leveret over internettet, må teleoperatørerne have frihed til at opfylde brugernes forventninger med hensyn til kvalitet og leveringstid.

Udvalget glæder sig over den vægt, der i Kommissionens forslag fortsat lægges på forbrugerbeskyttelse, såvel som ønsket om at mindske fragmenteringen og øge harmoniseringen.

4.2.2. Revision af direktivet om audiovisuelle medietjenester

Der er helt klart store forskelle i reguleringen af radio- og TV-selskaber, som finansieres via licens, og uregulerede tjenesteudbydere. Grænserne sløres yderligere af muligheden for genudsendelse på bredbånd af regulerede programmer, det store antal video on demand-udbydere, vrirmlen af bloggere i nyhedsmedierne og den digitale version, som de fleste aviser nu har.

Udvalget tvivler dog på, at det vil være en god ide at regulere alle tjenester på et ensartet grundlag. Lineær tv-spredning er nødt til at overholde standarder i kraft af den offentlige serviceforpligtelse, og fordi seernes valg er begrænset. Adgang til websteder er under seerens kontrol og dermed under forældrekontrol. I betragtning af den hurtige udvikling i sektoren vil en revision være på sin plads, og ændringer vil være nødvendige, men der skal opnås en balance.

4.2.3. Omfattende analyse af platformes rolle på markedet, herunder ulovligt indhold på internettet

Det er helt klart, at EU's digitale dagsorden i meget høj grad er knyttet til og drevet fremad af platforme, ligesom det er tilfældet i andre regioner i verden. De store platformes succes har givet dem en dominerende stilling, og den må ikke misbruges. EØSU påpeger dog, at Kommissionen ikke bør lægge hindringer i vejen for disse virksomheders aktiviteter, blot fordi de er store og har succes. Hvis man gør det, risikerer man at hæmme udviklingen af det digitale indre marked i EU.

Der er dog ingen tvivl om, at de fem indsatsområder, som Kommissionen har foreslået, er rimelige og fornuftige, og de vil kunne øge platformenes nytteværdi på det digitale indre marked. Det er meget vigtigt, at Kommissionen går afbalanceret til værks og ikke underkender platformenes legitime kommercielle interesser.

4.2.4. Revision af e-databeskyttelsesdirektivet

EØSU støtter denne tilgang til beskyttelse af personoplysninger. EØSU er ikke overbevist om, at »retten til at blive glemt« kan opretholdes i sin nuværende form på længere sigt, eftersom EU's fortolkning er for bred, og fordi det er teknisk vanskeligt at bevare denne ret inden for det globale internet. Udvalget opfordrer Kommissionen til at præcisere denne »ret« for at beskytte sårbare grupper og sikre accept heraf på verdensplan.

4.2.5. Oprettelse af et kontraktligt offentlig-privat partnerskab om cybersikkerhed

I den digitale økonomi kender de forskellige led i værdikæden ingen grænser, og de sprænger den nationale dimension, hvilket bidrager til spredningen af it-kriminalitet. EØSU glæder sig over, at strategien for det digitale indre marked giver mulighed for et partnerskab med erhvervslivet om cybersikkerhed, således at der langt om længe kan udvikles en kultur for risikostyring og effektiv informationsstrøm.

Der er et aspekt af it-kriminalitet, som Kommissionen ikke har taget højde for: informations- og kommunikationsteknologien giver muligheder for cyberovervågning med risiko for, at den bliver misbrugt til at kontrollere data og personlig kommunikation på bekostning af den personlige frihed. Den kan også bruges til at udspionere stater og deres regeringer. Med dette in mente anser EØSU det for nødvendigt at tage skridt til at samkøre oplysninger og forbedre kapaciteten til påvisning og indgriben på EU-plan.

Kommissionen giver ingen oplysninger om omfanget af det foreslåede partnerskab, de forventede resultater eller partnerskabets struktur (en eller flere partnere). Udvalget fremhæver også, at der i dag foretages store markedsinvesteringer i cybersikkerhed. Af begge disse grunde kan udvalget ikke udtale sig om dette forslag, før der kommer mere information på bordet.

4.3. **Bedst mulig udnyttelse af den digitale økonomis vækstpotentiale**

4.3.1. *Initiativer vedrørende ejerskab til data, frie datastrømme (f.eks. mellem udbydere af cloud-tjenester) og om en »europæisk datasky«*

EØSU er klar over, at der i forbindelse med behandlingen af big data er en konflikt mellem beskyttelsen af personoplysninger og behovet for at samkøre persondatasæt med henblik på økonomiske, sociale og medicinske mega-analyser. EØSU opfordrer Kommissionen til at benytte den planlagte revision til at løse denne konflikt.

4.3.2. *Vedtagelse af en prioriteringsplan for IKT-standarder og udvidelse af den europæiske interoperabilitetsramme for offentlige tjenester*

EØSU støtter dette initiativ. Mens internationale udvalg har opnået en vis grad af standardisering af hardware og systemsoftware, er der klart rig lejlighed til standardisering og interoperabilitet på sektor-, applikations- og APP-niveau, hvor der er et enormt potentiale til at øge det digitale indre markeds nytte og relevans.

4.3.3. *Ny handlingsplan for e-forvaltning, herunder et initiativ vedrørende »kun én gang«-princippet og et initiativ om sammenkobling af selskabsregistre*

Det er medlemsstaterne, der har ansvaret for e-forvaltning. Det er dem, der fører an eller er fodslæbende. Fremskridt hen imod en velfungerende e-forvaltning er en uomgængelig forudsætning for et digitalt indre marked.

4.3.4. *IKT-færdigheder og -ekspertise*

Kommissionen vil ikke fremlægge noget lovgivningsprogram for IKT-færdigheder og -ekspertise, men overlade spørgsmålet til medlemsstaterne. EØSU er skuffet over, at der ikke tages nogen nye initiativer på dette område. Udvalget havde som minimum forventet en meddelelse fra Kommissionen med oplysninger om standarder og bedste praksis. Endvidere er det nødvendigt at fokusere på regne- og læsefærdigheder, da disse er afgørende for at kunne udvikle IKT-færdigheder.

Den meddelelse, som EØSU efterlyser, bør fastlægge rammer, som er tilpasset de forskellige livsstadier, og indeholde generelle forslag vedrørende livslang læring. Disse rammer bør omfatte fire områder: uddannelse, beskæftigelse, pension og invaliditet/handicap:

A UDDANNELSE

A1 Grundskoler — grundlæggende færdigheder

A2 Skoler på sekundærtrinnet — 2 faglige linjer

— Hele spektret af færdigheder, som udruster eleverne til at leve og arbejde problemfrit i informationsamfundet.

— Specifikke IKT-færdigheder møntet på elever med potentiale til at blive IKT-aktører, som kan afhjælpe kvalifikationskløften i industrien. Det er i denne sammenhæng, at der er behov for en større indsats for at opnå en bedre balance mellem kønnene på det informationsteknologiske område.

A1 og A2 — I såvel folkeskolen som på gymnasietrinnet er det vigtigt at udvikle ansvarlig brug af digitale færdigheder.

A3 Videregående uddannelser — 2 faglige linjer

- Erhvervsrelaterede færdigheder, som bør indgå i læseplanerne (undervisning og eksaminer) for fag såsom ingeniørvidenskab, matematik og bioteknologi.
- Undervisning i avanceret teknologi, som kvalificerer studerende til ansættelse i teknologiindustrier.

B BESKÆFTIGELSE

- B1 Jobrelateret uddannelse i arbejdsgiverregi med løbende fokus på omskoling og efteruddannelse for at holde færdighederne ajour.
- B2 Faglig specialisering for arbejdsløse i offentligt regi og ved hjælp af relevante agenturer.

C PENSION

- C1 De færdigheder, som informationssamfundet kræver, skal være alment tilgængelige for dem, som i deres liv og karriere er blevet hægtet af informationssamfundet.
- C2 Særlige programmer for at hjælpe de ældre, som bliver svagelige, til ikke at blive hægtet af informationssamfundet.

D INVALIDITET/HANDICAP

Støtte i alle faser for at bringe de handicappede ind i informationssamfundet og fastholde dem dér, også selv om handicappet forværres.

Det fremgår klart af Kommissionens meddelelse, at der er kvalifikationskløfter inden for alle aldersgrupper og i alle regioner. Udvalget mener, at kun et struktureret og kontrolleret program i hver medlemsstat kan sikre, at så få borgere som muligt bliver udelukket fra informationssamfundet og det digitale indre marked. EØSU har gentagne gange efterlyst en resolut indsats til udbredelse af IKT-færdigheder. I forbindelse med strategien for det digitale indre marked er tiden nu inde for Kommissionen til at handle.

Bruxelles, den 9. december 2015.

Georges DASSIS
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — EU-handlingsplan for bekæmpelse af smugling af migranter (2015-2020)

(COM(2015) 285 final)

(2016/C 071/12)

Ordfører: Brenda KING

Kommissionen besluttede den 6. juli 2015 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

»Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — EU-handlingsplan for bekæmpelse af smugling af migranter (2015-2020)«

(COM(2015) 285 final).

Det forberedende arbejde henvistes til Sektionen for Eksterne Forbindelser, som vedtog sin udtalelse den 12. november 2015.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 512. plenarforsamling den 9.—10. december 2015, mødet den 10. december 2015, følgende udtalelse med 176 stemmer for, 3 imod og 5 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) bifalder de erklærede målsætninger i EU-handlingsplanen for bekæmpelse af smugling af migranter⁽¹⁾, som er »bekæmpelse og forebyggelse af smugling af migranter« og samtidig sikre »beskyttelse og overholdelse af menneskerettighederne« og søge »at afhjælpe de dybereliggende årsager til ulovlig migration«. EØSU minder om, at flygtninge i medfør af FN-konventionen af 1951 om flygtninges retsstilling har en helt særlig status.

1.2. EØSU støtter foranstaltningerne i handlingsplanen for at optrevle organiserede kriminelle netværk ved hjælp af efterretningsbaserede og finansielle efterforskninger, sætte en stopper for hvidvaskning af penge og konfiskere aktiver fra ulovlige aktiviteter. Det anbefaler imidlertid kraftigt, at der anlægges et mere afbalanceret og helhedsorienteret perspektiv i handlingsplanen med en udspecificering af, hvordan EU vil beskytte og hjælpe mennesker, der er blevet smuglet.

1.3. Som tilføjelse til Kommissionens erklæring om, at »smuglernetværk svækkes, hvis færre mennesker efterspørger deres tjenester«, gør EØSU opmærksom på udtalelsen fra FN's Kontor for Narkotikakontrol og Kriminalitetsbekæmpelse om, at det i dag er vanskeligt, hvis ikke umuligt, for mange mennesker fra fattige lande og områder med væbnet konflikt og politisk ustabilitet at opnå visum til Schengenområdet. I jagten på profit har enkeltpersoner og grupper udnyttet denne situation og udviklet indbringende forretninger ved at imødekomme efterspørgslen efter grænsepassage⁽²⁾. EØSU anbefaler derfor, at der træffes forebyggende foranstaltninger som reaktion på FN's generalsekretærs opfordring til EU om at overveje at skabe flere lovlige og sikre ruter til Europa for flygtninge og migranter, så de ikke falder i hænderne på kriminelle netværk og kaster sig ud i farefulde rejser. Disse udsagn afspejler anbefalingerne i adskillige EØSU-udtalelser om migration.

1.4. EØSU er enig i, at princippet om solidaritet og fælles ansvar skal gennemføres, så det garanteres, at asylansøgningerne fordeles mere ligeligt mellem medlemsstaterne. Det vil være nødvendigt med tilpasninger i Dublinkonventionen for at afspejle dette mere inklusive system og beskytte Schengenaf-talen.

⁽¹⁾ COM(2015) 285 final.

⁽²⁾ Martina Hanke, repræsentant for FN's Kontor for Narkotikakontrol og Kriminalitetsbekæmpelse (UNODC). Tale ved EØSU's offentlige høring om smugling af migranter, Bruxelles, 12. oktober 2015.

1.5. EØSU kan derfor tilslutte sig kommissionsformand Jean-Claude Junckers advarsel til medlemsstaterne om ikke at udnytte migrantkrisen til at afvikle Schengenaftalen⁽³⁾. EØSU beder Kommissionen om at holde nøje øje med udviklingen på dette område og sørge for en hurtig normalisering af situationen.

1.6. EØSU anbefaler endvidere, at Det Europæiske Asylstøttekontors (EASO) beføjelser udvides med særlig henblik på dets operationelle støtteaktiviteter og fælles asylstøttehold i de medlemsstater, der behøver særlig eller hastende hjælp. EU skal sørge for, at medlemsstaternes udstedelse af visa af humanitære grunde bliver mere harmoniseret, kohærent, uafhængig og fleksibel, således som anført i EU-kodeksen.

1.7. EØSU bifalder Kommissionens seneste forslag vedrørende »håndtering af den eksterne dimension af flygtningekrisen«⁽⁴⁾, herunder lanceringen af nødtrustfonden for Afrika. Dette seneste forslag tyder på en erkendelse af, at de dybereliggende årsager til migrationen er mere komplekse end indre anliggender og sikkerhed, men har tråde til andre politikker som handel, udvikling, udenrigspolitik og integration. Dette er i overensstemmelse med princippet om sammenhæng i politikkerne i EU's internationale udviklingsamarbejde.

1.8. EØSU anbefaler, at dagsordenen for bæredygtig udvikling bruges som en langsigtet løsning på de dybereliggende socioøkonomiske årsager til smuglingen af migranter. EØSU minder medlemsstaterne om, at de har forpligtet sig til at allokere 0,7 % af bruttonationalindkomsten (BNI) til udviklingsbistand. I mange tilfælde er denne forpligtelse ikke blevet overholdt, lige som nogle medlemsstater har skåret i deres officielle udviklingsbistand.

1.9. I betragtning af Europas udfordringer med langsom vækst, en aldrende og stadig mindre befolkning samt mangel på arbejdskraft er det også vigtigt at se EU's migrationspolitikker i sammenhæng med politikker om arbejdskraftmigration og integration på det europæiske arbejdsmarked i lyset af den omfattende dokumentation for, at migration er en afgørende faktor for økonomisk genopretning og udvikling i Europa.

1.10. EØSU er enig i, at tilbagesendelsespolitikken internt i EU skal forbedres, og minder Kommissionen om udvalgets mange henstillinger om, at asylansøgerees menneskerettigheder til enhver tid skal respekteres.

1.11. I denne udtalelse opfordres repræsentanter for EU-institutionerne og de nationale regeringer til at tage hensyn til den helt afgørende rolle, som arbejdsmarkedets parter og det organiserede civilsamfund spiller for at bibringe EU's migrationspolitikker et socialt perspektiv og en meiværdi.

1.12. EØSU efterlyser desuden mere fokus på systematisk tilførsel af midler til civilsamfundsorganisationer, der yder helt nødvendig bistand til migranter på deres rejse til sikkerhed, og til deres indsats for at integrere migranterne, som ofte kompenserer for den manglende institutionelle kapacitet. EØSU hilser det velkommen, at civilsamfundsorganisationer vil blive anerkendt for deres rolle i at skabe forståelse af problematikken omkring smugling af migranter og for deres rolle som formidlere af hjælp til mennesker i situationer, som ligger uden for både de enkelte landes og EU's rækkevidde.

2. Kontekst

2.1. Den europæiske dagsorden for migration⁽⁵⁾, der blev vedtaget den 13. maj 2015, beskriver de øjeblikkelige foranstaltninger, Kommissionen skal træffe for at håndtere krisesituationen i Middelhavsområdet, og identificerer kampen mod smugling af migranter som en prioritet »for at forebygge kriminelle netværks udnyttelse af migranter og mindske incitamentet til ulovlig migration«.

2.2. Siden denne dagsorden blev vedtaget, har situationen udviklet sig hurtigt, og den store tilstrømning af asylansøgere har skabt en ekstraordinær situation, hvilket den 9. september 2015 fik Kommissionen til at tage afgørende skridt med offentliggørelsen af en omfattende pakke af forslag for at tackle flygtningekrisen.

⁽³⁾ http://ec.europa.eu/commission/2014-2019/president/announcements/call-collective-courage_en.

⁽⁴⁾ Flygtningekrisen: Europa-Kommissionen tager afgørende skridt — Strasbourg, den 9. september 2015.

⁽⁵⁾ COM(2015) 240 final.

2.3. Baggrunden for Kommissionens forslag ⁽⁶⁾ er, at migrationssituationen i det centrale og østlige Middelhavsområde er blevet forværret. Ifølge Frontex var det ruterne over det centrale og østlige Middelhav og gennem Vestbalkan, der var de primære kanaler for ulovlige grænsepassager ind i EU i perioden fra den 1. januar til den 30. august 2015, idet 99 % af alle ulovlige grænsepassager ind i EU skete via disse ruter. Frontex angiver også, at 30 % af alle ulovlige grænsepassager i 2015 er sket via Vestbalkan. Dette repræsenterer en strøm af asylansøgere på ca. 500 000, hvilket lægger et enormt pres på grænsemedlemsstaterne ⁽⁷⁾. De fleste af dem, som benytter den centrale Middelhavsroute, er migranter fra Syrien og Eritrea, som ifølge Eurostats oplysninger for 75 % vedkommende får asyl, mens størstedelen af de migranter, der ankommer via det østlige Middelhav og Vestbalkan, er fra Syrien og Afghanistan. Dette er i tråd med UNODC's erklæring om, at over 80 % af de mennesker, som er ankommet til Europa ad søvejen i løbet af i år, kommer fra de ti lande i verden, som producerer flest flygtninge ⁽⁸⁾.

2.4. Ifølge FN's flygtningehøjkommissær (UNHCR) var der pr. 4. oktober 2015 4 185 302 registrerede syriske flygtninge. Dette tal omfatter 2,1 millioner syrere registreret i Egypten, Irak, Jordan og Libanon, 1,9 millioner syrere registreret af den tyrkiske regering samt mere end 26 700 syriske flygtninge registreret i Nordafrika ⁽⁹⁾.

2.5. Konflikten i Syrien har varet i snart 5 år, og en undersøgelse gennemført af UNHCR viser en drastisk forværring af leveforholdene for syriske flygtninge i Jordan, idet mange synker ned i håbløs fattigdom som følge af krisens omfang og den utilstrækkelige hjælp fra det internationale samfund, som kun har finansieret 37 % af UNHCR's anmodning om hjælp til Syrien. UNHCR anfører, at så længe der ikke er penge nok til at styrke infrastrukturen i værtslandene (EU's nabolande) og forbedre flygtningens hverdag og fremtidsudsigter, vil der fortsat være mennesker, som rejser videre mod Europa. Langt de fleste flygtninge er for fattige til at forlade flygtningelejrene, men dem, som kan, søger hjælp hos smuglerne.

2.6. Kommissionen erklærer i sit forslag til Rådets afgørelse af 9. september 2015 ⁽¹⁰⁾, at den fortsat vil overvåge udviklingen i migrationsstrømmene, herunder situationen i det østlige Ukraine, i tilfælde af at den forværres yderligere.

2.7. Denne ekstraordinære flygtningekrise falder sammen med, at den økonomiske situation i EU indvirker på kapaciteten og villigheden i visse medlemsstater, især grænsestaterne, til at yde humanitære tjenester i overensstemmelse med Genevekonventionen ⁽¹¹⁾. Endvidere mærker civilsamfundsorganisationer, der leverer tjenesteydelser til asylansøgere og flygtninge, de økonomiske stramninger. Nogle medlemsstater har reageret ved at skærpe grænsekontrollen, mens andre har indført love med henblik på at tilbageholde og straffe dem, der krydser grænsen til Schengenområdet for at søge asyl.

3. Generelle bemærkninger

3.1. EØSU ønsker at skærpe budskabet til alle beslutningstagende organer om, at EU skal optræde som en ægte union og vedtage, overholde og anvende fælles regler. Den nye fase i EU's indvandringspolitik bør være strategisk med en mellemlang- og langsigtet vision og rette sig mod på sammenhængende og global vis at fremme åbne og smidige lovlige indvandringskanaler til EU ⁽¹²⁾. Hvad angår den aktuelle krise, vil dette kræve en fælles tilgang til forvaltning af de ydre grænser, og samtidig skal Kommissionen og de europæiske agenturer bemyndiges til at udføre operationelle opgaver med et passende finansieringsniveau.

⁽⁶⁾ COM(2015) 451 final.

⁽⁷⁾ Se fodnote 6.

⁽⁸⁾ Se fodnote 2.

⁽⁹⁾ <http://data.unhcr.org>.

⁽¹⁰⁾ Pressemeddelelse »Flygtningekrisen: Kommissionen tager afgørende skridt« (http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-5596_da.htm).

⁽¹¹⁾ <http://www.unhcr.org/>.

⁽¹²⁾ EØSU's sonderende udtalelse om EU's indvandringspolitik, hovedordfører: Giuseppe Iuliano (EUT C 458 af 19.12.2014, s. 7).

3.2. EØSU agter at bidrage med strategiske forslag baseret på sine tidligere udtalelser om migration⁽¹³⁾. **Arbejdsmarkedets parter og repræsentanter for det organiserede civilsamfund og social dialog** bør deltage i hele den debatproces, som skal udmønte sig i den næste fase i **EU's migrationspolitik**. Den »sociale dimension« er nøglen til at sikre merværdien, forholdsmæssigheden og gennemslagskraften af disse politikker.

3.3. EØSU henstiller, at der i denne forbindelse tages hensyn til **den demografiske situation i medlemsstaterne og befolkningens og arbejdsstyrkens aldring**. EØSU pointerede i en sonderende udtalelse fra 2011⁽¹⁴⁾ om **indvandringens rolle på baggrund af de demografiske udfordringer**, at indvandringen af arbejdstagere og deres familier fra tredjelande bør fremmes. EU har brug for **en åben og fleksibel lovgivning**, som muliggør arbejdskraftindvandring ad lovlige og gennemsigtige kanaler for både højt og mellemhøjt kvalificerede arbejdstagere og for arbejdstagere til mindre kvalificerede jobs, forudsat at medlemsstaterne fortsat selv kan bestemme, hvor mange indvandrere de vil tage ind. Samtidig erkendes det, at indvandring ikke er det eneste svar på manglen på arbejdskraft, og at medlemsstaterne kan overveje andre mere hensigtsmæssige løsninger.

3.4. EØSU anbefaler kraftigt en revision af Dublinforordningen, eftersom EU-Domstolen og Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har pointeret, at forordningen er behæftet med en vis svaghed. Ved at gøre den medlemsstat, migranter først ankommer til, ansvarlig for behandle spørgsmålet om flygtningestatus er grænsemedlemsstaterne blevet overbebyrdede.

3.5. EØSU er meget foruroliget over den igangværende undergravning af Schengenaftalen, da den er en af de grundlæggende landvindinger, som gavner alle EU-borgere. Det beklager, at nogle medlemsstater har genindført eller har planer om at genindføre grænsekontrol i Schengenområdet, og beder Kommissionen holde nøje øje med denne udvikling og sikre en hurtig normalisering af situationen.

3.6. Det anføres i meddelelsen, at handlingsplanen skal ses i en bredere sammenhæng med de EU-tiltag, der er sat i værk for at bekæmpe de dybereliggende årsager til ulovlig migration, og i den følgende sætning nævnes indsatsen for at identificere, opbringe og destruere de skibe, der anvendes af smuglere. EØSU er stærkt uenig i, at adgangen til et skib er en dybereliggende årsag til ulovlig migration. Tværtimod forværres risiciene for de smuglede migranter, hvis der udelukkende fokuseres på konfiskation af skibe, da smuglerne anvender de billigste og farligste skibe.

3.7. EØSU henstiller, at den manglende effektivitet af politikkerne for udviklingsbistand til migranternes hjemlande tages op til behandling, og EU-medlemsstaterne må igen forpligte sig til at afsætte de lovede 0,7 % af bruttonationalindkomsten til udviklingsbistand. Dertil kommer, at EU bør sørge for, at andre relevante politikker, såsom international handel, landbrug, energi og udenrigspolitik, bidrager positivt til den sociale og økonomiske stabilitet og udvikling i hjemlandene i overensstemmelse med princippet om sammenhæng i politikkerne i EU's internationale udviklingsamarbejde.

3.8. EØSU er på det rene med, at målene med bistand fra medlemsstaterne og EU kun vil blive nået i trygge og sikre samfund uden krig og større sikkerhedsproblemer. Det er derfor vigtigt, at det internationale samfund gennemfører de mål for bæredygtig udvikling, som verdens ledere vedtog på FN-topmødet i september 2015. Disse mål spænder fra udryddelse af fattigdom, styrkelse af alle pigers og kvinders rettigheder, reducere ulighed i og mellem lande, fremme af vedvarende, inklusiv og bæredygtig vækst, et værdigt arbejde til alle til **fremme af fredelige og rummelige samfund**.

4. Særlige bemærkninger

4.1. EØSU bifalder de erklærede målsætninger i Kommissionens meddelelse om en EU-handlingsplan for bekæmpelse af smugling af migranter, men anbefaler kraftigt, at der anlægges et mere afbalanceret og overordnet perspektiv, hvis disse målsætninger skal nås. EØSU konstaterer, at meddelelsen ikke indeholder nærmere oplysninger om, hvordan EU agter at beskytte og bistå smuglede mennesker, og at der ingen specifik omtale er af den positive rolle, som migration spiller for det europæiske arbejdsmarked og den økonomiske udvikling.

⁽¹³⁾ EØSU, Immigration: Integration and Fundamental Rights, 2012 (<http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/qe-30-12-822-en-c.pdf>).

⁽¹⁴⁾ EØSU's sonderende udtalelse om den lovlige indvandringens rolle på baggrund af de demografiske udfordringer, ordfører: Luis Miguel Pariza Castaños (EUT C 48 af 15.2.2011, s. 6).

4.2. EØSU bemærker, at der skelnes mellem *smugling af migranter* og menneskehandel, men ikke mellem migranter og asylansøgere. Dette er vigtigt, for som FN's generalsekretær mindede de europæiske beslutningstagere om: Langt de fleste af de mennesker, der begiver sig ud på disse strabadserende og farlige rejser, er flygtninge, der flygter fra steder som Syrien, Irak og Afghanistan. Ifølge international ret — og for længst anerkendt af landene — har flygtninge ret til beskyttelse og asyl. Når landene behandler asylansøgninger, kan de ikke skele til religion eller anden form for identitet. De kan heller ikke tvinge folk til at vende tilbage til de steder, hvorfra de er flygtet, hvis der er en velbegrunnet frygt for forfølgelse eller overgreb. Det er ikke kun et spørgsmål om international ret. Det er også vores pligt som mennesker. Og videre sagde han: Jeg appellerer til alle de berørte regeringer om, at de leverer en samlet løsning, skaber flere sikre og lovlige kanaler for migration og handler menneskekærligt, barmhjertigt og i overensstemmelse med deres internationale forpligtelser⁽¹⁵⁾. EØSU henstiller, at alle mennesker, der foretager den farefyldte rejse til Europa, indtil andet er bevist, behandles som flygtninge i overensstemmelse med Genevekonventionen fra 1951 og den dertil hørende protokol fra 1967.

4.3. En øget indsats fra de retshåndhævende og dømmende instansers side

4.3.1. EØSU mener, at en mere vidtgående strategi for bekæmpelse af menneskesmugling vil være at sikre asylansøgerne adgang til sikre og lovlige migrationskanaler. En sådan strategi kombineret med efterretningsbaserede og finansielle efterforskninger rettet mod at optrevle de organiserede kriminelle netværk vil være en mere effektiv, human og omkostningseffektiv foranstaltning.

4.3.2. EØSU anbefaler på det kraftigste, at EU's beslutningstagere sikrer, at de »ikke gør skade«, og overvejer såvel de tilsigtede som de utilsigtede konsekvenser af deres indgreb. EU's beslutning om at gå bort fra Mare Nostrum (med fokus på eftersøgning og redning) og over til Triton (med fokus på grænsekontrol) har ikke reduceret antallet af mennesker, der begiver sig ud på den farefyldte rejse mod Europa. Beslutningen har imidlertid medvirket til den drastiske stigning i antallet af omkomne i Middelhavet. Pr. 31. maj 2015 var 1 865 mennesker omkommet i deres forsøg på at krydse Middelhavet sammenlignet med 425 i samme periode i 2014⁽¹⁶⁾. Det forklarer også, hvorfor strømmene af migranter har flyttet sig, og migranterne nu rejser over land via Vestbalkan mod Ungarn. På begge sider af den ungarske grænse har migranter under interviews fortalt, at de valgte balkanruten, fordi den var billigere, og fordi de havde fået den anbefalet af smuglere.

4.3.3. EØSU bemærker, at smuglerne er i stand til at tilpasse sig politiske beslutninger i EU om f.eks. at skærpe grænsekontrollen ved Middelhavet og ødelægge skibe. Det utilsigtede resultat af EU's »kamp mod smuglerne« er kaos ved EU's grænser, døende mennesker på vejene i Europa og i havet og spændinger mellem EU's medlemsstater.

4.4. Bedre forebyggelse af menneskesmugling og øget bistand til sårbare migranter

4.4.1. EØSU er enig i, at Kommissionen skal styrke forebyggelsen af menneskesmugling og hjælpe sårbare migranter, men det skal foregå på en sammenhængende måde, hvor den allervigtigste prioritet er at redde liv.

4.4.2. Frontex' data viser, at 70 % af dem, der søger hjælp hos smuglere til at krydse EU's grænser, er syrere, eritreere og irakere. Ifølge data fra Eurostat er andelen af statsborgere fra disse lande, der får asyl, på eller over 75 %. I betragtning af at disse mennesker og familier flygter på grund af frygt for forfølgelse eller overgreb, er mediekampanjer om risiciene ved smugling nytteløse.

4.4.3. EØSU minder Kommissionen om, at der allerede findes instrumenter, der kan anvendes over for beskæftigelse af ulovlige indvandrere på nationalt niveau. Kommissionens forslag om at anvende de begrænsede ressourcer i bestemte økonomiske sektorer på EU-niveau vil være dyrt og ineffektivt.

⁽¹⁵⁾ Erklæring, New York, 28. august 2015.

⁽¹⁶⁾ International Organization for Migration data (kan findes på: <http://missingmigrants.iom.int/incidents>). »Migration Read All About It, Mediterranean Update: 101 900 migrant arrivals in Europe in 2015« (kan findes på: <http://weblog.iom.int/mediterranean-flash-report-0>) (begge besøgt den 10. juni 2015).

4.4.4. EØSU bifalder erklæringen i handlingsplanen om »at yde bistand og beskyttelse til migranter, der er smuglet ind, navnlig sårbare grupper som børn og kvinder«. Men udover denne erklæring kan det konstateres, at handlingsplanen ikke angiver præcist, hvad der er planer om. Det er vigtigt, eftersom mange af dem, der søger beskyttelse i Europa, er uledsagede børn og børn, der er adskilt fra deres familie. Omkring 19 000 uledsagede børn og børn, der er adskilt fra deres familie, ankom til Italien, Ungarn og Malta i de første ni måneder af 2015. Nogle grænsemedlemsstater i EU opfylder ikke til fulde internationale standarder, idet de har dårlige modtagelsesforhold, mangelfulde procedurer til fastlæggelse af status, lave anerkendelsesprocenter og ingen holdbare løsninger, hvad angår sanitære forhold og boliger. Det skal i handlingsplanen nøjagtigt anføres, hvordan medlemsstaterne vil få tilført de ressourcer, der skal til, for at de kan opfylde deres forpligtelser og ansvar i henhold til humanitær folkeret og den internationale menneskerettighedslovgivning og ikke mindst i henhold til FN's konvention om barnets rettigheder ⁽¹⁷⁾.

4.4.5. EØSU mener, at den mest effektive måde at yde hjælp på og samtidig svække smuglernetværkene er at begrænse det antal, der efterspørger deres tjenester, ved at gøre det muligt at rejse til Europa fra tredjelande i Europas naboregioner på andre, lovlige måder. Dermed vil de grundlæggende rettigheder i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder blive opfyldt.

4.4.6. EØSU gentager, at det er vigtigt at skelne mellem de profitorienterede smuglere og dem, som hjælper migranterne. Tusindvis af europæere har hjulpet migranter med transport og tag over hovedet enten helt gratis eller til almindelige eller særligt lave priser. Humanitær bistand og solidaritet bør fremmes og ikke straffes under EU-handlingsplanen for bekæmpelse af smugling af migranter.

4.4.7. EØSU er enig i, at effektiviteten af EU's tilbagesendelsespolitik skal forbedres, og benytter denne lejlighed til at minde Kommissionen om udvalgets mange henstillinger om, at asylansøgere menneskerettigheder til enhver tid skal respekteres, fra de reddes eller modtages, mens deres ansøgning behandles, og uanset om den enkelte person har krav på beskyttelsesstatus eller opholder sig ulovligt. Tilbagesendelsen af migranter skal ske i overensstemmelse med de vedtagne regler, som garanterer, at ingen kan udsendes, udvises eller udleveres til et land, hvor der er en alvorlig risiko for at blive idømt dødsstraf eller udsat for tortur eller anden umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf — »non-refoulement«-princippet. EØSU gentager sin modstand mod at tilbagesende uledsagede mindreårige, personer, der har brug for lægehjælp, og gravide kvinder.

4.5. Styrket samarbejde med tredjelande

4.5.1. EØSU er stærk tilhænger af et tæt samarbejde med tredjelande langs hele smuglerruten. Udvalget er enig i, at der skal sættes fokus på støtte til grænseforvaltning, men mener også, at det er på dette område, at EU-samarbejde og -koordinering mellem de eksisterende netværk af indvandringsforbindelsesofficerer, europæiske migrationsofficerer og diplomatiske repræsentanter fra medlemsstater skal være en vigtig prioritet.

4.5.2. Målet med denne koordinering bør være, at EU-institutionerne — Kommissionen, EU's Udenrigstjeneste og medlemsstaterne — fastlægger fælles procedurer, der gør det muligt at søge om humanitært visum og asyl fra hjemlandet eller et sikkert naboland, således at der skabes en alternativ, human og lovlig rejserute til Europa. Der kunne oprettes hotspots i nabolande som Tyrkiet, Libanon, Jordan og Libyen, hvor personer kan blive vurderet, og dem, der opfylder asylkravene af asyl, kan få tildelt et humanitært visum, sådan som det i øjeblikket er tilfældet i Brasilien. Det er ligeledes vigtigt at fremme dialog og inddrage de civilsamfundsorganisationer, som er i direkte kontakt med flygtningene, i disse tiltag med henblik på såvel beskyttelse af menneskerettigheder som større effektivitet i behandlingen af ansøgninger.

⁽¹⁷⁾ <http://www.ohchr.org/Documents/ProfessionalInterest/crc.pdf>.

4.5.3. En fordel ved disse humanitære visa er, at de mindsker presset på grænsemedlemsstaterne og sikrer, at asylansøgerne bliver behandlet i overensstemmelse med EU's grundlæggende rettigheder og FN's konvention om barnets rettigheder, og derudover også medvirker til, at smugling af migranter bliver en aktivitet med høj risiko og lavt afkast. Retten til ophold kunne være midlertidig og gøres afhængig af, om det er sikkert at vende tilbage til hjemlandet, eller kunne kædes sammen med forhold på arbejdsmarkedet i lyset af den mangel på kvalifikationer og de demografiske udfordringer, der påvirker væksten i Europa.

Bruxelles, den 10. december 2015.

Georges DASSIS
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om etablering af en fælles EU-liste over sikre oprindelseslande med henblik på Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/32/EU om fælles procedurer for tildeling og fratagelse af international beskyttelse og om ændring af direktiv 2013/32/EU

(COM(2015) 452 final)

(2016/C 071/13)

Ordfører: José Antonio MORENO DIAZ

Europa-Parlamentet og Kommissionen besluttede henholdsvis den 16. september 2015 og den 15. oktober 2015 under henvisning til artikel 43, stk. 2, og artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

»Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om etablering af en fælles EU-liste over sikre oprindelseslande med henblik på Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/32/EU om fælles procedurer for tildeling og fratagelse af international beskyttelse og om ændring af direktiv 2013/32/EU«

(COM(2015) 452 final).

Samtidig besluttede Rådet for Den Europæiske Union den 21. oktober 2015 at høre Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg om samme spørgsmål.

Det forberedende arbejde henvistes til Den faglige Sektion for Eksterne Forbindelser, som vedtog sin udtalelse den 12. november 2015.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 512. plenarforsamling den 9.—10. december 2015, mødet den 10. december 2015, følgende udtalelse med 180 stemmer for, 4 imod og 6 hverken for eller imod:

Konklusioner

1. Kommissionen ønsker — med udgangspunkt i direktiv 2013/32/EU⁽¹⁾ — at etablere en fælles liste over sikre oprindelseslande.

1.1. Forslaget til forordning omfatter et bilag med en første liste over tredjelande, som skal optages på EU's fælles liste over sikre oprindelseslande, nemlig Albanien, Bosnien-Hercegovina, den tidligere jugoslaviske republik Makedonien, Kosovo, Montenegro, Serbien og Tyrkiet.

1.2. EØSU mener, at de specifikke kriterier for at udpege et land som sikkert i forhold til bestemmelserne i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/95/EU og navnlig bilag I til direktiv 2013/32/EU bør defineres på mere konkret, sikker og overbevisende vis.

1.3. I forlængelse heraf mener EØSU, som dog ser positivt på Kommissionens initiativ, at det er forhastet på nuværende tidspunkt at opstille en konkret liste over lande, der i denne henseende anses for sikre.

2. Anbefalinger

2.1. EØSU ser positivt på forslaget og mener, at der bør etableres en fælles EU-liste over sikre oprindelseslande på grundlag af de fælles kriterier, der er fastsat ved direktiv 2013/32/EU, da en sådan liste vil lette medlemsstaternes anvendelse af de procedurer, der er forbundet med anvendelsen af begrebet sikkert oprindelsesland, og herigennem øge den samlede effektivitet af deres asylsystemer.

2.2. Etableringen af en fælles EU-liste sigter på at afhjælpe nogle af de forskelle, der i øjeblikket er mellem medlemsstaternes nationale lister over »sikre« oprindelseslande.

⁽¹⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/32/EU af 26. juni 2013 om fælles procedurer for tildeling og fratagelse af international beskyttelse (EUT L 280 af 26.9.2013, s. 60).

2.3. Selv om medlemsstaterne eventuelt kan anvende eller vedtage lovgivning, der giver mulighed for at udpege andre sikre oprindelseslande end dem, der er opført på den fælles EU-liste, vil denne liste sikre, at alle medlemsstater anvender begrebet på en ensartet måde i forbindelse med ansøgere, hvis oprindelseslande er opført på listen.

2.4. Under alle omstændigheder bør det i forordningens artikel 2 udtrykkeligt anføres, hvilke specifikke, konkrete og faste indikatorer og kriterier der ligger til grund for at inkludere et land på listen over sikre oprindelseslande, herunder opdaterede oplysninger fra kilder som Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, De Forenede Nationers Højkommissariat for Flygtninge (UNHCR), Det Europæiske Asylstøttekontor (EASO), Europarådet og andre menneskerettighedsorganisationer.

2.5. Beslutningen om at inkludere et land på den fælles liste skal være motiveret og begrundet under inddragelse af samtlige kriterier, som er fastsat i foregående punkt, med hensyn til alle motiver til forfølgelse og alvorlig overlast, som giver anledning til indrømmelse af international beskyttelse.

2.6. For så vidt angår ændringer af listen, bør der etableres en mere smidig ændringsmekanisme, som gør, at man kan reagere inden for en rimelig tidsfrist over for ændrede forhold i de lande, der er opført på listen.

2.7. EØSU anser det for nødvendigt, at enhver ændring af listen motiveres og begrundes under inddragelse af ekspertudtalelser fra UNHCR, EASO, Europarådet og andre menneskerettighedsorganisationer.

2.8. Samtidig opfordrer EØSU til, at der etableres en mekanisme, hvormed anerkendte menneskerettighedsorganisationer, ombudsmandsinstitutioner og økonomiske og sociale råd kan foranledige en procedure for ændring af listen.

2.9. EØSU foreslår, at der stilles krav om en begrundet afgørelse om det betimelige i at anvende princippet om sikkert oprindelsesland i den konkrete sag, efter en individuel vurdering i overensstemmelse med direktiv 2013/32/EU.

2.10. Endvidere bør den proceduremæssige sikkerhed ved fremskyndede procedurer styrkes, så det sikres, at den konkrete sag altid behandles individuelt, og at det betimelige i at anvende princippet om sikkert oprindelsesland godtgøres.

2.11. EØSU mener, at princippet om sikkert oprindelsesland under ingen omstændigheder må anvendes i tilfælde af manglende respekt for pressefriheden eller indskrænkninger i politisk pluralisme samt i lande, hvor der foregår forfølgelse på grund af køn og/eller seksuel orientering eller på grund af tilhørsforhold til nationale, etniske, kulturelle eller religiøse minoriteter.

2.12. Samtidig mener EØSU, at mekanismerne for identifikation af ansøgere, som befinder sig i en sårbar position, bør forbedres. I tilfælde, hvor en sådan identifikation sker, efter at den fremskyndede procedure er iværksat, skal den almindelige procedure omgående bringes i anvendelse.

2.13. Endelig bør man styrke garantiene for adgang til effektive retsmidler mod negative beslutninger om vurdering af oprindelseslandet som sikkert med opsættende virkning som foreskrevet i artikel 46, stk. 5, i direktiv 2013/32/EU.

3. Baggrund

3.1. Den Europæiske Unions — hidtil resultatløse — forsøg på at komme forskellene i medlemsstaternes asylsystemer til livs er ikke af nyere dato. Siden 1999 har EU indført en række retsinstrumenter med henblik på at etablere et fælles europæisk asylsystem med det formål at harmonisere lovgivningen om asylprocedurer, modtagelsesbetingelser og andre aspekter i forbindelse med det internationale beskyttelsessystem.

3.2. Som Rådet udtrykte det i sine konklusioner fra mødet den 15. oktober 2015 (EUCO 26/15), er »håndteringen af migrations- og flygtningekrisen (...) en fælles forpligtelse, der kræver en omfattende strategi og en beslutsom indsats over tid i en ånd af solidaritet og ansvarlighed.« Rådet konkluderede, at »ovenstående retningslinjer udgør endnu et vigtigt skridt i retning af vores omfattende strategi, som er i overensstemmelse med retten til at søge asyl, grundlæggende rettigheder og internationale forpligtelser. Der er imidlertid andre vigtige prioriterede foranstaltninger, der kræver yderligere diskussioner i de relevante fora, herunder Kommissionens forslag. Og der er behov for at fortsætte overvejelserne om den overordnede migrations- og asylpolitik i EU.«

3.3. Direktiv 2013/32/EU giver medlemsstaterne mulighed for som undtagelse at benytte hurtigere procedurer, navnlig fremskyndede procedurer i grænse- eller transitområder, når ansøgeren er statsborger i et land, der er defineret som sikkert i henhold til nationale regler, og landet i betragtning af ansøgerens særlige forhold kan betragtes som sikkert for denne. Kun nogle medlemsstater har vedtaget nationale lister over sikre oprindelseslande.

3.4. Det omarbejdede direktiv om fælles procedurer for tildeling og fratagelse af international beskyttelse (2013/32/EU af 26. juni 2013): Hensigten med dette direktiv er at nedbringe de forskelle, der er mellem de nationale procedurer, og sikre hurtigere og mere retfærdige afgørelser om gentagne asylansøgninger eller ansøgninger, som ikke indeholder nye elementer. Trods de forbedringer, der er indført med den nye tekst, bibeholder medlemsstaterne fortsat en bred skønsmargen, som kan vanskeliggøre målet om at etablere en egentlig fælles procedure.

4. Analyse

4.1. Begrebet sikkert oprindelsesland har betydelige praktiske konsekvenser som f.eks. muligheden for at anvende den hurtige procedure for disse ansøgninger (artikel 31, stk. 8, litra b), i direktiv 2013/32/EU), de deraf følgende kortere frister for at træffe afgørelse om ansøgningens substans, vanskelighederne med at identificere ansøgere, der er i en sårbar situation, på denne kortere tid (artikel 24 i direktiv 2013/32/EU) og i sidste instans større vanskeligheder med at opnå international beskyttelse for statsborgere i disse lande, da der arbejdes ud fra formodningen om, at der er tale om en grundløs ansøgning (artikel 32, stk. 2, i direktiv 2013/32/EU).

4.2. Denne forskellige behandling af ansøgninger om international beskyttelse på grundlag af nationaliteten kan være i modstrid med forbuddet mod forskelsbehandling af flygtninge afhængigt af deres oprindelsesland, som fastslået i artikel 3 i Genvekonventionen fra 1951 om flygtnings status. Alle disse elementer taler for en restriktiv anvendelse af princippet om sikre lande.

4.3. Det bør fremhæves, at vedtagelsen af en fælles liste over sikre oprindelseslande ikke nødvendigvis fører til en større grad af harmonisering, da det accepteres, at denne fælles liste anvendes parallelt med de enkelte medlemsstaters nationale lister.

4.4. Forslaget til forordning indeholder en liste på syv lande ifølge de indikatorer, som Kommissionen anvender i sit forslag: tilstedeværelse af en lovramme for beskyttelse af menneskerettighederne, ratificering af internationale traktater om menneskerettigheder, antal domme over det pågældende land ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, landets status som kandidatland til medlemskab af EU, hvor stor en procentdel af asylansøgere fra det pågældende land der har fået tildelt international beskyttelse, opførelsen af det pågældende land på de nationale lister over sikre oprindelseslande.

4.5. Disse indikatorer synes dog ikke at tage passende hensyn til de kriterier, der er fastsat i bilag I til proceduredirektivet, ved f.eks. ikke at undersøge den praktiske retsanvendelse og den reelle overholdelse af menneskerettighederne eller fraværet af forfølgelse eller alvorlig overlast af grunde, som giver ret til international beskyttelse:

4.5.1. Den nationale og internationale lovramme vedrørende menneskerettigheder: Dette er utvivlsomt et minimumskrav, som ethvert land skal opfylde for at blive opført på listen over sikre oprindelseslande, men det er ikke i sig selv tilstrækkeligt. Bilag I til direktiv 2013/32/EU kræver en vurdering af overholdelsen af menneskerettighederne i praksis. Hvorom alting er, ser det ikke ud til, at Kommissionen selv tager passende hensyn til dette minimumskrav, for i forslaget om sikre lande medtages der lande, som — i nogle tilfælde — ikke har ratificeret grundlæggende internationale menneskerettighedsstraktater. Det gælder f.eks. Kosovo.

4.5.2. Antallet af domme afsagt af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol i 2014 mod de pågældende lande afspejler ikke den aktuelle menneskerettighedssituation i de foreslåede lande. Størstedelen af de sager, der blev afgjort i 2014, vedrører begivenheder, som fandt sted for flere år siden, dels på grund af forsinkelser i Menneskerettighedsdomstolen, dels fordi alle nationale retsmidler først skal udtømmes, før der kan anlægges sag ved denne domstol.

Den analyse af dataene, som Kommissionen foretager, kan skabe forvirring. Kommissionen sammenholder antallet af domme med det samlede antal afgørelser fra Menneskerettighedsdomstolen angående det pågældende land uden at komme ind på sagens realitet, dvs. graden af respekt for menneskerettighederne. F.eks. blev der for Tyrkiets vedkommende — ud af de 2 899 sager, der blev indklaget for Menneskerettighedsdomstolen, og som Kommissionen medregner — kun truffet afgørelse om sagens realitet i 110 tilfælde, og i 94 af disse tilfælde faldt der dom for overtrædelse af den europæiske menneskerettighedskonvention, dvs. en andel på 93 % ⁽²⁾. For så vidt angår Bosnien-Hercegovina blev der i 2014 truffet 7 realitetsafgørelser, hvoraf der i 5 tilfælde faldt dom for overtrædelse af menneskerettigheder (71 %) ⁽³⁾. For Montenegro vil der være tale om 100 % ⁽⁴⁾; for Serbien, 88 % ⁽⁵⁾, for Makedonien, 66 % ⁽⁶⁾ og for Albanien, 66 % ⁽⁷⁾.

I analysen nævnes det heller ikke, hvilke menneskerettigheder der er blevet krænkede, eller indholdet af disse domme, hvilket er vigtige oplysninger, når man skal vurdere, om der er tale om forfølgelse af de grunde, som giver ret til international beskyttelse.

4.5.3. Status som kandidatland til tiltrædelse af Den Europæiske Union betyder ikke, at det pågældende land opfylder Københavnskriterierne, men nærmere bestemt at landet har indledt en proces med henblik på en anerkendelse af, at det opfylder disse kriterier. Tværtimod påpeger statusrapporter ⁽⁸⁾ om de kandidatlande, der er opført på listen i forslaget til forordning, mangler på områder såsom respekt for menneskerettighederne, retsstatsprincippet, korruption, politisk kontrol med medierne og retsvæsenets uafhængighed.

4.5.4. Anerkendelsesprocenten for international beskyttelse i EU i 2014 for asylansøgere fra disse lande: Den statistiske analyse af tallene for hele EU i 2014, som Kommissionen foretager, kan skabe uklarhed. En opdelt analyse af anerkendelsesprocenten i de forskellige medlemsstater viser, at situationen er mere uensartet. For eksempel nåede anerkendelsesprocenten for asyl til borgere fra Kosovo i løbet af andet kvartal af 2015 op på 18,9 % for hele EU, men med store forskelle mellem lande som Italien (60 %) og Tyskland (0,4 %) ⁽⁹⁾.

4.5.5. Medtagelsen af lande, som er opført på de nationale lister over sikre oprindelseslande: De nationale lister over sikre oprindelseslande er heller ikke ensartede, idet hver medlemsstat anvender mange forskellige kriterier, som følgelig ikke kan overtages med henblik på udarbejdelsen af en fælles liste.

4.6. Kommissionens forslag om opførelse af disse syv lande på listen over sikre oprindelseslande burde henholde sig til andre indikatorer, som er nyttige og velegnede til at måle graden af retsanvendelse og overholdelse af menneskerettigheder. Som eksempel kan nævnes de informationskilder, Menneskerettighedsdomstolen ⁽¹⁰⁾ i sin retspraksis har anset for relevante ved vurderingen af situationen i oprindelseslandet og risikoen i tilfælde af tilbagesendelse. Forslaget til forordning medtager faktisk i artikel 2, stk. 2, disse kilder som grundlag for revurderingen af listen — men ikke for udarbejdelsen af den — herunder navnlig »EU-Udenrigstjenesten, EASO, UNHCR, Europarådet og andre relevante internationale organisationer«.

4.7. Udvalget mener ligeledes, at der bør tages hensyn til indikatorer, som kan afspejle menneskerettighedssituationen med hensyn til alle de grunde, som giver ret til tildeling af international beskyttelse, såsom respekt for ytrings- og pressefrihed, respekt for politisk pluralisme, situationen for lesbiske, bøsser, biseksuelle, transpersoner og interseksuelle (LGBTI) personer samt etniske, kulturelle og religiøse mindretal.

⁽²⁾ Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol: Landeprofil — Tyrkiet, juli 2015, http://www.echr.coe.int/Documents/CP_Turkey_ENG.pdf.

⁽³⁾ Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol: Landeprofil — Bosnien-Hercegovina, juli 2015, http://www.echr.coe.int/Documents/CP_Bosnia_and_Herzegovina_ENG.pdf.

⁽⁴⁾ Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol: Landeprofil — Montenegro, juli 2015, http://www.echr.coe.int/Documents/CP_Montenegro_ENG.pdf. I 1 tilfælde, hvor der blev truffet afgørelse om sagens realitet, og hvor der faldt dom for overtrædelse af menneskerettighederne.

⁽⁵⁾ Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol: Landeprofil — Serbien, juli 2015, http://www.echr.coe.int/Documents/CP_Serbia_ENG.pdf. I 16 ud af 18 sager, hvor der blev truffet afgørelse om sagens realitet, faldt der dom for overtrædelse af konventionen.

⁽⁶⁾ Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol: Landeprofil — den tidligere jugoslaviske republik Makedonien, juli 2015 http://www.echr.coe.int/Documents/CP_The_former_Yugoslav_Republic_of_Macedonia_ENG.pdf.

⁽⁷⁾ Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol: Landeprofil — Albanien, juli 2015, http://www.echr.coe.int/Documents/CP_Albania_ENG.pdf. Af de 150 sager, hvori der i 2014 blev truffet afgørelse, blev der reelt kun truffet realitetsafgørelse i 6 sager, og i 4 af disse faldt der dom for overtrædelse af menneskerettighederne.

⁽⁸⁾ Tilgængelig på http://ec.europa.eu/enlargement/countries/package/index_en.htm.

⁽⁹⁾ Eurostat: *First Instance decision on applications by citizenship, age and sex*, Quarterly data <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do>

⁽¹⁰⁾ Bl.a. NA mod Det Forenede Kongerige, app. 25904/07, 17.7.2008; Gaforov mod Rusland, app. 25404/09, 21.10.2010.

4.8. Artikel 2, stk. 2, i forslaget til forordning foreskriver en regelmæssig revurdering af den fælles liste over sikre oprindelseslande. Proceduren for ændring af listen er i henhold til forordningsforslaget den almindelige lovgivningsprocedure (artikel 2, stk. 3, i forslaget til forordning), og der fastsættes en procedure for suspension af et land i en periode på et år, som kan forlænges med et år, i tilfælde af pludselige ændringer i situationen i landet (artikel 3 i forslaget til forordning).

4.9. Ingen af de to procedurer, hverken den almindelige lovgivningsprocedure med fælles beslutningstagning eller proceduren for suspension i artikel 3, synes at udgøre en hurtig og fleksibel mekanisme til håndtering af pludselige ændringer i situationen i de oprindelseslande, som er opført på den fælles liste. Desværre er der flere eksempler på en pludselig forværring af den politiske situation, de demokratiske garantier og respekten for menneskerettighederne i en række lande, som næppe vil kunne håndteres med de fastsatte procedurer. Desuden kan sådanne situationer være ved i længere tid, og fastsættelsen af den maksimale varighed af en suspension til to år forekommer derfor at være for stram.

4.10. Denne vurdering af pludselige ændringer i situationen i et land bør altid bygge på ekspertudtalelser fra »EASO, UNHCR, Europarådet og andre relevante internationale organisationer«, således som det foreskrives for enhver ændring af listen efter den almindelige lovgivningsprocedure.

4.11. Endvidere udelukker vedtagelsen af en forordning muligheden for, at asylansøgere kan anfægte opførelsen af et land på den sikre liste over for de nationale myndigheder, hvilket de nationale lister giver mulighed for. Der bør gives mulighed for, at menneskerettighedsorganisationer eller asylansøgere kan stille krav om en sådan ændring.

4.12. Artikel 31, stk. 8, litra b), i direktiv 2013/32/EU giver medlemsstaterne beføjelse til at fremskynde en behandlingsprocedure, hvis ansøgeren kommer fra et sikkert oprindelsesland. En sådan hurtig behandling må under ingen omstændigheder tilsidesætte de processuelle garantier⁽¹¹⁾ på grund af korte frister. Den må heller ikke føre til en ikke-individualiseret vurdering af disse ansøgninger om international beskyttelse, som er forbudt i henhold til artikel 10, stk. 3, litra a), i direktiv 2013/32/EU.

4.13. Faktisk er det i artikel 36, stk. 1, i direktiv 2013/32/EU, fastsat, at et land, der er udpeget som sikkert oprindelsesland, kun efter en individuel behandling af ansøgningen kan betragtes som et sikkert oprindelsesland for en bestemt ansøger. Ved denne individuelle behandling bør det vurderes, om det er relevant at anvende begrebet sikkert oprindelsesland i den konkrete sag på basis af en begrundet afgørelse, hvor bevisbyrden påhviler medlemsstaten, og som skal kunne appelleres.

4.14. I betragtning af, at vedtagelsen af en forordning indebærer en begrænsning af asylansøgernes muligheder for at indbringe klage over opførelsen af et oprindelsesland på listen over sikre oprindelseslande, bør man styrke garantierne for adgang til effektive retsmidler i hver enkelt sag og med opsættende virkning som foreskrevet i artikel 46, stk. 5, i proceduredirektivet.

4.15. Ligeledes bør der være garanti for identifikation af ansøgere, som befinder sig i en særlig sårbar situation, for hvilke den fremskyndede procedure i henhold til artikel 24, stk. 3, i direktiv 2013/32/EU, ikke må anvendes. For disse tilfælde bør det gøres obligatorisk, at denne identifikation foretages forud for beslutningen om at anvende den fremskyndede procedure, eller — hvis der efterfølgende konstateres en sårbar situation — gives mulighed for at suspendere den fremskyndede procedure og vende tilbage til den almindelige procedure.

Bruxelles, den 10. december 2015.

Georges DASSIS
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽¹¹⁾ Domstolens dom af 31. januar 2013, D. og A, C-175/11, ECLI:EU:C:2013:45, præmis 74 og-75.

ISSN 1977-0871 (elektronisk udgave)
ISSN 1725-2393 (papirudgave)

Den Europæiske Unions Publikationskontor
2985 Luxembourg
LUXEMBOURG

DA